

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Klasik Arkeoloji Bilim Dalı

AINOS KAZI SİKKELERİ

(DOKTORA TEZİ)

Hazırlayan
Oya YAĞIZ
1284

Danışman
Doç. Dr. Oğuz TEKİN

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜmantasyon MERKEZİ

İstanbul - 1998

ÖNSÖZ

Bu araştırma, Thrakia bölgesi kentlerinden Ainos'da 1972-1995 yılları arasında gerçekleştirilen kazılarda ele geçen sikkeleri içermektedir. Bu tarihten sonraki sikke buluntuları, çalışmanın kapsamı dışında bırakılmıştır.

Ainos kentine ait tüm sikkeler Edirne Arkeoloji Müzesinde saklanmaktadır. Bunlardan, Yunan, Roma ve Bizans Dönemlerine ait, tanımlanması yapılmamış olanlar (335 adet sikke) bir katalog çalışması şeklinde düzenlenmiş ve değerlendirilmiştir.

Bu konuda çalışmama izin veren sayın Prof.Dr.Arif Erzen ve sayın Doç.Dr.Sait Başaran'a şükran duyduğumu belirtmek istiyorum.

Tezimi sabırla yöneten, çalışmalarımın her aşamasında yardımcılarını gördüğüm sayın Doç.Dr.Oğuz Tekin'e teşekkür ve şükran borçluyum.

Nüfismatik ile ilgili çalışmalarımda beni teşvik eden ve destekleyen sayın Prof.Dr.Nezahat Baydur'a teşekkür etmek benim için zevkli bir görevdir.

Değerli desteklerini gördüğüm sayın Prof.Dr.Haluk Abbasoğlu ve sayın Prof.Dr.E.Tül Tulunay'a teşekkür ediyorum. Benden ilgi ve yardımcılarını esirgemeyen, her konuda desteğini gördüğüm değerli arkadaşım Yard.Doç.Dr.İnci Delemen'e şükran duyuyorum.

Edirne Arkeoloji Müzesindeki çalışmalarım sırasında yardımcılarını gördüğüm sayın İnci Çakan'a teşekkürlerimi sunarım.

Kitaplık çalışmalarımda, değerli yardımcılarını gördüğüm İstanbul Alman Arkeoloji Enstitüsü Kütüphanelerinden sayın Eser Abbasoğlu, sayın Ali Akkaya ve sayın Murat Dural'a; İstanbul Arkeoloji Müzeleri Kütüphane görevlisi sayın Havva Koç, Sikke Kabinesi'nden sayın Turan Gökyıldırım ve fotoğraflar ile ilgili olarak sayın Turan Birgili'ye; İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanelerinden sayın Semra Benden'e; İstanbul Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü Kütüphanesi görevlilerine teşekkür ediyorum.

Doktora çalışması olarak sunulan bu araştırmada gözden kaçmış yazım hataları ve bilgi eksikliklerinin sorumluluğu bana aittir.

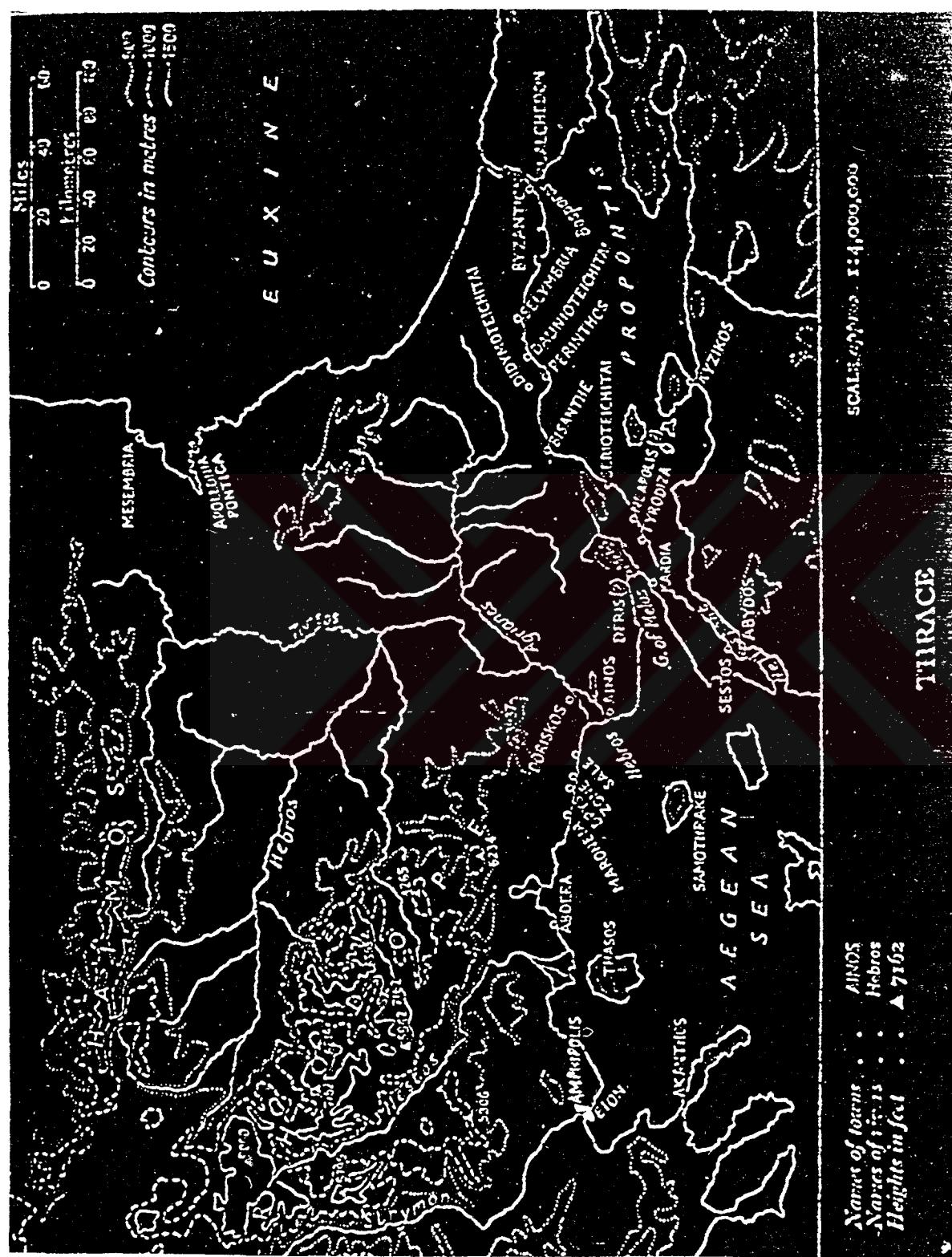
Oya YAĞIZ
İstanbul 1998

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ

I. GİRİŞ	1
A. KAPSAM, AMAÇ, YÖNTEM	1
B. AİNOS'UN TARİHİ COĞRAFYASI	3
C. AİNOS'UN TARİHÇESİ	5
1- Perslere Kadar Olan Dönem.....	5
2- Odrys Krallığı Dönemi	7
3- Makedonia Egemenliği	9
4- Ptolemaios'lar Dönemi	11
5- Roma Dönemi	12
6- Bizans Dönemi	14
D. AİNOS İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR	17
1- Kazılar	17
2- Yayınlar	19
II. KATALOG	23
A. YUNAN SİKKELERİ	23
B. ROMA SİKKELERİ	42
C. BİZANS SİKKELERİ	101
III. DEĞERLENDİRME ve SONUÇ	115
NOTLAR	121
KAYNAKÇA VE KISALTМАLAR	131
A. ANTİK KAYNAKLAR.....	131
B. KATALOGLAR.....	131
C. YENİ ESERLER.....	132
EKLER	139
HARİTALAR	143
LEVHALAR	144

Ainos'un Thrakia Bölgesi'ndeki konumu (May 1950, 289)

I- GİRİŞ

A. KAPSAM, AMAÇ, YÖNTEM

Sikkelerin Arkeoloji ve Eski Çağ tarihine katkıları yadsınamaz. Bu bağlamda kazı sikkeleri antik kentlerin geçmişlerinin gün ışığına çıkartılmasında vazgeçilemez bir rol oynarlar. Sikkelerle, kentin geçirdiği tarihi evreler açıklanabilir, ya da ele geçen başka kentlere-devletlere ait sikkeler incelenerek kentler arası ticaretin boyutu, niteliği ve sikkelerin dolaşım trafigi saptanabilir. Kazı sikkelerini konu alan araştırmalar arasında Side (S.Atlan, 1947-1967 Yılları Side Kazıları Sırasında Elde Edilen Sikkeler, 1976), Perge (O.Tekin, Perge Kazılarında Bulunan Sikkeler Hakkında ön Rapor Anadolu Araş., 1989, s.149-154. İngilizce versiyonu için bkz. A Preliminary Report on Coins Found at Perge, De Anatolia Antique I, 1991, s.217-220), Sardes (T.V. Buttrey ve diğerleri, Greek, Roman, Byzantine and Islamic Coins From Sardis, 1981), Aphrodisias (D.T. MacDonald, Greek and Roman Coins From Aphrodisias, 1976) ve Troya (A.R.Bellinger, Troy, The Coins,1961) ile ilgili yapılan çalışmalar sayılabilir (Ayrıca Türkiye'de yapılan kazılarda ele geçen kazı sikkeleri için bkz., O.Tekin, Antik Anadolu Nümismatiği Bibliografyası, 1993).

Kapsam

Bu çalışmanın kapsamını oluşturan Ainos kazı sikkeleri yalnızca bu kentin değil, aynı zamanda Kuzey Ege ve Thrakia'daki diğer kent ve krallıkların tarihine de ışık tutmaktadır. Kazılarda ele geçen Ainos'a ait sikke sayısı tüm sikkelerin yüzde yedisi kadardır. Kataloğun değerlendirilmesinde ayrıntılı ele alındığı üzere, Maroneia'nın sikke sayısı, Ainos'unkilerden fazladır. Bu nedenle çalışmamız, Ainos ağırlıklı olmakla beraber, kazılarda ele geçen tüm sikke malzemesinin değerlendirilmesini kapsamaktadır.

Amaç

Çalışmanın amacı Ainos'da ele geçen kazı sikkelerini tanıtmaktır. Bu konu ile ilgili olarak, Ainos kazılarında bulunan ve halen Edirne Müzesi'nde muhafaza altında tutulan sikkeler üzerinde kapsamlı bir çalışma yapılmıştır. Daha önce J.F.May tarafından yapılan çalışma (J.F.May, Ainos, It's History and Coinage,, 1950) ayrıntılı olmakla beraber yalnızca kentin bastığı sikkeler ile sınırlıdır. Çalışmamızda kazı sikkeleri ele alınırken, kentin tarihsel geçmişine ışık tutacak örnekler üzerinde ayrıca durulmuş ve Kuzey Ege'nin bu önemli kentindeki sikke dolaşımı da ana hatlarıyla ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Yöntem

Bu çalışma dört bölümden oluşmaktadır. I. Bölüm (Giriş) dört alt bölüm içermektedir. Bunlardan ilkinde (A), kazı sikkeleri konusuna genel anlamda değişmemiş, çalışmanın kapsamı, amaç ve yöntemi anlatılmıştır. Kentin tarihi coğrafyası ve tarihçesi ikinci (b) ve üçüncü (c) alt bölümlerde ele alınmıştır. Bu bölümlerde Antik kaynakların Ainos ile ilgili bölümleri ve yeni eserlerdeki tarihi olaylar taranarak, Ainos tarihi belirlenmeye çalışılmıştır. Kazıların ve yayınların ele alındığı son bölümde (D), malzememizin niteliği dikkate alınarak, Ainos kazılarına özetle değişmemiş ve kent ile ilgili yapılan araştırma ve yayınlar ele alınmıştır.

Çalışmanın II. Bölümü'nde (Katalog), Edirne Müzesi'nde saklanan Ainos sikkeleri (kötü durumda olanlar dışındakiler) temizlenme (mekanik temizleme), ağırlık ve çap ölçülerini belirleme, fişleme ve fotoğraf çekimi aşamalarından geçtikten sonra kaynakçada verilen katalogların desteğiyle kronolojik olarak ele alınmıştır. Yunan sikkeleri adı altında, en erkeni Thrak krallarına tarihlenen sikkelerden, Roma İmparatorluk Dönemi Şehir sikkeleri olarak adlandırılan Yunanca lejandlı Roma Dönemi sikkelerine kadar olanlar, kendi kentlerinin içinde bulunduğu bölgenin altında sınıflandırılmıştır.

Roma sikkeleri, Cumhuriyet Dönemi'ne ait sikke bulunmadığından, Roma İmparatorluk Dönemi adı altında, İmparatorlara ve onların alt bölümü olarak, Darphanelere ayrılmıştır.

Bizans sikkeleri ise, İmparatorlar, Darphaneler ve Para birimlerine ayrılarak incelenmiştir.

Çalışmada yararlandığımız tüm kaynaklar kısaltılarak dipnotlara aktarılmış, Kaynakça ve Kisaltmalar Bölümü'nde verilmiştir. Levhalardaki sikkelerin sıralanmasında katalog numaraları esas alınmıştır.

B. AİNOS'UN TARİHİ COĞRAFYASI

Eski çağın önemli kentlerinden biri olan Ainos (Enez), Ege Denizi'nin kuzyeyinde, Khersonnessos (Gelibolu) yarımadası ile Thasos (Taşoz) adası arasındaki sahil şeridinde, Hebros (Meriç) nehrinin denize döküldüğü delta ovasında bulunuyordu.

Antik kentin konumu ile bugünkü Enez'in topografik durumu çok farklıdır. Flandr transgresyonunda Enez'in bulunduğu tepe tamamen ada olarak gözükmektedir(1). Zamanla gelişen kıyı oku ile Enez'in bulunduğu tepe karaya bağlanmış ve çiftle limanlı tipik bir antik liman şehri olan Ainos, bu elverişli yarımada üzerinde kurulmuştur(2).

Kuzey Ege sahil şeridinde yer alan çok sayıdaki Yunan kenti arasında Ainos'dan başka Maroneia ve Abdera da antik çağın önemli kentleri arasındadır. Bu liman kentlerinin zenginlikleri, iç kesimlerdeki –örneğin Pangai'on'daki– kentlerin değerli madenlere dayalı zenginliklerinden çok farklı idi(3). Bu kentler birer ticaret merkezi idiler, yakın arka planlarında bulunan verimli ovalarda, o dönemin temel gereksinimleri olan ürünler yetişıyordu. Ainos'u ise diğerlerinden farklı ve avantajlı kılan, kuşkusuz Hebros üzerinde bulunuyor olmasıydı. Hebros ovası, mevsimin elverişsiz olduğu dönemler dışında, gerek kara, gerekse nehir yolu ulaşımına uygundu. Oysa Abdera ve Maroneia'nın iç kesimlerle olan bağlantıları, Rodop dağlarını aşmayı gerektiriyordu ve bu nedenle zor ve uzun bir süreç istiyordu.

Ainos ise, Hebros'un Agriane (Ergene) ve Tonsos (Tunca) nehirleri ile olan bağlantıları sayesinde, Karadeniz'in Thrakia sahilindeki Odessos, Mesembria, Apollonia Pontika gibi Yunan liman kentleri ile de ticari ilişkiler kurabiliyordu. Apollonia ile Ainos'da aynı para biriminin kullanılması bunun bir kanıtıdır(4).

Ege dünyasının ve İç Thrakia'nın ürünlerinin değiş tokusu Ainos aracılığı ile yapılıyor ve kent adeta bir antrepo işlevi görüyordu. Doğu ve Orta Thrakia'nın mısır, meyve vb. ürünlerinin ekili olduğu geniş tarım alanlarına, zengin çiftliklerine, mobilyacılıkta kullanılan orman ürünlerine Ainos üzerinden daha kolay ve doğal yoldan ulaşılabiliyordu. Suların taşın olmadığı dönemlerde en kısa ve kolay yol olan Hebros su yolu, sallarla katediliyordu(5).

Roma döneminde Hebros'un batı kıyısını takip eden kara yolu, *Via Egnatia* ve *Via Militaris*'i birbirine bağlıyordu. Bu yol üzerindeki kavşak noktalarında, Roma'lilar önemli kentler kurmuşlardı: Plotinopolis, Hadrianopolis gibi. Ainos bu bağlantılarla Roma döneminde de, batıda Philippopolis, Kuzey doğuda Istros (Tuna) deltasına kadar uzayan bir yol ağının limanı konumundaydı. Ancak, Hebros'un batı kıyısında ve *Via Egnatia* güzergahında bulunan Roma kenti Trainanopolis, Ainos'un yerini almaya başlamıştı. Ainos'un coğrafi konumu ise, doğusunda oluşan Hebros deltası bataklıkları yüzünden aleyhine dönüşüyordu.

Hebros'un yüzyıllar boyunca sürüklendiği alûvyonlar, nehrin ağzında bir delta oluşturmuş ve kent giderek denizden uzaklaşmıştır. Bu durum antik kaynaklar ve eski haritalardan da anlaşılmaktadır. Bunlardan en eskisi olan 1526 tarihli Pirî Reis haritasında (Harita 1), Ainos'un güneyinde Dalyan gölleri, doğusunda ise denizle bağlantısı olmayan, Pirî Reis'in "İpsala Gölü" adını verdiği bir göl görülmektedir. Pirî Reis, sığ olması nedeniyle, gemicilerin Ainos limanına iskandil ile girdiklerini yazmaktadır(6).

1854 tarihli bir haritada (*Carte de la Partie Septentrionale de l'Archipel*), Meriç nehri geniş menderesler çizerek Enez körfezine akar ve limanın ağzını kapama eğiliminde gösterilmiştir (Harita 2). 1890 yılına ait Kiepert haritasında Enez artık büyük bir lagün içinde, kıadya (Harita 3); Meriç mecrası ise gözle görülür bir şekilde Ege denizine doğru uzanmaktadır. Yine 1891 baskılı bir Fransız haritasında Enez'in kuzeyinde, bir kanalla denize bağlı gözüken geniş lagün, Bori gölü olarak adlandırılmıştır. 1909 baskılı bir İngiliz haritasında ise artık Bori gölünün denizle bağlantısı kesilmiştir.

Bugün denizden yaklaşık 3.50 km kadar içerde kalan ve liman kenti olma özelliğini yitirmiş olan Enez'de (Harita 4) antik çağdan bu yana süregelen en önemli geçim kaynağı balıkçılıktır(7).

C. AİNOS'UN TARİHÇESİ

Antik Ainos kentinin tarihi ile ilgili fazla bilgi sahibi olmamakla birlikte, kentin içinde yer aldığı bölgenin geçirdiği evreler ve bunların tarihi kaynaklardaki yansımaları bize az çok fikir vermektedir.

1- Perslere Kadar Olan Dönem

Ainos I.Ö. 8. yy'da başlayan Yunan Kolonizasyonundan önce yerel Thrak halkın yaşadığı bir yerleşim olmalıdır. Stephanos Byzantios'un(8) Ainos için kullandığı Apsinthos adı Thrak kökenlidir ve Hebos deltasının doğusu ile Melas körfezinin kuzeyi arasında yer alan bölgede yaşayan Apsynth'lere ait olmalıdır. Diğer yandan bu ad Anadolu kökenli –nd,— nth sonekli yer adlarını çağrıştırmaktadır. Buna göre yerleşim İ.Ö. 3000'lere gidebilir. Yine Ainos'un hemen yakınında bulunan, Casson'un(9) neolitik ya da bronz çağına ait olabileceği söyleniği iki küçük ve bir büyük tumulus –Sancaktepe tümülüüs'ü— yöredeki yerleşimin ne kadar eskiye dayandığının bir kanıdır.

Ainos adının geçtiği ilk antik kaynak olan Ilyada'da, Homeros Troia savaşına katılan Thrakia'liların önderi Ainos'lu Peiros'dan söz etmektedir(10)

Byzantium'lu Stephanos'un Apollodoros'a dayanarak verdiği kentin kuruluşu ile ilgili ikinci bir bilgiye göre, kent Thrak kralı Poltys'e atfen Poltyobria adını taşımaktaydı(11).

Yunanlı kolonistlerden önce bir Thrak yerleşimi olan Ainos yine başka bir antik kaynağa göre(12) ilk olarak bir Aiol kenti olan Alopekonessos'lular tarafından kolonize edilmiştir. Daha geç bir kaynak olan Herodotos'da(13) Ainos'u bir Aiol kenti olarak kabul etmektedir. Ephorus'a(14) göre kent daha sonra Kyme'liler ve Mytilene'liler tarafından kolonize edilmiştir. Strabon'da da benzer bilgiler vardır(15).

Kyros'un(16), Lydia seferinden sonra Ionia kentleri, Dareios'un(17) Balkan seferi ile de –I.Ö. 513– Thrakia kentleri birer birer Pers egemenliğine geçmişlerdir. Ainos da fazla direniş göstermeden Perslere teslim olmuş olmalıdır. Ancak Persler baskı rejimi uygulamadıkları ve yerel din ve tanrılarla karşı hoşgörü gösterdikleri için halk da onları benimsemiştir. Böylece iç ve dış huzurlarının sağlandığı Yunan

kentleri Pers satraplarına bağlı bir yönetim altında gelişme göstermişlerdir(10). Ainos bu dönemi iyi yansitan örneklerden biri olmalıdır. Ancak bazı kentlere verilen sikke basma izni –Kyzikos altın sikke bile basabiliyordu(18)– henüz Ainos'a verilmemişti. Kentin sikke basımı en erken I.Ö. 474'e tarihlenmektedir(19).

Dareios'un bu seferi sırasında Ainos'u değil de çok yakınında bulunan Doriskos'u üs olarak seçmesi, Ainos'un Yunan kenti kimliğinden vazgeçmemiş olmasına veya coğrafi konumunun stratejik olarak elverisizliğine, ya da henüz önemli bir kent statüsünde olmayacağına bağlı olabilir.

Ionia ihtilali ile başlayan Perslere karşı ayaklanmanın, Ege'nin kuzey-batı sahil şeridindeki Yunan kentlerini de kapsayıp kapsamadığını bilemiyoruz Ama Boğazlar'da bulunan bazı kentlerin bağımsızlık girişimleri(20) buralara da sıçramış olabilir.

Perslerin Yunanistan seferleri ile birlikte Yunanlılar'da da Perslere karşı bir güç birliği oluşturma fikri doğmuştur. Peloponnesos Birliği'nin başında bulunan Sparta ile Atina, birlikte Hellen Birliğini kurdular (İ.Ö. 481). Bu gelişmeler sırasında Ainos'un henüz bir birliğe dahil olmadığını düşünebiliriz. Ayrıca Dareios'un Doriskos'da kovuşturduğu garnizon ve I.Kserkses'in Yunanistan seferi için aynı güzergahı kullanması, Ainos'un durumunu güçlendirmiştir(21).

Arka arkaya yapılan Pers-Yunan savaşları sonucu Yunanlılar birçok zafer kazandılar ve bunun sonucunda İ.Ö. 478/77'de Atina önderliğinde Attika-Delos Deniz Birliği kuruldu. Bu birlik Ainos tarihi için büyük önem taşımaktadır. Çünkü kentin adı vergi listelerinde sıkça geçmektedir. Ainos'un bu birliğe en erken üye olan kentlerden biri olduğunu biliyoruz(22).

Kentin ekonomik ve politik anlamda güç kazanması, Birliğe üye olmasıyla, bir anda gerçekleşmiş olamaz. Ainos Pers idaresi altında iken de coğrafi konumun ona sağladığı olanaklardan yararlanmış olmalıdır. Hem aşağı Hebros geçiş yolunu, hem de yukarı ovalara gidiş gelişî kontrol edebiliyordu. Birliğe üye olduktan sonra ise çift taraflı bir avantaj sağlamış olmalıdır. Hem Birlik üyesi olarak Perslere karşı kendini bir tür güvenceye almış oluyor, hem de onlarla ticari ilişkilerini sürdürüyordu. Ainos'un sikke basmaya başlaması bu döneme tarihlenmektedir. Ağırlık birimi olarak kullandığı "Light-Attic" (Hafif Attika) denilen sistemin, Attika ağırlık sistemine tam olarak uymaması ve yörede kullanılan Pers siglosları-

na daha yakın bir birim olması, siyasi ve ekonomik durumundaki ikilemi yansımaktadır(23).

Ainos'da sikke basımının başlaması, yörenede avantajlı durumun Doriskos'dan Ainos'a kaymış olduğunu göstermektedir. Persler artık etkinliklerini kaybetmişler ve adeta Doriskos'da sıkışmışlardır ama Doriskos'un hiçbir zaman ele geçmediği de bilinmektedir(24).

Deniz birliğine dahil olan şehirler üzerinde baskı kurarak kendi ağırlık ve para sistemini kabul ettirmeye çalışan Atina'nın Ainos'u kendi seçtiği sistemde özgür bırakması, kentin Doğu Thrakia'daki güçlü durumunun Atina'nın çıkarına da uygun olmasından kaynaklanmaktadır.

Kentin gelişiminin ulaştığı nokta, aynı döneme ait pek çok Atina sikkesinden daha üstün sanatsal düzeydeki sikkelerinden anlaşılmaktadır. Bunun başka bir kanıtı da kentin, yine bu döneme ait Atina vergi listelerinde, en çok vergi ödemeyen kentler arasında yer almاسıdır(25).

Atina'nın giderek artan baskıcı politikası Birlik üyeleri arasında hoşnutsuzluk yaratıyordu. Daha da ileri giderek müttefiklerin sikke basma hakkını elliinden alması ve Birlik hazinesini kendi çıkarlarına kullanması sonucu(26), Birlikten kopmalar başladı ve sonunda I. Attika-Delos Birliği ortadan kalktı (M.Ö. 431).

2- Odrys Krallığı Dönemi

Atina 30 yıl sürecek olan Peloponnesos savaşları ile uğraşırken Thrakia'nın iç kesiminde Sitalkes önderliğindeki Odrys krallığı güç kazanıyor du(27). Ainos gibi Ege sahil şeridinde bulunan Yunan kentleri bir yandan Odrys krallığına, diğer yandan Atina'ya vergi vermeye başlıdilar. Atina ise bu duruma pek karşı çıkmak istemiyordu çünkü kendisi için hayatı önem taşıyan Boğazların kontrolünün elinden gitmesini istemiyordu. İşte bu durumda Ainos'un coğrafi konumun ona avantaj sağladığı kuşkusuzdur. Vergisinin azaltılmış olması buna bağlı olabilir(28).

Bu konuda değişik yazarlar, farklı yorumlar getirmektedir. Aynı dönemde Maroneia'nın yıldızının parlaması ise, Ainos'un Hebros üzerinden yaptığı ticareti nin sönerek, Boğazlar üzerinden yapılan ticaretin önem kazanmasına bağlı olabi-

lir; vergi indirimi de aynı nedenlere dayanabilir. Diğer bir teori ise, bu vergi paralarının, Ainos'da kovuşturulmuş Atina garnizonunun giderleri için kullanıldığı teorisidir.

Bunun başka bir göstergesi de bu dönemde tetradrahmilere oranla çok daha fazla sayıda basılan diobollerdir(29). Bu küçük paraların Atina kuvvetlerine ödeme yapmadı kullanılmamasına karşın yine Ainos'a özel ölçülerde basılmış olması Atina'nın bu kente baskı uygulamadığını göstermektedir.

Atina'nın bu tutumunun bir başka önemli nedeni de Makedonia kralı Perdikkas'ın giderek güç kazanması ve Atina için tehdit oluşturmasıdır. Bu nedenle Sitalkes ile 431'de bir anlaşma yapan Atina, Makedonia ile de barış imzaladıktan sonra Peloponnesos savaşları ile uğraşmaya başlamıştır. Bu ikili anlaşmanın kanıtları Ainos sikkelerinde çifte balta sembolü ile belirlenmiştir(30).

Peloponnesos savaşları devam ederken Ainos hep Atina'nın yanında yer almış olmalıdır. Önce 425'de Atina'lı komutan Demosthenes'in Sphakteria adası kuşatmasına kuvvet gönderdiğini(30), daha sonra 413'de Sicilya seferine katıldığıni biliyoruz(31).

Sitalkes'in 424'de ölümünden sonra, Atina bu kez I. Seuthes ile iyi geçinme yollarını aramaya başladı(32). Ancak Odrys devletinin kendi içindeki parçalanmalar, onun Yunan kentlerindeki otoritesini azaltıyordu, bu da özellikle Ainos'a daha da özgür olma şansını veriyordu. Bu dönemin (417-16) refah dönemi olduğunu yeniden çok sayıda basılan tetradrahmilerden anlaptayız. Bu döneme ait paraların Apollonia Pontika ve Maroneia ile ağırlık ölçüsünde, Kypsela ile betimlerde benzerlik göstermesi, Ainos'un popüler bir kent olduğu ve çoğu kent tarafından örnek alındığı ve de Thrakia'da geniş bir alanda etkisi olduğunu göstermektedir. İlk kez basılan altın sikkeler de yine bu döneme tarihlenmekte ve Ainos'un bu güçlü durumunu kanıtlamaktadır(33).

Peloponnesos savaşlarından sonra Ege'de Atina hegemonyası ortadan kalkıyor ve yerini Sparta alıyordu (405-394). Ainos ise durgun bir süreçten geçiyor olmalıydı. İç kesimlerde de Odrys krallığının etkinliği azalmıştı. Ancak sürekli değişen dengeler sonucu Atina, II. Attika-Delos Deniz Birliğini kurarak (I.Ö. 378/77) yeniden güçlenmeye başladı(34).

Ainos'dan başka Maroneia, Dikaia, Abdera, Samothrake ve Thasos da Birliğ'e katıldılar (I.Ö. 373)(34). Odrys krallığının başına geçen Kotys ise Sitalkes ve I. Seuthes'den farklı bir politika izleyerek sanılarını genişletmek istiyordu. Bu durum Atina ile arasının kötüleşmesi anlamını taşıyordu. II. Attika Deniz Birliğinde Kotys'in adının olmaması da bunun kanıtıdır.

Atina'nın artık Ainos'da asker bulundurmadığı ya da buna gücü olmadığını bu döneme rastlayan darplarda diabol sayısının çok azalmasından(35) da anlaşılır maktadır. Kentte olmaları bir tür güvenlik unsuru olan Yunan askerlerinin çekilmesi, Ainos'un durumunu iyece zorlaştırmış olmalıdır. Kentin parlak devrinin sona erdiği ve hatta gerilemeye başladığı, para darbinin genel olarak azalmasından başka, bunların eskisi kadar sanatsal değer taşımamasından anlaşılmaktadır(36).

Kotys'in ölümünden sonra (I.Ö. 350) Ainos ve diğer Yunan kıyı kentleri için daha özgür bir ortam oluşmuş olabilir. Maroneia ve Ainos gibi aşağı Hebros civarında bulunan kentler, Amadokos idaresinde bağımsız olmaya çalışıiyorlardı. Diğer Odrys prensleri de Yunanlılara yardımcı oluyorlardı(37).

3- Makedonia Egemenliği

Bu arada Makedonia II. Philippos idaresinde büyük bir devlet haline gelmişti. Philippos ilk önce Amphipolis'i ele geçirerek (I.Ö. 357), Ege kıyısındaki Yunan kolonileri çemberini deldi(38). Makedonia'nın baskısını artırmasına karşın, Ainos ve Maroneia'nın hala Atina'ya sadık kaldıkları bilinmektedir. Ainos'un V. yylarından başlayarak kullandığı Khios sistemi İonia ve Karia sahilleri ve Ege adalarındaki kentlerle yaptığı ticaretin gereği idi. Ancak Atina'nın II. Attika Delos Birliğinden ayrılan müttefikler ile yaptığı savaşlar yüzünden bu ticaret yozlaşmaya başlayınca, Ainos da belki ticari çıkarları için, para sistemi olarak Makedonia'nın kullandığı Fenike sistemini kullanmaya başlamıştır(39).

Bu tarihten sonra Atina ile bağlarını koparan Ainos'un, I.Ö. 342/41'den sonra bağımsızlığını yitirip, Makedonia hakimiyetine girdiğini biliyoruz.

II. Philippos I.Ö. 338'de, Khaironeia'da, Atina'nın Korint ve birkaç Yunan kenti ile oluşturduğu birleşik orduyu yenerek(40) Yunanistan'ı egemenliği altına aldı.

İ.Ö.336 da II.Philippos ölünce, yeniden bir kargaşa ortamı oluşmuştur. Yerine geçen oğlu III.Aleksandros (Büyük İskender) duruma çok çabuk hakim olarak aynı sıfatlarla babasının yerini almıştır. Onun başlattığı Asya seferini gerçekleştirmek amacıyla Çanakkale üzerinden Anadolu'ya geçmiştir. İ.Ö.334'de, Granikos'da (Biga Çayı) Pers kuvvetlerini yenerek birer birer ele geçirdiği kentlerde gene Pers sistemini sürdürerek, Makedonialı subayları satrap ünvanıyla başa geçirmiş ve Pers zamanındaki vergileri aynen almaya devam etmiştir. Ele geçen Yunan kentleri Korinth Birliği dahil edilmeyip Makedonia devletine katılmıştır. Böylece Thrakia'da hellenistik Dönem başlamıştır. Ainos'un bu dönemde özgür bir kent olmadığını biliyoruz. Gümüş para darbı sona ermiştir. Ancak kazılarda ele geçen hellenistik döneme ait pek çok malzeme –Gnatia çömlekleri, Kerç vazoları vb gibi– kentin etkinliğinin henüz yok olmadığını göstermektedir(41).

İskender'in ölümünden sonra Makedonia Krallığının düştüğü zor durumdan yararlanmak isteyen Odrys Kralı III. Seuthes kral daha önce uzakdoğu seferinde iken, vekili Antipatros'a yaptığı gibi, bu kez Thrakia'nın idaresini üstlenen Lysimakhos'a karşı savaştı (İ.Ö.323-322). Lysimakhos bu savaştan sonra bir girişimde daha bulunan Seuthes'i bu kez kolayca yendi. Antipatros'un ölümünden sonra bağımsızlığını garantileyen Lysimakhos 305'de de diğer Diadokhlar gibi kral ünvanını aldı. Onun Odrys bir eş seçmesi, yerel halkı da kendine bağlamış olduğu anlamına gelebilir. M.Ö.281'de Kurupedion savaşında ölene kadar geçen süre içerisinde Thrakia'nın sakin bir dönem –Diadokhların kendi aralarındaki çatışmaları dışında - geçirdiğini söyleyebiliriz.

Lysimakhos'un Thrakia'ya tam olarak hakim olduğu fikri tartışılmaktadır. Bazı yerel krallıkların varlıklarını sürdürdükleri düşüncesi doğru olabilir(42). Odrys kralı Seuthes'in Lysimakhos'un ölümünden sonra onun sikkelerini, yeni ön ve arka yüz kalıplarıyla bastırmaya devam etmesi bunun bir kanıtıdır. Ayrıca Ainos Tyranı olarak(43) adı geçen, gene Lysimakhos'la zamandaş II.Skostokos, onun ölümünden sonra kendini bağımsız kral ya da tyran ilan etmiş olmalıdır. Bu varsayımların kaynağı Thrak sikkelerinden ele geçen kanıtlardır ve gene nüismatların stilistik özelliklere dayanarak ifade ettiklerine göre bu sikkelerin kalıpları çoğu Ainos ve Maroneia gibi Thrakia'nın kıyı kentlerinde ya da bu kentlerden yetişmiş ustalar tarafından hazırlanıyor olmalıdır(44).

Bu sikkelerde, Lysimakhos ve diğer kralların sikkelerinde olduğu gibi, "Basileus" ünvanının bulunmamasının, bunların yerel tyran ya da yöneticilere ait oldukları savını desteklemektedir. Sikkelerin bazlarında herme motifinin bulunması(45) akla, kent tanrisının Hermes olduğu Ainos kentini getirmektedir. Buna göre Hellenistik dönemde kent resmen sikke basmasa da darphaneleri işlevlerini kaybetmemiştir.

4- *Ptolemaios'lar Dönemi*

Üçüncü yüzyıl Diadokhların birbirleriyle sürekli çatışmaları, Kelt akınları ve yerel Thrak krallarının cılız güç gösterileri ile geçmiştir. Makedonya kralı Ptolemaios Keraunos'un Keltlerle yaptığı savaşta ölmesinden sonra yerine geçen Antigonos Gonatas'ın Keltlerin güney koluna karşı zafer kazanması(46) tüm Yunan dünyasında sevinç yaratmıştır. Ainos, Maroneia gibi sahil kentleri ise Ptolemaios'ların elinde bulunuyordu.

III.yüzyılın son çeyreğinde Kelt krallığının da Thraklar tarafından yıkımasından sonra oluşan başıboş ortamdan yararlanan Makedonia kralı V.Philippos Thrakia'yı topraklarına katmaya çalışıyordu. İşgal ettiği kentler arasında yer alan Ainos'u, Ptolemaios kökenli kumandanı Kallimedes'in ihaneti sayesinde ele geçirdiği kaynaklarda geçmektedir(47). Ancak Philippos Romalılar ile savaştığı için (I. Makedonia Savaşı: İ.O.215-205)(48) bu kentleri (Ainos, Maroneia ve Khersonnessos'daki diğer Yunan kentleri) uzun süre elinde tutamamış ve Ptolemaios'lara iade etmek zorunda kalmıştır. Ancak Mısır'da Ptolemaios'ların güç kaybetmesi üzerine V.Philippos ile III. Antiokhos'un gizlice anlaşıp, Ptolemaios'ların deniz aşırı(49) ülkelerini ele geçirmeğa başlamışlardır (İ.O.203). Bu ise Ege denizinde geniş bir alanda ticaretini geliştirmiş olan Rodos'un işine gelmiyordu. Ainos, Maroneia, Sestos, Madytos ve diğer Khersonnessos kentleri yeniden V.Philippos'un eline geçti (İ.O.202). Ancak V.Philippos Roma ile yaptığı savaşta yenilgiye uğradı (İ.O. 197) ve Yunanistan üzerinden hegemonya kurma sevdasından vazgeçti(50).

Maroneia'lılar kentlerini askerleriyle dolduran, kral yolunu değiştirerek sahile yaklaştırip böylece topraklarını küçülden Philippos'u Roma'ya şikayet ettiler. Roma Senatosu bu şikayetlere kulak verdi ve kraldan Ainos, Maroneia ve

Thrakia'nın sahil şeridini boşaltmasını istedi. Bu bölgenin statüsü bir süre daha belirsizlik içinde kaldı. V.Philippos'un oğlu Perseus'un III. Makedonia savaşından yenik çıkışması üzerine krallık ortadan kalktığı sırada(36) (İ.Ö. 168) Eumenes, Ainos ve Maroneia'yı istemiş fakat Roma senatosu bu kentlere özgürlüklerini vermiştir(51).

5- *Roma Dönemi*

Roma'lilar Makedonia'ya müdahale etmekle Thrakia'nın da işlerine karışmış oluyorlardı. Thrak krallarının hepsi Roma'dan yana değildi. Örneğin Odrys kralı II. Kotys, Makedonya Kralı Perseus'un dostu ve müttefiki olarak bilinmektedir(52). Roma egemenliğine karşı harekete geçen bir başka kral da Mithridates'dir (İ.Ö.88/87). Onun emri üzerine Thraklar Romalılara karşı akın ve yağmalara başlıdilar. Hatta Roma bir ara Makedonia'yı kaybetti. Bu akınlar sırasında Roma'nın özgürlüklerine kavuşturduğu Ainos, Maroneia, Lysimakheia gibi Yunan kentleri zarar gördüler. Ancak Romalı komutan Sulla'nın Balkanlarda peşi peşine başarılar sağlayıp, Thraklar arasında dostluklar bulması, Mithridates ile anlaşmış olan Thrakları zor duruma soktu. Bunlardan Besse'lerin Mostis adında, kaynaklarda pek adı geçmeyen ama sikkelerinden tanıdığımız kralı, Sulla'nın müttefiki, Odrys kralı Sadalas ile çatışma halindeydi. Ainos'un Hebros üzerinden yaptığı ulaşımın güzergahı üzerinde bulunan bu topraklar (Besse'lerin toprakları Philippopolis civarıdır) her iki krallık – ya da kavim – arasında çatışma konusu olmuş olmalıdır(53).

Roma'lılara sürekli sorun çıkartan Besse'ler İ.Ö.72'de Marcus Lucullus, 60'da da Augustus'un babası Gaius Octavius tarafından yenilgiye uğratılmışlardır.

Thrakia'daki önemli kavimlerden biri de Sapai'lerdir. Octavianus ve Antonius ile yaptıkları savaşta Brutus ve Cassius'dan yana olan ve daha önce de Ceasar'a karşı Pompeius'a yardımcı kuvvet gönderen Rhaskuporis bu kavmin başında bulunuyordu. Ainos'un içinde yer aldığı bölge halkı Korpi'ler de bu kavime bağlıydı. Bu bölgedeki Thraklar Roma'lılara yakınlıkları ile bilinmektedir. Ainos ve Maroneia gibi Yunan kentleri de Roma Thrakia'sı olarak anılan bu bölgenin sınırları içinde kalıyorlardı. Roma ordusunun Ainos'da kovوشlandırılmış olması burayı güvenli bulmalarına dayanmaktadır.

Augustus'un idaresi sırasında, Thrakia Sapai'lerin idaresinde tek bir krallık olarak birleştirildi. Rhaskuporis'in oğlu Kotys, Astai'lerle akrabalık ilişkileri kurarak, Besse'leri de krallarını ortadan kaldırarak elde etti. Kotys'in oğlu Rhoimetalkes zamanında Thrakia'nın bütünlüğü sağlandı. Onun ölümünden sonra Augustus, krallığı, oğulları Kotys ve Rhaskuporis arasında bölüştürdü. Ama payından hoşnut olmayan Rhaskuporis kardeşi Kotys'i öldürünce (İ.S.19) bu kez Roma imparatoru Tiberius onu tahttan indirerek oğlu Rhoimetalkes ve kardeşi Kotys'in çocukları arasında bölüştürdü ve bu çocukların başına Trebellenus Rufus adında Romalı bir koruyucu getirdi. İşte bu çocuklardan biri olan bir başka Rhoimetalkes'in zamanında Thrakia yeniden birleşti. Ancak onun da karısı tarafından öldürülmesinden sonra Krallık Thrakia Eyaleti oldu (İ.S.46)(54).

Thrakia Eyaleti, yerel kavimlerin yönetim biçiminden esinlenen, ancak bu sistemi ortadan kaldırmayı amaçlayan, merkezi bir idareyle yönetiliyordu. Bu sisteme göre bölge strategosluklara (*strategia*) ayrılıyor ve bunların başında Roma aristokrasisinden(40) bir strategos bulunuyordu. Strategosların tümü ise Thrakia'nın Roma valisine bağlıydılar. Bazı bölgeler bu sistemin dışındaydı. Ainos, Abdera ve Byzantion dışındaki kentler –Maroneia dahil– özgür degildiler. Ainos ise geleneksel olarak özgür bir kent olma statüsünü sürdürüyordu(55).

Claudius, Nero ve Flavius'lar, bu sistemde bir değişiklik yapmadılar. Traianus ise Thrakia Eyaletinin yönetim sistemini yeni baştan gözden geçirerek, strategoslar yerine, Yunan "*polis*" sistemine dayanan yeni bir yönetim biçimini uygulamaya başladı. Traianus ayrıca özellikle iç kısımlarda yeterli sayıda şehir olmadığı için, stratejik noktalarda ve ana ulaşım yolları bağlantılarında yeni kentler kurdu. Bunlar Ulpia sıfatlı, polis eki ile biten, ya da eski kentler olup, Roma'lılar tarafından görkemli yapılar ve geniş agoralar ile bezenecek imar edildi. Bu kentlere ayrıca toprak takviyesi yapılarak sınırları genişletildi. Ainos ve Abdera ise çok yakınılarında kurulan yeni Roma kentleri yüzünden (Traianopolis ve Topirus) topraklarını genişletme avantajını yakalayamadılar. Gelişmiş kentler kurmaya çalışan Traianus'un, Sapai topraklarından Abdera'ya, Korpi'lerinkinden de Ainos'a vermemesinin nedeni ilk bakışta anlaşılması gibi görülse de, bunun nedeni olasılıkla bu kentlerin hep özgür yaşamış olmaları ve gelişmiş bir yönetim biçimine sahip olmalarından kaynaklanıyordu. Traianus'un Plinius'a yazdığı mektuplarda gelişmiş kentlerin ayrıcalıklı konumlarının "iyi yönetim" için engel teşkil ettiğinde,

bu kentlere ilave toprak vermek yerine, bunları, kontrolu kendinde olan yeni kentlere vermeyi daha uygun bulduğunu yazmaktadır(56). Bu durumda Ainos özgürlüğünün bedeli olarak bir tür terkedilmişlik yaşamış olmalıdır. Bu durum kentin gerilemesine neden olmuştur.

İ.S. I. ve II. yüzyıllarda genişlemesine devam eden Roma İmparatorluğu'nda II. yüzyıl sonlarına doğru duraklama başlamıştır. Antoninus'lar sülalesi döneminde kuzeyden gelen barbar kavimler (Kostoboki) Thrakia'yı istila etmiştir. Severus'lar ile de bir gerileme devri başlamıştır.

Gallienus ve daha sonra Claudius zamanında barbar kavimlerin akınları Roma devletini zor durumda bırakmıştır. III. yüzyılın son çeyreğinde Thrakia'da Goth saldıruları sonucu birçok kent yerle bir olmuştur. Bu duruma İ.S. III. yy. ortalarında Batı Anadolu ve adalarda büyük zararlar veren yer sarsıntısı da eklenince, Ainos'un da içinde bulunduğu bölgenin ne denli tahrip olduğu anlaşılmaktadır(57).

Roma İmparatorluğunun en büyük reformcularından olan Diocletianus dönenine kadar Traianus ve Hadrianus döneminde başlatılan sisteme yönetilen Thrakia, bu dönemden başlayarak yeniden düzenlendi.

Ainos, altı provense bölünen Thracia Diocessis'inin, Rodope Provensinin başkenti oldu(58).

6- Bizans Dönemi

Geç Roma ya da Erken Bizans dönemi süresince Roma devletinin ağırlık noktası doğuya kaymış ve Imperium Romanum hıristiyanlaşmıştır. Başkent olarak Byzantion seçilmiş, geniş topraklar ve farklı milletler, egemenlik altında tutulmaya çalışılmıştır. Ancak etnik olarak saldırgan olmayan ve Roma Devlet anlayışı sayesinde ayakta tutulabilen İmparatorluk, barbar kavimlerin akınlarına karşı koymakta güçlük çekmiştir(59).

Thracia bu göçler sırasında önce Vizigotlar, daha sonra Ostrogothların akınına uğramıştır. İ.S. 378'de Hadrianopolis yakınlarında – Ainos'a çok da uzak olmayan bir yerde – Roma ordusunu bozguna uğratan bu barbar kavimler askeri güçle ortadan kaldırılamayınca, Thrakia'da iskan edilmişlerdir. V. yüzyılda Goth'ların batıya göçmelerinden sonra, bu kez, İmparatorluk yönetiminden uzaklaştırılı-

maya çalışılan Isauria'lilar, daha sonra gene pek çok kavim hep Thrakia'ya ya yerleştirilmişlerdir(60).

Bu göçler kaosu boyunca Ainos(61) ile ilgili özel bir bilgiye sahip olunmakla beraber, bir Thrakia kenti olarak tüm bu evreleri yaşamış olduğu düşünülebilir.

VI.yy.da I.Iustinianus'un Rodoplar'dan inen barbar kavimlerin akınlarına karşı diğer bazı Thrakia kentlerinde olduğu gibi Ainos kalesini de onarttığını biliyoruz(62).

XI. ve XII. yüzyıllarda, özellikle Komnenos'lar döneminde Ainos'un önemli bir konuma yükseldiğini ve kentte bir çok yapı faaliyetinde bulunulduğunu antik kaynaklar doğrularken, arkeolojik veriler de bunları desteklemektedir. I. Aleksios Komnenos'un küçük oğlu Isaakios Porphyrogennetos'un burada Kosmosoteria adında bir manastır-hastane kompleksi yaptırdığı günümüze gelen bilgiler arasındadadır(63). Kazılarda ele geçen Komnenos'lar dönemine ait onbir altın sikke de bu bilgileri doğrulamaktadır(64). Bugün Fatih cami olarak bilinen yapının ilk evresinin de Orta Bizans devri sonlarına tarihlendiği bilinmektedir(65).

XIII.yüzyıl ve XIV.yüzyılın ilk yarısı, IV. Haçlı seferinden sonra İstanbul'da kurulan Latin İmparatorluğu, İznik Bizans İmparatorluğu, Epirus ve Trabzon'da kurulan Bizans İmparatorlukları, Bulgar İmparatorluğu ve en önemli Ege limanları – olasılıkla Ainos'un da içinde bulunduğu – ve adalarına sahip olan Venediklilerin çatışmaları ile geçmiştir(66).

XIV. yüzyılın ortalarında Ioannes Kentakuzenos ile Ioannes Palaiologos arasındaki çatışmalarda, Ainos, İstanbul İdaresi Palaiologos'a sadık kalmıştı(67). Ancak bu durum, kenti, Gattelusio Palaiologos'un kızkardeşi Maria Palaiologina'nın 1355'de Ceneviz'li Francesco Gattelusio ile evlenmesi sırasında ceyiz olarak Midilli adası ile birlikte Cenova ailesine verilmesini engellemedi. Francesco da en küçük kardeşi Niccolo'yu, Ainos'u idare etmek üzere yolladı.

Ainos'un giderek artan Türk tehlikesine karşı bağımsızlığını korumak için haraç verdiği sanılmaktadır, bu da kentin bu devirdeki gelirinin yüksek olduğunu göstergesidir(68).

1436'da Ainos (Enos) İmbros ve Samothrake adalarının idaresini de alarak Kuzey Ege'de büyük bir dükalık merkezi haline gelmiştir(69).

1455'e kadar Ainos'u, Palemede Gattelusio, son olarak da Dorino Gattelusio idare etmiştir ve 1456 da Fatih Sultan Mehmed'in kumandanlarından Kaptan Yunus Bey(70) tarafından Osmanlı devletine katılmıştır. Ancak 14 Temmuz 1469'da kent büyük bir felaket yaşamış, Niccolo da Canale önderliğinde Venedikli-ler halkı kılıçtan geçirerek, kenti yağma etmişlerdir. Bu tarihten sonra ise Ainos adeta tarihten silinmiştir(71).

D. AINOS İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

1- Kazılar

Ainos kazıları 1971 yılında, kentin antik çağdaki akropolünü oluşturan, bugün ortaçağdan kalma kalenin bulunduğu tepede yapılan sondajlarla başlamıştır(72). Bu ilk kazılarda(73) kale içinde ortaya çıkarılan Bizans şapelinden başka, gene kale içinde yapılan çeşitli sondajlarda çok sayıda Bizans-Osmanlı keramiği ve derinliğe inildikçe Hellenistik döneme ait keramiğe rastlanmıştır. Kale dışında ve yakın çevrede yapılan bu ilk araştırma ve sondajlarda Roma Dönemi izlerine rastlanmamıştır.

Bir süre ara verilen kazılar 1979 yılında yeniden ele alınmıştır. Bu tarihten başlayarak kesintisiz sürdürülmüştür. Sonuçları ise aşağıdaki başlıklar altında toplanarak özetlenebilir.

I. Mimari Buluntular

Kale İçi Çalışmaları: Kazıların başlangıcından bu yana ortaya çıkarılmış olan mimari mekanlar. Bunlar kalenin esasını oluşturan miyosenli kalker anakaya-ya oyularak yapılmıştır(74). Bunlar arasında en önemli yapılar IVa-b numaralı mekânda ortaya çıkarılan Arkaik Dönem taş duvar kalıntısı ile kayaya oyulmuş mahzen ve IV nolu mekânda yer alan Hellenistik ve Roma dönemlerine tarihlenen mekânlardır. Tüm bu yapılar Enez'de gelişmiş bir mimarinin varlığına işaret ederler.

Mozaik Alanı Kazısı: Roma dönemine ait olan bu zengin evinin tabanındaki mozaikler geometrik şekiller ve figürlerden oluşmuştur(75).

Kral Kızı Bazilikası Kazısı: Üç apsisli, büyük kesme kalker taşlarından yapılmış olan bu bizans kilisesi üç yapı evresi geçirmiştir(76).

Taşaltı Nekropolü Kazıları: Üç, yer yer dört gömü tabakası vardır. Lahitler, anıtsal mezarlardır, kiremit kapaklı ya da doğrudan toprağa açılmış basit mezarlardır(77).

Hoca Çeşme Höyüğü Kazıları: Dört evreli, en eski evresi Anadolu son Neolitik Çağı ile benzerlik gösteren ve bölgede şimdije kadar bilinen en eski köy yerleşmesidir(78).

Keramik Fırınları: Killik mevkiinde yeralan Keramik fırınları, Enez keramiği için önemli bir kaynak niteliğindedir.

II. Küçük Buluntular

Keramik: Akropol (Kale)'de anakaya üzerinde düzgün zemin elde etmek amacıyla yapılmış dolguda, en eskisi kalkolitik çağ'a tarihlenen keramik kalıntıları ortaya çıkmıştır. Ayrıca aynı tabakada Tunç Çağı ile Demir Çağa ait olan kalıntılar ele geçmiştir. Söz konusu buluntular Enez Akropolü'nde Kalkolitik çağdan itibaren yerlesildiğini göstermektedir. Anakayanın üzerinde yer alan 1. kültür katında, en eski örnekleri İ.O.7.yy.a tarihlenen, İ.O.4.yy.a ait çok sayıda kantharos, kapaklı tencere, sahan vb kaplar ele geçmiştir(79). Yine İ.O.IV.yy.a tarihlenen kerç vazo örnekleri ve İ.O.3.yy. Gnatia çömleklerinden örnekler bulunmuştur. Ayrıca Bizans ve Osmanlı çağlarına tarihlenen çok sayıda sırlı/sırsız keramik de ele geçmiştir.

Amphora Kulpları: Kale içinde, mahzende ele geçen çok sayıdaki Thasos kökenli damgalı amphora kulpları iki kentin ticari ilişkilerini kanıtlamaktadır(80).

Terrakotta Figürinler: Gene kale içinde, Mahzende azımsanmayacak sayıda terrakotta figürin ve bunlara ait kalıplar(81), portreler ve kalıpları ele geçmiştir(82).

Tüm bu buluntular ve de sonraki devirlere ait ünlü Enez küpleri burada Antik devirden beri süregelen ileri bir çömlekçilik(83) ve heykelcilik geleneğinin var olduğunu kanıtlamaktadır(84).

Bronz Heykeller: Mozaik alanda bronz Nike, Serapis ve giyimli kadın heykelcikleri ele geçmiştir. Ayrıca XI.yy.a tarihlenen bir Bizans kurşun mührü de önemli buluntular arasındadır(85).

Sikkeler Kale İçi ilk kazılarında ele geçen altın Bizans (1 adet) ve altın Osmanlı (1 adet) sikkelerinden başka çok sayıda bronz sikke (Osmanlı ve Bizans) bulunmuştur. 1983 kazılarında Kral Kızı kazısında 10 adet 12.yy. altın Bizans sikkesi, 1984'de ise Mozaik alanda 3.yy.a tarihlenen 125 adet bronz Roma sikkesi ve

daha sonraki kazı dönemlerinde Nekropol ve diğer kazı alanlarında çok sayıda Yunan, Roma, Bizans ve Osmanlı sikkesi ele geçmiştir(86).

III. Yazıtlar

Ainos kazılarında biri Latince olmak üzere 10 adet yazıt ele geçmiştir. İ.O.3. yy.dan İ.S.6.yy'a deðin geniş bir zaman dilimini kapsayan bu yazılar, Ainos'da Hellenistik, Roma ve Bizans döneminde ekonomik ve sosyal yaşamı oluþtururan dinsel, politik ve yapısal etkinlikleri göstermektedir(87).

IV. Restorasyon ve Konservasyon Çalışmaları

Ainos kazı çalışmalarına paralel olarak gün ışığına çıkarılan taşınabilir ve taşınmaz kültür varlıklarının da onarım ve koruması yapılmaktadır. Bunlar, Osmanlı-Türk Mezarlığı, Pan Mağarası ve Ayasofya freskoları restorasyon çalışmaları, Nekropoldeki anıtsal mezarın onarım ve koruma çalışmaları olarak sıralanabilir(88). Küçük buluntular tümlenerek müzeye teslim edilebilecek duruma getirilmektedir(89).

V. Yüzey Araştırmaları

Enez bölgesinde yapılan yüzey araştırmalarında Hoca Çeşme dışında Hasköy ve Küçük Evren köyünde İlk Tunç Çaða tarihlenen höyüklerden başka Klasik Çaða ait Kale ve Çiftlik yerleri ortaya çıkarılmıştır.

2- Yayınlar

Ainos'dan ilk söz eden gezginin XIV. yüzyılda Bertrandon de la Broquière olduğunu biliyoruz(90). Pirî Reis'in "Enos" (Enez) limanı ile ilgili bilgiler veren ve kentin o dönemdeki coðrafi konumunu gösteren bir haritaya da yer verdiği "Kitab-ı Bahriye" (1525) adlı eseri günümüze ulaşmış olan en erken gezgin anılarından biridir(91). Eviya Çelebi ise Bosna'ya giderken Enez kalesine uğramıştır (1659)(92). İstanbul'a elçi olarak gelen Comte de Choiseul Gouffier'nin de Enez'e uğradığı ve buranın bir haritasını yaptırdığı albümündeki desenden anlaþılmaktadır (1776)(93). Rumeli ile ilgili 1828 de düzenlenen bir coðrafya kitabında da genel

bilgiler verilmiştir(94). XIX.yy.da Şemseddin Sami, "Kamus'ül Alem" de Enez'den gelişmiş bir ticaret merkezi olarak söz etmektedir(95)(96).

1908'de Hasluck Ainos'u ziyaret etmiş ve özellikle Bizans dönemine ait Gattelusi ailesi ile ilgili yapı ve yazıtları incelemiştir(97).

1921 yılında Ainos'a gelen S.Casson Thrakia, Makedonia ve Illyria'da yaptığı incelemeleri sonucu yazdığı kitabında, Ainos'u sıkça ele almış ve ayrıca görduğu bazı yazıt ve kabartmaları anlatmış, çizim ve haritalarla da desteklemiştir. Bunların arasında en çok ilgi çeken, Pan mağarası ve bu mağaranın nişlerinden birine ait olabileceğini söyledişi Pan ve dans eden nymphalar kabartmasıdır(98).

Ainos ile ilgili en ayrıntılı yapıt ise J.M.F.May tarafından derlenen, kentin İ.Ö.476-341 arası darbettiği sikkelerin sınıflandırıldığı, *Ainos Its History and Coinage* adlı eseridir.

Ainos'un otonom sikkeleri May tarafından dört evreye ayrılmıştır. Bu sikkelerin hepsinin önyüzlerinde – gümüş ya da bronz olsun – kentin tanrısi olarak kabul edilen Hermes betimlenmiştir. Ainos sikkeleri için önemli bir kaynak olan bu çalışmayı çok kısa olarak özetlemekte yarar vardır.

I.Evre(99) – İ.Ö.474/3-449/8

Bu evrede en çok görülen birim tetradrahmidir. Arka yüz betimlerinin ilk örneklerinde "kerykeion" daha sonra ise "teke" figürü yer almaktadır. Bu evrenin XV. grubunda ortaya çıkan Hermes Perpheraios, XVI. grupta ön ve arka yüzlerde görülen AİNİ (önyüz) ve ANTIADES (arka yüz) lejandları ile çıplak Pan figürü üstün bir teknikle yapılmış olup, kentin yüksek gelir düzeyine sahip olmasına bağlanabilir. Kentin bu dönemde Atina'ya 12 talent vergi ödemesi de bu refah düzeyinin göstergesidir.

II.Evre(100) – İ.Ö.435/4-405/4

Bu evrede, birinci evrenin son grubunda başlayan diabol basımı, kentin küçük paraya gereksinim duyması ile ilgili olup, tarihçe bölümünde ele alınmıştır. Birinci ve ikinci evrelerde Euboia-Attika(101) ölçüsü kullanılmıştır. Bu sistemin Pers sistemine yakın olması kentin ticaretinin Ege'ye olduğu kadar iç kısımlara bağlı olduğunu göstermektedir. Bu evre ile profilden betimlenen Hermes figürü sonra ermektedir.

III. Evre(102) – 405/4 - 357/6

Bu evrede Hermes cepheden betimlenmeye başlamıştır. Başı hafif sola dönük, geniş kenarlı ve başı tam kaplamayan bir petasos giymektedir. Arka yüzdeki teke başını sağa çevirmiş olarak betimlendiği için iki boynuzu da farkedilmektedir. Ainos'da bir dönemde Khios sistemi kullanılmıştır. En çok basılan birim tetradrahdır. Diobollerin yerini tetroboller almıştır.

IV. Evre(103) – 357-341

Daha önce sembol(104) olarak görülen Hermes Perpheraios bu dönem sikkelerinde arka yüz betimi olarak görülmektedir(105). Bu son dönemde Ainos yalnızca drahmi basmıştır. Bunların II.Philippos'un uyguladığı Abdera-Fenike sistemi ile basılmış olması, kentin Makedonia hegemonyasına geçmiş olması ile açıklanmaktadır.

Ainos ile ilgili bir diğer araştırma Semavi Eyice tarafından 1961 ve 1962 yıllarında "Türk Trakya'sındaki Eski Eserler" projesi kapsamında yapılmıştır(106).

Ainos ile ilgili yazıtlar ise – kazılarda ele geçen ve yayınlanmış olanlar dışında(107) – kentin, tarihine ışık tutacak düzeyde değildir(108).

Son olarak, Ainos ile ilgili en ayrıntılı çalışmalar, kazıların başladığı tarihten bugüne kadar olan tüm çalışmaları içeren yawnlardır(109).

Katalogda kullanılan teknik kısaltmalar

- AE : bronz
Ay. : arka yüz
bkz. : bakınız
C. : cilt
gr. : gram
İ.Ö. : İsa'dan önce
İ.S. : İsa'dan sonra
k.m.k. : kontrmark
lev. : levha
mm. : milimetre
N.B. : noktalı bordür
Öy. : ön yüz
Ref. : referans
Res. : resim
s. : sayfa
vd. : ve devamı
vdd. : ve devamının devamı
yy. : yüzyıl

II- KATALOG

A- YUNAN SİKKELERİ

THRAKIA

K r a l l a r

Sparatokos İ.O. 424 öncesi

Ö.y. : At protomu, sola

A.y. : ΣΠΑ (üstte)

Kartal, ağzında yılan tutuyor

1- AE : 11 mm; 1.42 gr

Ref. : *SNG Cop. Thrace*, 1065, 67

A i n o s

I.Ö. 440-412

- Ö.y. : Hermes başı, petasos'lu, sağa
A.y. : [A]I[NI]
Kerykeion
- 2- AE : 11 mm; 1.12 gr
Ref. : *SNG Cop. Thrace*, 419; May, s.276,7 no.1-9
- Ö.y. : Hermes başı, petasos'lu, sağa
A.y. : A[I]NI
Kerykeion
- 3- AE : 9 mm; 0.86 gr
Ref. : *SNG Cop. Thrace*, 419; May, s.276,7 no.1-9
- Ö.y. : Hermes başı, petasos'lu, sağa
A.y. : AINI
Kerykeion
- 4- AE : 10 mm; 0.75 gr
Ref. : *SNG Cop. Thrace*, 420; May, s.276,7 no.1-9
- Ö.y. : Hermes başı, petasos'lu, sağa
A.y. : [AINI] silik
Kerykeion
- 5- AE : 11 mm; 1.10 gr
Ref. : *SNG Cop. Thrace*, 420; May, s.276,7 no.1-9
- Ö.y. : Hermes başı, petasos'lu, sağa
A.y. : AINI
Kerykeion
- 6- AE : 8 mm; 0.01 gr
Ref. : *SNG Cop. Thrace*, 419; May, s.276,7 no.1-9

I.Ö. 408-406

- Ö.y. : Hermes başı, petasos'lu, sağa.
A.y. : AINION
Teke, sağa.
7- AE : 16 mm; 3.05 gr.
Ref. : May. s.280; no.3; *BMC Thrace*, s.81, no.40

I.Ö. 280-200

- Ö.y. : Hermes başı, petasos'lu, sağa.
A.y. : AINION
Kerykeion.
8- AE : 21 mm; 2.55 gr.
Ref. : *SNG Cop. Thrace*, no.422; *BMC Thrace*, s.81, no.32-34
- Ö.y. : Hermes başı, petasos'lu, sağa.
A.y. : A[ION]
Kerykeion, sağda buğday sapi.
9- AE : 20 mm; 7.05 gr
Ref. : *SNG Cop. Thrace*, no.422; *BMC Thrace*, s.81, no.32-34

- Ö.y. : Hermes başı, petasos'lu, sağa.
A.y. : AINION
Kerykeion.
10- AE : 16 mm; 4.09 gr.
Ref. : *SNG Cop. Thrace*, no.422; *BMC Thrace*, s.81, no.35

- Ö.y. : Hermes başı, petasos'lu, sağa.
A.y. : AINION
Kerykeion.
11- AE : 16 mm; 4.19 gr.
Ref. : *SNG Cop. Thrace*, 422; *BMC Thrace*, s.81, no.36

- Ö.y. : Hermes başı, petasos'lu, sağa.
A.y. : [A I]
Kanatlı keykerion.
- 12- AE : 15 mm; 3.10 gr.
Ref. : *BMC Thrace* s.80, no.29

I.Ö. II. ve I. Yüzyıllar

- Ö.y. : Poseidon başı, sağa, saçında band.
A.y. : [AINI]ΩN
Hermes ayakta, sola, libasyon yapıyor. Sol omuzunda chlamys, önünde alevli sunak. Sol elinde kerykeion, sağ elinde para kesesi;
N.B.
- 13- AE : 24 mm; 7.30 gr.
Ref. : *SNG Cop. Thrace*, 423; *BMC Thrace*, s.82, 45
- Ö.y. : Poseidon başı, sağa; saçında band
A.y. : [AINI]ΩN
Hermes ayakta, sola, libasyon yapıyor. Sol omuzunda chlamys, önünde alevli sunak. Sol elinde kerykeion, sağ elinde para kesesi.
- 14- AE : 22 mm; 4.80 gr.
Ref. : *SNG Cop. Thrace*, 423; *BMC Thrace*, s.82, 45
- Ö.y. : Poseidon başı, sağa; saçında band.
A.y. : [AINI]ΩN
Hermes ayakta, sola, adak yapıyor. Sol omuzunda chlamys, önünde alevli sunak. Sol elinde kerykeion, sağ elinde para kesesi.
- 15- AE : 21 mm; 4.40 gr.
Ref. : *SNG Cop Thrace*, 423; *BMC Thrace*, s.82, 45

Ö.y. : Poseidon başı, sağa, saçında band.

A.y. : [ΑΙΝΙΩΝ]

Hermes ayakta, sola libasyon yapıyor. Sol omuzunda chlamys, önünde alevli sunak. Sol elinde kerykeion, sağ elinde para kesesi.

16- AE : 23 mm; 4.30 gr.

Ref. : *SNG Cop Thrace*, 423; *BMC Thrace*, s.82, 45

Ö.y. : Poseidon başı, sağa; saçında band; Delik.

A.y. : [ΑΙΝΙΩΝ]

Hermes ayakta, sola, libasyon yapıyor. Sol omuzunda chlamys, önünde alevli sunak. Sol elinde kerykeion, sağ elinde para kesesi.

17- AE : 21 mm; 9.70 gr.

Ref. : *SNG Cop Thrace*, 429; *BMC Thrace* 82, 45

Ö.y. : Poseidon başı, sağa.

A.y. : [ΑΙΝΙ]ΩΝ

Hermes ayakta, sola, libasyon yapıyor. Sol omuzunda chlamys, önünde alevli sunak. Sol elinde kerykeion, sağ elinde para kesesi.

18- AE : 23 mm; 8.75 gr.

Ref. : *SNG Cop Thrace* 423; *BMC Thrace* 82, 45

Ö.y. : Poseidon başı, sağa, saçında band (aşınmış).

A.y. : [ΑΙΝΙ]ΩΝ

Hermes ayakta, sola, libasyon yapıyor. Sol omuzunda chlamys, önünde alevli sunak. Sol elinde kerykeion, sağ elinde para kesesi.

19- AE : 21 mm; 4.90 gr.

Ref. : *SNG Cop Thrace* 423; *BMC Thrace* 82, 45

Ö.y. : Poseidon başı, sağa, saçında band (aşınmış).

A.y. : [ΑΙΝΙ]ΩΝ

Hermes ayakta, sola libasyon yapıyor. Sol omuzunda chlamys, önünde alevli sunak. Sol elinde kerykeion, sağ elinde para kesesi.

20- AE : 21 mm; 8.75 gr.

Ref. : *SNG Cop Thrace* 423; *BMC Thrace* 82, 45

- Ö.y.** : Poseidon başı, sağa, saçında band; (aşınmış).
A.y. : [A]INI[ΩN]
Hermes ayakta, sola, libasyon yapıyor. Sol omuzunda chlamys, önünde alevli sunak. Sol elinde kerykeion, sağ elinde, para kesesi.
N.B.
- 21- AE** : 21 mm; 7.05 gr.
Ref. : *SNG Cop Thrace 423; BMC Thrace 82, 45*
- Ö.y.** : Poseidon başı, sağa, saçında band.
A.y. : [AI]NI[ΩN]
Hermes ayakta, sola, libasyon yapıyor. Sol omuzunda chlamys, önünde alevli sunak. Sol elinde kerykeion, sağ elinde para kesesi.
- 22- AE** : 19 mm; 5.28 gr .
Ref. : *SNG Cop Thrace 423, BMC Thrace 82, 45*
- Ö.y.** : Poseidon başı, sağa, saçında band.
A.y. : [AI]NI[ΩN]
Hermes ayakta, sola, libasyon yapıyor. Sol omuzunda chlamys, önünde alevli sunak. Sol elinde kerykeion, sağ elinde para kesesi.
- 23- AE** : 22 mm; 8.70 gr .
Ref. : *SNG Cop Thrace 423; BMC Thrace 82, 45*
- Ö.y.** : Poseidon başı, sağa, saçında band
A.y. : [AI]NI[ΩN]
Hermes ayakta, sola, libasyon yapıyor. Sol omuzunda chlamys, önünde alevli sunak. Sol elinde kerykeion, sağ elinde para kesesi
- 24- AE** : 23 mm; 8.20 gr.
Ref. : *SNG Cop Thrace 423; BMC Thrace 82, 45*
- Ö.y.** : Poseidon başı, sağa, saçında band.
A.y. : [AI]NI[ΩN]
Hermes ayakta, sola, libasyon yapıyor. Sol omuzunda chlamys, önünde alevli sunak. Sol elinde kerykeion, sağ elinde para kesesi.
- 25- AE** : 24 mm; 6.80 gr.
Ref. : *SNG Cop Thrace 423; BMC Thrace 82, 45*

Ö.y. : Poseidon başı, sağa, saçında band.

A.y. : [AI]NI[ΩN]

Hermes ayakta, sola, libasyon yapıyor. Sol omuzunda chlamys,
önünde alevli sunak. Sol elinde kerykeion, sağ elinde para kesesi.

26- AE : 25 mm; 10.01 gr .

Ref. : *SNG Cop Thrace 423; BMC Thrace, 82, 45*

Maroneia

I.Ö. 398/97-386/85

Ö.y. : At protomu, sağa.

A.y. : MA/PΩ

Üzüm salkımı.

27- AE : 13 mm; 2.94 gr.

Ref. : *SNG Cop. Thrace*, 633; Schönert-Geiss, *Maroneia* s.149, no.357
vd.

I.Ö. 398/97-348/47

Ö.y. : Dört nal ilerleyen at, sağa, altta monogram

A.y. : MAP/ΩNI/TΩN

Kare alan içinde dört üzüm salkımı; altta monogram: E

28- AE : 16 mm; 3.78 gr

Ref. : *SNG Cop. Thrace*, 628-32; Schönert-Geiss, *Maroneia* s.175,
no.722 vd.

Ö.y. : Dört nal ilerleyen at, sağa.

A.y. : [MAP/Ω]NI/TΩN

Kare alan içinde dört üzüm salkımı; altta monogram: E

29- AE : 15 mm; 4.35 gr.

Ref. : *SNG Cop. Thrace*, 628-32; Schönert-Geiss, *Maroneia* s.177,
no.810, 811

Ö.y. : Dört nal ilerleyen at

A.y. : MAP/ΩNI/TΩN

Kare alan içinde dört üzüm salkımı

30- AE : 16 mm; 4.00 gr

Ref. : *SNG Cop. Thrace*, 628; *BMC Thrace*, s.129, 65 vd; Schönert-
Geiss, *Maroneia* s.177, no.810-811.

- Ö.y.** : Dört nal ilerleyen at.
A.y. : MAP/ΩNI/TΩN
Kare alan içinde dört üzüm salkımı.
- 31- AE** : 13 mm; 2.95 gr.
Ref. : Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.174, no.717
- Ö.y.** : Dört nal ilerleyen at, sağa; altta monogram.
A.y. : [MAP/Ω]NI/T ΩN
Kare alan içinde dört üzüm salkımı.
- 32- AE** : 12 mm; 200 gr.
Ref. : *SNG Cop Thrace*, 629; Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.177, no.846
- Ö.y.** : Dört nal ilerleyen at, sola; altta monogram.
A.y. : MAP/ΩNI/TΩN
Kare alan içinde dört üzüm salkımı.
- 33- AE** : 14 mm; 1.85 gr.
Ref. : *SNG Cop Thrace*, 632; Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.179, no.912
vd.
- Ö.y.** : Dört nal ilerleyen at, sağa.
A.y. : MAP[Ω]NIT[ΩN]
Kare alan içinde dört üzüm salkımı altta monogram (silik).
- 34- AE** : 14 mm; 3.31 gr.
Ref. : *SNG Cop Thrace*, 628-32; Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.179,
no.906
- Ö.y.** : Dört nal ilerleyen at, sağa (silik).
A.y. : [MAP/ΩNI/T Ω N]
Kare alan içinde dört üzüm salkımı.
- 35- AE** : 1 mm; 3.20 gr.
Ref. : *SNG Cop Thrace*, 630; Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.179, no.905

- Ö.y. : Dört nal ilerleyen at, sağa; altta monogram (silik).
A.y. : [MAP/ΩNI/T Ω N]
Kare alan içinde dört üzüm salkımı .
- 36- AE : 10 mm; 1.70 gr.
Ref. : *SNG Cop Thrace*, 630; Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.179, no.912
vd .
- Ö.y. : Dört nal ilerleyen at, sağa .
A.y. : [MAP/ΩNI/T Ω N]
Kare alan içinde dört üzüm salkımı.
- 37- AE : 14 mm; 3.70 gr
Ref. : *SNG Cop Thrace*, 630; Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.175, no.738
vd.
- Ö.y. : Dört nal ilerleyen at, sağa, altta monogram (silik).
A.y. : M[AP]/Ω[NI/TΩN]
Kare alan içinde dört üzüm salkımı.
- 38- AE : 12 mm; 2.00 gr.
Ref. : *SNG Cop Thrace*, 628-32; Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.177,
no.842-43
- Ö.y. : Dört nal ilerleyen at, sağa, altta monogram.
A.y. : [MAP/Ω]NI/TΩN
Kare alan içinde dört üzüm salkımı.
- 39- AE : 13 mm; 2.20 gr.
Ref. : *SNG Cop Thrace*, 629; Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.176, no.783
- Ö.y. : Dört nal ilerleyen at, sağa, altta monogram (silik).
A.y. : [MAP/Ω]NI/TΩN]
Kare alan içinde dört üzüm salkımı (silik).
- 40- AE : 12 mm; 3.10 gr.
Ref. : *SNG Cop Thrace*, 629; Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.176, no.783

- Ö.y. : Dört nal ilerleyen at, sağa, alta monogram <K (silik).
A.y. : [ΜΑΡΩΝΙΤΩΝ]
Kare alan içinde dört üzüm salkımı (silik).
- 41- AE : 14 mm; 3.05 gr.
Ref. : *SNG Cop Thrace*, 629; Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.176,
no.783

I.Ö. 240/39-200

- Ö.y. : Dionysos başı, sola.
A.y. : ΜΑΡΩΝΙΤΩΝ
Üzüm salkımı.
- 42- AE : 9 mm; 1.19 gr.
Ref. : Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.182, no.974

I.Ö. 189/88-49/45

- Ö.y. : Genç Dionysos başı, sağa; sarmaşık çelenkli.
A.y. : [ΜΑΡΩΝΙΤΩΝ]
Dionysos sola, ayakta. Sağ elinde üzü salkımı, sol kolunda chlamys ve iki mızrak.
- 43- AE : 17 mm; 7.72 gr.
Ref. : *SNG Cop Thrace*, 645, 46; Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.208
no.1518 vd.
- Ö.y. : Genç Dionysos başı, sağa; sarmaşık çelenkli.
A.y. : [ΜΑΡΩΝΙΤΩΝ]
Dionysos sola, ayakta; sağ elinde üzü salkımı, sol kolunda chlamys ve iki mızrak.
- 44- AE : 21 mm; 7.10 gr.
Ref. : *SNG Cop Thrace*, 645, 46; Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.208
no.1518 vd.

- Ö.y. :** Genç Dionysos başı, sağa, sarmaşık çelenkli.
Kontrmark: Üzüm salkımı.
- A.y. :** [ΜΑΡΩΝΙΤΩΝ]
Dionysos, sola, ayakta. Sağ elinde üzüm salkımı, sol kolunda chlamys ve iki mızrak (silik).
- 45- AE :** 22 mm; 9.11 gr.
Ref. : SNG Cop Thrace, 645, 46; Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.208 no.1518 vd.
- Ö.y. :** Genç Dionysos başı, sağa, sarmaşık çelenkli (silik)
A.y. : [ΜΑΡΩΝΙΤΩΝ]
Dionysos, sola, ayakta; sağ elinde üzüm salkımı, sol kolunda chlamys ve iki mızrak (silik).
- 46- AE :** 17 mm; 4.20 gr.
Ref. : SNG Cop Thrace, 645, 46; Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.208 no.1518 vd.
- Ö.y. :** Genç Dionysos başı, sağa, sarmaşık çelenkli (silik).
A.y. : [ΜΑΡΩΝΙΤΩΝ]
Dionysos, sola, ayakta; sağ elinde üzüm salkımı, sol kolunda chlamys ve iki mızrak (silik).
- 47- AE :** 17 mm; 4.04 gr.
Ref. : SNG Cop Thrace, 645, 46; Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.208 no.1518 vd.
- Ö.y. :** Genç Dionysos başı, sağa, sarmaşık çelenkli (silik).
A.y. : [ΜΑΡΩΝΙΤΩΝ]
Dionysos, sola, ayakta. Sağ elinde üzüm salkımı, sol kolunda chlamys ve iki mızrak.
- 48- AE :** 18 mm; 5.08 gr.
Ref. : SNG Cop Thrace, 645, 46; Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.208 no.1518 vd.

- Ö.y.** : Genç Dionysos başı, sağa, sarmaşık çelenkli.
Kontrmark: üzüm salkımı.
- A.y.** : [ΜΑΡΩΝΙΤΩΝ]
Asklepios, cepheden; baş sola. Sağ elinde yılanlı asa.
- 49- AE** : 24 mm; 12.00 gr.
Ref. : Schönert-Geiss *Maroneia*, s.212, no.1646
- Ö.y.** : Genç Dionysos başı, sağa, sarmaşık çelenkli.
Kontrmark: üzüm salkımı.
- A.y.** : [ΜΑΡΩΝΙΤΩΝ]
Asklepios, cepheden, baş sola.
- 50- AE** : 23 mm; 8.16 gr.
Ref. : Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.212, no.1646
- Ö.y.** : Genç Dionysos başı, sağa, sarmaşık çelenkli.
Kontrmark: üzüm salkımı
- A.y.** : [ΜΑΡΩΝΙΤΩΝ]
Asklepios, cepheden, baş sola.
- 51- AE** : 22 mm; 8.29 gr.
Ref. : Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.212, no.1646
- Ö.y.** : Genç Dionysos başı, sağa, sarmaşık çelenkli.
Kontrmark: M.
- A.y.** : [ΜΑΡΩΝΙΤΩΝ]
Asklepios, cepheden, baş sola (silik).
- 52- AE** : 24 mm; 7.23 gr.
Ref. : Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.211 vd, no.1640 vd.
- Ö.y.** : Genç Dionysos başı, sağa, sarmaşık çelenkli.
Kontrmark: üzüm salkımı (?).
- A.y.** : [ΜΑΡΩΝΙΤΩΝ]
Asklepios, cepheden, baş sola.
- 53- AE** : 27 mm; 13.6 gr.
Ref. : Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.212, no.1646

- Ö.y. : Baş, sağa (bozuk). Kontrmark: baş ya da üzüm salkımı.
A.y. : Bozuk.
54- AE : 26 mm; 8.10 gr.
Ref. : Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.211 vd, no.1640 vd.

- Ö.y. : Baş, sağa (bozuk) 2 kontrmark: M ve üzüm salkımı.
(ya da erkek başı).
A.y. : Bozuk.
55- AE : 23 mm; 6.50 gr.
Ref. : Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.211 vd, no.1640 vd.

- Ö.y. : Baş, sağa (bozuk) kontrmark: M (?)
A.y. : Bozuk.
56- AE : 24 mm; 7.10 gr.
Ref. : Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.211 vd, no.1640 vd.

- Ö.y. : Genç Dionysos başı, sarmaşık çelenkli, sağa. İki kontrmark: Di-
onysosları ve yunus.
A.y. : [M]APΩ(NITΩN]
57- AE : 26 mm; 8.85 gr.
Ref. : Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.211 vd, no.1640 vd.

- Ö.y. : Genç Dionysos başı, sarmaşık çelenkli, sağa. İki kontrmark: Baş
ve üzüm salkımı (ya da yunus).
A.y. : [MAPΩNITΩN]
58- AE : 23 mm; 12.60 gr.
Ref. : Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.211, no.1640

Roma İmparatorluk Dönemi

Trebonianus Gallus?

- Ö.y. : Baş, sağa. Kontrmark: üzüm salkımı.
A.y. : Bozuk.
59- AE : 23 mm; 12.10 gr
Ref. : Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.218 vd, no.1725 vd

Volusianus?

- Ö.y. : Baş, sağa. Kontrmark.
- A.y. : Bozuk.
- 60- AE : 28 mm; 12.40 gr.
- Ref. : Schönert-Geiss, *Maroneia*, s.219 vd, no.1731 vd

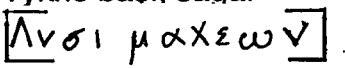
Perinthos

Nero I.S.54-68

- Ö.y. : ΝΕΡΩΝ   ΚΑΙΣΑΡ
ΣΕΒΑΣΤΟΣ
Imparatorun defne çelenkli başı, sola.
- A.y. : ΠΙΕΠΙΝ ΘΙΩΝ
Defne çelengi içinde.
- 61- AE : 31 mm; 18.51 gr.
- Ref. : Schönert-Geiss, *Perinthos* s.130, no.233

Lysimakbia

İ.O. 309-220

- Ö.y. : Tykhe başı, sağa.
- A.y. : Arka ayakları üzerinde oturan aslan, sağa.
- 62- AE : 18 mm; 3.54 gr.
- Ref. : SNG Cop Thrace V, 909-913; BMC Thrace s.196, no.910

T R O A S

Aleksandria Troas

Severus Alexander 222-235

Ö.y. : [IMP M AV S ALEX]ANDER
İmparatorun defne çelenkli, zırhlı/giyimli büstü, sağa.

A.y. : COL ALEX A TROAD
At, otlanıyor, sağa, defne çelengi içinde.

63- AE : 23 mm; 550 gr.

Ref. : *BMC Troas*, s.24, no.124

Maximus 235-238

Ö.y. : IVLVMAXIM C
İmparatorun defne çelenkli zırhlı/giyimli büstü, sağa.

A.y. : COL AVG TROAD
Apollon, çıplak, ayakta, sola. Sağ ayağı bir kaide üzerinde duruyor, sağ elinde dal tutuyor, sol eli kalçasında.

64- AE : 25mm; 6.40 gr.

Ref. : *SNG Cop Troas*, no.171

III Gordianus 238-244

Ö.y. : IMP M ANT GORDIANVS
İmparatorun defne çelenkli zırhlı/giyimli büstü, sağa.

A.y. : CQL AVG TROAD
Apollon Smintheos, ayakta. Sağ elinde patera, sol elinde yay tutuyor. Omzunda okdanlık.

65- AE : 19 mm; 4.30 gr.

Ref. : *SNG Cop Troas*, 176

Volusianus 251-53

- Ö.y. :** IMP C VIBI AFI VOLVSIAN
İmparatorun defne çelenkli zırhlı/giyimli büstü, sağa.
- A.y. :** COL AVG TROAD
Herakles, Antaios ile dövüşüyor.
- 66- AE :** 22 mm; 6.28 gr.
- Ref. :** *SNG Cop Troas*, 185

KAPPADOKIA

Eusebia İ.O. 36-İ.S. 17

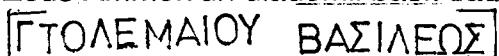
- Ö.y. : Artemis'in büstü, sağa. Başında sur tacı, sırtında okdanlık.
- A.y. : ΕΥΣ[Ε] ΒΕΙ[ΑΣ]
Defne dallı.
- 67- AE : 11 mm; 3.20 gr
- Ref. : *BMC Troas*, s.46, 8

MISIR

III. Ptolemaios (Euhergetes) İ.O. 261-221

Ö.y. : Zeus Ammon'un diademli başı, sağa.

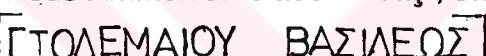
A.y. :

Şimşek demeti üzerinde kartal, sola. Kanatlarını açmış.

68- AE : 21 mm; 7.10 gr.

Ref. : *BMC Ptolemies*, s.58, 123-127

Ö.y. : Zeus Ammon'un diademli başı, sağa.

A.y. :

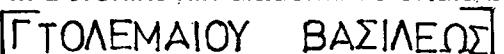
Şimşek demeti üzerinde kartal, sola. Kanatlarını açmış.

69- AE : 20 mm; 7.20 gr.

Ref. : *BMC Ptolemies*, s.58, 123-127

II. Berenike (Ptolemaios Euhergetes'in karısı)

Ö.y. : II. Berenike'nin diademli ve örtülü başı, sağa, stephanos giymiş.

A.y. :

Şimşek demeti üzerinde kartal, sola. Kanatları açık.

70- AE : 16 mm; 3.44 gr.

Ref. : *BMC Ptolemies*, s.61, 19-21

Ö.y. : II. Berenike'nin diademli ve örtülü başı, sağa. stephanos giymiş.

A.y. :

Şimşek demeti üzerinde kartal, sola. Kanatlarını açmış.

71- AE : 12 mm; 1.94 gr.

Ref. : *BMC Ptolemies*, s.61, 19-21

ROMA SİKKELERİ

İMPARATORLUK DÖNEMİ

III. Gordianus İ.S. 238-244

Roma İ.S. 241-43

- Ö.y. : [IMP C]AES[M ANT GORDIANVS AVG]
İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü, sağa
A.y. : [SECVRITAS PVBLI]CA
Securitas, oturuyor, sola. Sağ elinde asa, sol elini başına dayamış.
72- AR : Ant.17 mm; 2.15 gr
Ref. : RIC IV, 3, s:29, 130

Antiochia İ.S. 238-39

- Ö.y. : IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG
İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü, sağa.
A.y. : [PROVIDENTIA AVG]
Providentia ayakta, sola. Sağ elinde globus, sol elinde asa.
73- AE : Ant. 22 mm; 3.28 gr.
Ref. : RIC IV,3, s:35, 193

Antiochia İ.S. 238-39

- Ö.y. : [IMP] GORDIANVS PIVS F[EL AVG]
İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü sağa
A.y. : FORTVNA RE[Dvx]
Fortuna taht üzerinde oturyor,sola. Sağ elinde dümen, sol elinde bereket boynuzu.
74- AE : Ant. 71 mm; 3.40 gr; sikke delik.
Ref. : RIC IV, 3 s.36,210

Herennia Etruscilla (Traianus Decius'un karısı)

Roma

- Ö.y.** : HER ETRVSCILLA
İmparatoriçenin diademli, giyimli büstü, sağa. Omuzlarında hilal.
- A.y.** : PVDICITIA AVG
Pudicitia, başı örtülü, oturuyor sola. Sağ eli ile başındaki örtüyü tutuyor. Sol elinde asa.
- 75- AE** : Ant. 22 mm; 4.02 gr.
Ref. : *R/C IV*, 3 s.131,136c

Trebonianus Gallus (İ.S. 251-253)

Roma İ.S. 252

- Ö.y.** : IMP[CAES C VIB TREB GAL]LUS AVG
İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü, sağa.
- A.y.** : [LAE] TITIA AVG
Laetitia, ayakta, sola. Sağ elinde çelenk, sol elinde çipa.
- 76- AE** : Ant. 20.5 mm; 3.71 gr
Ref. : *R/C IV* s 3

Valerianus (İ.S. 253-257)

Roma İ.S. 253-254

- Ö.y.** : VALERIANVS AVG
İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü, sağa.
- A.y.** : ANNONA [AVG]
Annona ayakta, sağa; Sol elinde bereket boynuzu, sağ elinde bugday başakları tutuyor. Önünde modius.
- 77- AE** : Ant. 18 mm; 3.70 gr.
Ref. : *R/C V*, 1 s.44, no.68

Roma İ.S. 254

Ö.y. : IMP C P LIC VALERIANVS AVG

İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü, sağa.

A.y. : FELICITAS AVGG

Felicitas ayakta, sola. Sağ elinde caduceus, solda bereket boynuzu.

78- AE : Ant. 19 mm; 3.22 gr.

Ref. : RIC V, 1, 1.45,86

Roma İ.S. 257

Ö.y. : IMP CP LIC VALERIANVS PF AVG

İmparatorun işin taçlı giyimli ve zırhlı büstü sağa.

A.y. : ORIENS AVGG

Sol ayakta, sola. Sağ elini yukarı kaldırmış, sol elinde küre.

79- AE : Ant. 21 mm; 2.66 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.47,106

Asia İ.S. 253

Ö.y. : IMP CPLIC VALERIANVS PF AVG

İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü sağa.

A.y. : PIETAS AVGG

Gallienus ve Valerianus karşılıklı ayaktalar, aralarında sunak, libasyon yapıyorlar.

80- AE : Ant. 24 mm; 3.51 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.60,285

Asia İ.S. 253

Ö.y. : IMP CP LIC VALERIANVS PF AVG

İmparatorun, işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü, sağa.

A.y. : PIETAS AVGG

Gallienus ve Valerianus karşılıklı ayaktalar, aralarında sunak; libasyon yapıyorlar

81- AE : Ant. 22 mm; 3.55 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.60,285

Asia İ.S. 253-54

- Ö.y. : IMP CP LIC VALERIANVS AVG
İmparatorun işin taçlı, giyimli büstü, sağa.
A.y. : AEQVITAS AVG[G]
Aequitas ayakta sola. Sağ elinde terazi, sol elinde bereket boynuzu.
82- AE : Ant. 19 mm; 2.93 gr
Ref. : *RIC* V, 1, S.59,278

GALLIENUS (İ.S. 253-268)

Roma

- Ö.y. : [GALLIE]NVS AVG
İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü, sağa.
A.y. : ABVNDANTIA AVG
Abundantia ayakta, sola, bereket boynuzunu boşaltıyor. Sol boşlukta B
83- AE : Ant. 19 mm; 2.72 gr
Ref. : *RIC* V, 1, s.144,157

Roma

- Ö.y. : GALLIENVS AVG
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.
A.y. : AEQVITAS AVG.
Aequitas ayakta, sola, sağ elinde terazi, sol elinde bereket boynuzu.
84- AE : Ant 22 mm; 3.29 gr.
Ref. : *RIC* V, s.144,159

Roma

- Ö.y. : GALLIENVS AVG
İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü sağa.
A.y. : AEQVITAS AVG
Aequitas ayakta, sola. Sağ elinde terazi, sol elinde bereket boynuzu.
85- AE : Ant. 22 mm; 3.08 gr.
Ref. : *RIC* V, 1, s.144,159

Roma

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü sağa.

A.y. : AETERNITAS AVG

Sol ayakta, sola. Sağ elini yukarı kaldırılmış, sol elinde küre. Sol boşlukta Γ.

86- AE : Ant. 21 mm; 4.60 gr.

Ref. : *R/C V, 1, s.144,160*

Roma

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı giyimli-zırhlı büstü, sağa.

A.y. : AETERN[ITAS AVG]

Sol, ayakta sola. Sağ elini yukarı kaldırılmış, sol elinde globus, sol boşlukta Γ.

87- AE : Ant. 23 mm; 3.50 gr.

Ref. : *R/C V, 2, s.160*

Roma

88- Ö.y. : GALLIE[NVS AVG]

İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü, sağa.

A.y. : AN[NON]A AVG.

Abundantia ayakta, sağa. Sol ayağı gemi pruvası üzerinde. Sağ elinde dümen, sol elinde buğday başakları tutuyor.

88- AE : Ant. 22 mm; 2.79 gr.

Ref. : *R/C V, 1, s.145,161*

Roma

Ö.y. : [G]ALLI[ENVS] AVG

İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı bstü sağ.

A.y. : APOLLINI CONS AVG

Kentauros yürüyor, sola. Sağ elinde küre, sol elinde tropaion. Kesimde H. sağ boşlukta dört nokta.

89- AE : Ant. 21.5 mm; 2.53 gr.

Ref. : *R/C V, 1, s.145,164*

Roma

Ö.y. : [GAL]LIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü, sağa.

A.y. : [DIAN]AE CONS AVG

Erkek geyik yürüyor, sola. Kesimde XII.

90- AE : Ant.19 mm; 3.05 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.146,179

Roma

Ö.y. : GALLIENUS AVG

İmparatorun işin taçlı giyimli ve zırhlı büstü, sağa.

A.y. : FORTVNA REDVX

Fortuna ayakta, sola. Sağ elinde kerykeion, sol elinde bereket boynuzu kesimde VIIC.

91- AE : Ant. 21 mm; 3.36 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.147,193

Roma

- Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü sağa.

A.y. : FORTVNA REDVX

Fortuna ayakta, sola. Sağ elinde küre üstünde dümen, sol elinde bereket boynuzu. Sağda boşlukta S.

92 AE : Ant 20 mm; 3.10 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.147,193

Roma

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun, işin taçlı giyimli ve zırhlı büstü, sağa.

A.e. : FORTVNA REDVX

Fortuna ayakta, sola. Sağ elinde küre üstünde dümen, sol elinde bereket boynuzu; sağda boşlukta S.

93- AE : Ant. 21 mm; 3.02 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.147,193

Roma

- Ö.y. : GALLIENVS AVG
İmparatorun işin taçlı, giyimli zırhlı büstü, sağa.
A.y. : FORTVNA REDVX
Fortuna ayakta sola. Sağ elinde dümen, solda bereket boynuzu.
(silik); sağ boşlukta S
94- AE : Ant. 21.5 mm; 2.81 gr
Ref. : RIC V, 1, s.147,193

Roma

- Ö.y. : GALLIENVS AVG
İmparatorun işin taçlı giyimli ve zırhlı büstü sağa
A.y. : IOVI CONS[ERVA]
Jupiter ayakta, sola. Sağ elinde şimşek demeti, solda elinde asa.
Sağda boşlukta N
95- AE : Ant. 21 mm; 2.08 gr
Ref. : RIC V, 1, s.208

Roma

- Ö.y. : GALLI ENVS AVG
İmparatorun işin taçlı başı, sağa.
A.y. : IO[VI PROP]VGNAT
Jupiter yürüyor,sola. Sağ elinde şimşek, solda boşlukta XI.
96- AE : Ant. 22 mm; 3.12 gr.
Ref. : RIC V, 1, s.149,214

Roma

- Ö.y. : GALLIENVS PF AVG
İmparatorun işin taçlı, zırhlı büstü, sağa.
A.y. : IOVI STATORI
Jupiter ayakta, cepheden, baş sola. Sağ elinde uzun asa, sol elinde şimşek demeti tutuyor.
97- AE : Ant. 21 mm; 3.50 gr.
Ref. : RIC V, 1, s.150,219

Roma

- Ö.y.** : GALLIENVS AVG
İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü sağa.
A.y. : MARTI PACIFERO
Mars ayakta, sola. Sağ elinde zeytin dalı sol elinde mızrak ve kalkan, solda boşlukta H.
98- AE : Ant. 21.5 mm; 23.6 gr.
Ref. : *RIC* V, 1, s.151,236

Roma

- Ö.y.** : GALLIENVS AVG
İmparatorun işin taçlı giyimli ve zırhlı büstü sağa.
A.y. : MARTI PA[CIF]ERO
Mars ayakta, sola. Sağ elinde zeytin dalı, sol elinde mızrak ve kalkan. Solda boşlukta A (silik).
99- AE : Ant. 23 mm; 26.9 gr.
Ref. : *RIC* V, 1, s.151,236

Roma

- Ö.y.** : GALLIENVS AVG
İmparatorun işin taçlı giyimli ve zırhlı büstü sağa.
A.y. : MARTI PACIFERO
Mars ayakta, sola. Sağ elinde zeytin dalı, sol elinde mızrak ve kalkan; solda boşlukta A.
100- AE : Ant. 20.5 mm; 3.61 gr.
Ref. : *RIC* V, 1, s.151,236

Roma

- Ö.y.** : [G]ALLIENVS AVG
İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü sağa.
A.y. : MARTI PACIFERO
Mars ayakta, sağ. Sağ elinde patera.
101- AE : Ant. 22 mm; 3.43 gr.
Ref. : *RIC* V, 1, s.148,196

Roma

Ö.y. : GALLIE|NVS] A[VG]

İmparatorun işin taçlı giyimli ve zırhlı büstü, sağa.

A.y. : ORIENS[AVG]

Sol yürüyor, sola. Sağ eli yukarı yükselmiş, sol elinde kamçı.

102- AE : Ant. 21 mm; 2.85 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.152,249

Roma

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü sağa.

A.y. : PAX AVG

Pax ayakta, sola. Sağ elinde zeytin dalı (silik), sol elinde asa. Solda boşlukta V (silik).

103- AE : Ant. 19 mm; 3.20 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.153,256

Roma

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü sağa.

A.y. : PAX PVBLICA

Pax oturuyor, sola. Sağ elinde zeytin dalı, sol elinde asa. Kesimde V silik.

104- AE : Ant. 25 mm; 3.19 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.153,260

Roma

Ö.y. : [GA]LLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü sağa.

A.y. : [P]ROVI AVG

Providentia ayakta, sola. Sağ elinde sopa, sol elinde bereket boy-nuzu.

105- AE : Ant. 21 mm; 3.06 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.154,267

Roma

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, giyimli zırhlı büstü sağa.

A.y. : [PRO]VIDEN AVG

Providentia ayakta, sola. Sağ elinde sopa solda bereket boynuzu; yerde küre.

106- AE : Ant. 20 mm; 2.41 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.154,267

Roma

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, giyimli ve zırhlı büstü sağa.

A.y. : [SECVRIT ORBIS

Securitas oturuyor, sola; (bozuk). Kesimde VI (silik).

107- AE : Ant. 22.5 mm; 4.34 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.155,278

Roma

Ö.y. : [GAL]LIE[NVS AVG]

İmparatorun işin taçlı büstü, sağa.

A.y. : [SE]CVRIT PERPET

Securitas ayakta, sola. Sol ayağı sağ ayağının üzerinde. Sağ elinde mızrak, sol kolu ile sütuna dayanıyor. Sağ boşlukta H.

108- AE : Ant. 20 mm; 2.55 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.155,280

Roma

Ö.y. : [GALLI]E NVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü sağa.

A.y. : [S]ECVRIT PERPE[T]

Securitas ayakta, sola. Sol ayağı sol ayağının üzerinde. Sağ elinde mızrak, sol kolu ile üstüne dayanmış. Sağda, boşlukta H.

109- AE : Ant. 18 mm; 1.35 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.155,280

Roma

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, giyimli-zırhlı büstü sağa.

A.y. : S[ECVRI]T PERPET

Securitas ayakta, sola. Sol ayağı sağ ayağının üzerinde, sağ elinde mızrak, sol kolu ile sütuna dayanmış. Sağda boşlukta H.

110- AE : Ant. 20.5 mm; 3.18 gr.

Ref. : R/C V, 1, S.155,280

Roma

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, giyimli-zırhlı büstü sağa.

A.y. : SECVRIT PERPET

Securitas ayakta sola. Sol ayağı sağ ayağının üzerinde; sağ elinde mızrak, sol kolu ile sütuna dayanmış.

111- AE : Ant. 20 mm, 1.92 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.155,280

Roma

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, giyimli-zırhlı büstü sağa.

A.y. : [SE]CVRIT PER[PET]

Securitas ayakta, sola. Sol ayağı sağ ayağının üzerinde; sağ elinde mızrak, sol kolu ile sütuna dayanmış.

112- AE : Ant. 20 mm; 2.30 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.155,280

Roma

Ö.y. : GALLIEN[US AV]G

İmparatorun işin taçlı, giyimli-zırhlı büstü sağa.

A.y. : SECVRITAS PVBL

Securitas oturuyor, sola. Sağ eli yukarı kalkmış, sol elinde asa; kesimde T.

113- AE : Ant. 225 mm; 4.91 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.155,281

Roma

- Ö.y. : GALLIENVS AVG
İmparatorun işin taçlı giyimli-zırhlı büstü sağa.
A.y. : [V]BE[R]ITAS [AV]G
Uberitas ayakta, sola. Sağ elinde kese, solda bereket boynuzu.
114- AE : Ant. 18 mm; 22.4 gr.
Ref. : RIC V, 1, s.156,287

Roma

- Ö.y. : GALLIENVS AVG
İmparatorun işin taçlı giyimli-zırhlı büstü sağa.
A.y. : [V]BE[RITAS AVG]
Uberitas ayakta, sola. Sağ elinde kese, sol elinde bereket boynuzu.
115- AE : Ant. 21 mm; 2.73 gr.
Ref. : RIC V, 1, s.156,287

Roma

- Ö.y. : [GALL]IENVS AVG
İmparatorun işin taçlı, giyimli-zırhlı büstü sağa.
A.y. : VIRTVS AVGVSTI
Mars ayakta, sola. Sağ elinde dal, sol elinde mızrak tutuyor. Altta kalkan (ya da küre) sol boşlukta X.
116- AE : Ant. 21 mm; 3.11 gr.
Ref. : RIC V, 1, s.158,320

Mediolanum

- Ö.y. : GALLIENVS AVG
İmparatorun işin taçlı giyimli-zırhlı büstü sağa.
A.y. : A[ETERN]ITAS AVG
Sol ayakta, sola. Sağ elini yukarı kaldırılmış, sol elinde küre. Sol boşlukta T.
117- AE : Ant. 21 mm; 1.94 gr.
Ref. : RIC V, 1, s.171,466

Mediolanum

Ö.y. : GALLI]ENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, giyimli-zırhlı büstü sağa.

A.y. : FORTV]NA AVG

Fortuna oturuyor, sola. Sağ elinde dümen, sol elinde bereket boy-nuzu. Kesimde S.

118- AE : Ant. 21 mm; 430 gr.

Ref. : *R/C V, 1, s.173,484*

Mediolanum

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, giyimli-zırhlı büstü, sağa.

A.y. : [I]ANVS AVG

Providentia ayakta, sola. sağ elinde globus; sol elinde asa. Kesim-de MP.

119- AE : Ant. 21 mm; 3.13 gr.

Ref. : *R/C V, 1, s.175; no:508*

Mediolanum

Ö.y. : [G]ALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, giyimli-zırhlı büstü sağa.

A.y. : INDVLG AVG

Spes ayakta, sola. Sağ elinde çiçek, sol eli ile eteğini tutuyor. Sol boşlukta S.

120- AE : Ant. 20 mm; 2.09 gr.

Ref. : *R/C V, 1, s.*

Mediolanum

Ö.y. : [GALLI]ENVS AV[G]

İmparatorun işin taçlı, giyimli-zırhlı büstü, sağa.

A.y. : PAX AVG

Pax ayakta, sola. Sağ elinde zeytin dalı, sol elinde asa.

121- AE : Ant. 21 mm; 3.75 gr.

Ref. : *R/C V, 1, s.174,499*

Mediolanum

- **Ö.y.** : GALLIENVS AVG
İmparatorun işin taçlı, giyimli-zırhlı büstü sağa.
- A.y.** : PIETAS AVG
Pietas ayakta, sola. Sunağın yanında duruyor. Ellerini yukarı kaldırımı. Sol boşlukta S.
- 122 AE** : Ant. 20 mm; 2.89 gr.
Ref. : *RIC* V, 1, s.175,507

Siscia

- Ö.y.** : GALLIENVS AVG
İmparatorun işin taçlı giyimli-zırhlı büstü, sağa.
- A.y.** : [AE]T[E]RNIT[AS AVG]
Saturn ayakta, sağa. Sağ elinde asa. Sol boşlukta P, sağ boşlukta *.
- 123- AE** : Ant. 22 mm; 2.74 gr.
Ref. : *RIC* V, 1, s.180; no.554

Siscia

- Ö.y.** : [GAL]LIENVS AVG
İmparatorun işin taçlı, giyimli-zırhlı büstü sağa.
- A.y.** : CONC[ORDIA] AV[G]
Concordia ayakta sola. Sağ elinde patera. Sol elinde çifte bereket boynuzu. Sol boşlukta S, sağ boşlukta P.
- 124- AE** : Ant. 18 mm; 3.04 gr.
Ref. : *RIC* V, 1, s.180,563

Siscia

- Ö.y.** : GALLIENVS AVG
İmparatorun işin taçlı, giyimli-zırhlı büstü sağa.
- A.y.** : FIDES [MILITVM]
Fides cepheden. Sağ elinde standart, sol elinde sancak tutuyor.
- 125- AE** : Ant. 22 mm; 2.74 gr.
Ref. : *RIC* V, 1, s.181,571

Siscia

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı giyimli-zırhlı büstü sağa.

A.y. : SPES PVBLICA

Spes yürüyor, sola. Sağ elinde çiçek, sol eli ile eteğini tutuyor.

126- AE : Ant. 23 mm; 3.05 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.182,584

Siscia

Ö.y. : GALLIENVS [AVG]

İmparatorun işin taçlı, giyimli-zırhlı büstü sağa.

A.y. : VBERITAS AVG

Uberitas ayakta sola. Sağ elinde kese, sol elinde bereket boynuzu.

Sağ boşlukta E.

127- AE : Ant. 20.5; 3.06 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.183,583

Siscia

128- Ö.y. : [GA]LLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı zırhlı-giyimli büstü sağa.

A.y. : [VBE]RITES AVG

Uberitas ayakta, sola. Sağ elinde kese, sol elinde bereket boynuzu.

AE : Ant. 21 mm; 3.67 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.183,585

Siscia

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü sağa.

A.y. : VBERITAS AVG

Uberitas ayakta, sola. Sağ elinde kese, sol elinde bereket boynuzu.

129- AE : Ant. 22 mm; 2.74 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.183,585

Siscia

Ö.y. : GALLIENVS[AVG]

İmparatorun işin taçlı zırhlı-giyimli büstü sağa.

A.y. : VI[CT]ORIA AET

Victoria ayakta, sola. Sağ elinde çelenk, sol elinde palaklıye dalı.

130- AE : Ant. 20 mm; 3.75 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.183,586

Siscia

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı zırhlı-giyimli büstü sağa.

A.y. : VICTORI[A AVG]

Victoria ayakta, sola. Sağ elinde çelenk, sol elinde bereket boynuzu. Sol boşlukta S.

131- AE : Ant. 23 mm; 2.27 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.183,587

Asia I.S. 255-256

Ö.y. : IMP[CP LIC GALLIENVS PF AVG)

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü sağa.

A.y. : [IO]VI CONS[ER]VATORI

imparator ayakta, sağa. Sağ elinde mızrak (ya da asa). Solda ayakta duran Jupiter'den küre alıyor.

132- AE : Ant. 22 mm; 3.20 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.103,440

Asia I.S. 255-256

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : RESTITVT [ORIENTIS]

Sağdaki kadın (Orient?) karşısındaki imparatora çelenk veriyor; İmparatorun elinde asa. Kesimde.

133- AE : Ant. 24 mm; 9.00 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.

Asia I.S. 256-257

Ö.y. : IMP GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı zırhlı-giyimli büstü sağa.

A.y. : VICTORIA GERMANICA

Victoria imparatora taç giydirmektedir. İmparatorun sağ elinde küre, sol elinde mızrak var;

134- AE : Ant. 21.5 mm; 3.17 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.104,452

Asia I.S. 266

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : FORTVNA REDVX

Fortuna ayakta, sola. Sağ elinde caduceus, sol elinde bereket boy-nuzu; Kesimde VIIC

135- AE : Ant. 20.5 mm; 3.12 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.185,613

Asia I.S. 266

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : LAETITIA AVG

Laetitia ayakta, sola. Sağ elinde çelenk, sol elinde çipa; Kesimde VIIC

136- AE : Ant. 21.5 mm; 2.73 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.185,616

Asia I.S. 266

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : PIETAS AVG

İmparator ayakta, sola; Sol elinde mızrak. Tripod'da adak yapıyor, Kesimde VIIC

137- AE : Ant. 20 mm; 3.55 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.186,618

Asia I.S. 266

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü sağa.

A.y. : [PI]ETAS AVG

İmparator ayakta, cepheden. Sol elinde asa tripod'da adak yapıyor; kesimde VIIC

138- AE : Ant. 21 mm; 3,59 gn.

Ref. : R/C V, 1, s.186,618

Asia I.S. 266

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : SOLI INVICTO

Sol ayakta sola, Sağ elini yukarı kaldırımı; Sol elinde kamçı; kesimde VIIC

139- AE : Ant. 22 mm; 3.31 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.186,620

Asia I.S. 267

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : AETERNITAS AVG

Saturn ayakta, sağa; Sol elinde asa; kesimde PX V

140- AE : Ant. 21 mm; 3.39 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.184,606

Asia I.S. 267

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : FIDES AVG

Mercurius ayakta,sola. Sağ elinde kese, sol elinde caduceus; kesimde PXV

141- AE : Ant. 20.5 mm; 3.58 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.185,607

Asia I.S. 267

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : FIDES AVG

Mercurius ayakta, sola. Sağ elinde kese, sol elinde caduceus; kesimde PXV.

142- AE : Ant. 22.5 mm; 2.66 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.185,607

Asia I.S. 267

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : FIDES AVG

Mercurius ayakta, sola, Sağ elinde kese, sol elinde caduceus; kesimde PXV.

143- AE : Ant. 21 mm; 4.11 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.185,607

Asia I.S. 267

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : [IO]VI CONSERVAT

Jupiter ayakta, sola. Sağ elinde küre, solda asa, kesimde [PX]V

144- AE : Ant. 22 mm; 3.95 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.185,608

Asia I.S. 267

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : L[VNA] LVCIF

diana yürüyor, sağa; Elinde meşale; Kesimde PXV

145- AE : Ant. 21 mm; 3.24 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.185,609;

Asia I.S. 267

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı, giyimli büstü, sağa.

A.y. : SALVS AVG

Apollo ayakta, sola, sağ elinde defne dalı, sol kolunu tripod'a dayamış. Kesimde PXV

146- AE : Ant. 20.5 mm; 3.26 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.185,610

Asia I.S. 267

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : SALVS VG

Apollo ayakta, sola, Sağ elinde defne dalı, sol kolunu tripod'a dayamış; Kesimde PXV

147- AE : Ant. 20.5 mm; 4.19 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.185,610

Asia I.S. 267

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : VIRTVS AVG

Virtus ayakta, sağa; Sağ elinde mızrak, sol eli kalkan üzerinde duruyor; Kesimde PXV

148- AE : Ant. 21 mm; 3.40 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.185,612

Asia

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : AEQVITAS AVG

Aequitas ayakta, sola. Sağ elinde bereket boynuzu. Kesimde SPQR (sililik).

149- AE : Ant. 23 mm; 2.95 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.186,627

Asia

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : CONSERVATOR AVG

Asklepios ayakta, sağa. Yılanlı sopasına dayanıyor.

150- AE : Ant. 23.5 mm; 3.22 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.187, no:632

Asia

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : FORTVNA AVG

Fortuna ayakta, sola; Sunak önünde libasyon yapıyor; Sol elinde bereket boynuzu; Kesimde SPQR.

151- AE : Ant. 22 mm; 4.10 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.187,636

Asia

Ö.y. : [G AL]LIEN[VS AVG]

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : GENIVS AVG

Genius ayakta, sola. Sağ elinde patera, sol elinde bereket boynuzu tutuyor. Kesimde.

152- AE : Ant. 23 mm; 3.70 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.187,638

Asia

Ö.y. : [GA]LLIENV[S AVG]

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : [IN]VIC[TVS]

Sol, ayakta, sola doğru koşuyor; Sol elinde kırbaç.

153- AE : Ant. 20.50 mm; 4.56 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.187,639

Asia

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : [IO]VI CONSERVAT[ORI]

Iüpiter ayakta, sola. Sağ elinde küre, sol elinde asa.

154- AE : Ant. 22 mm; 3.79 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.187,641

Asia

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : MINERVA AVG

Minerva ayakta, sağa; Sağ elinde mızrak, sol elinde kalkan. Kesimde.

155- AE : Ant. 22.50 mm; 4.20 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.188,651

Asia

Ö.y. : [GA]LLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : [P]AX F[V]NDATA

İki tutnak arasında tropaion; Kesimde.

156- AE : Ant. 29.24 mm; 3.05 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.188,652

Asia

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : PROVIDENTIA AVG

Mercurius, ayakta sola. Sağ elinde para kesesi, sol elinde caduceus.

157- AE : Ant. 20.24 mm; 3.70 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.188, no:653

Asia

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : PROVIDENTIA AVG

Mercurius ayakta, sola. Sağ elinde para kesesi, sol elinde caduceus.

158- AE : Ant. 20 mm; 4.40 gr.

Ref. : *RIC V*, 1, s.188,653

Asia

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : SALVS AVG

Salus, ayakta, sola; kollarında yıılan besliyor. Kesimde SPQR.

159- AE : Ant. 23 mm; 3.70 gr.

Ref. : *RIC V*, 1, s.189,657

Asia

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : SALVS AVG

Salus ayakta, sola; kollarında yıılan besliyor. Kesimde SPQR.

160- AE : Ant. 22 mm; 3.42 gr.

Ref. : *RIC V*, 1, s.189,657

Asia

Ö.y. : GALLIENVS PF AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : VICTORIA AVG

Victoria ayakta, sola. Sağ elinde çelenk, sol elinde palme dalı.

161- AE : Ant. 22 mm; 4.10 gr.

Ref. : *RIC V*, 1, s.189,662

Asia

Ö.y. : GALLIENVS PF AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : VICTORIA AVG

Victoria ayakta, sola. Sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı.

162 AE : Ant. 21.5 mm; 3.08 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.189,662

Asia

Ö.y. : GALLI[ENV]S AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : VICTORIA AVG

Victoria ayakta, sola. Sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı.

163- AE : Ant. 21 mm; 4.30 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.189,663

Asia

Ö.y. : [GA]LL[ENVS AVG]

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : VIRTVS AVG

Hercules ayakta, sola, Sağ elinde sopa, sol elinde aslan postu.

164- AE : Ant. 20.23 mm; 2.25 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.190,672

Asia

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : VIRTVS AVG

İmparator ayakta, sağa; sağ elinde mızrak, sol elinde küre.

165- AE : Ant. 21.23 mm; 3.10 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.190,670

Asia

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : VIRTVS AVG

Virtus ayakta, sağa; Sağ elinde mızrak, sol elinde kalkan.

166- AE : Ant. 21/22.50 mm; 3.56 gr.

Ref. : *RIC V*, 1, s.189,668

Asia

Ö.y. : [GA]LL[IENVS AVG]

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : VIRTVS AVG

Minerva (ya da asker) ayakta, cepheden, baş sola. Sağ eliyle yere dayalı kalkanı, sol eliyle mızrak tutuyor. Kesimde SPQR (ya da).

167- AE : Ant. 23-19 mm; 3.56 gr.

Ref. : *RIC V*, 1, s.189,667

Asia

Ö.y. : GALLIENVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : VIRTVS AVG

Virtus ayakta, sağa; sağ elinde mızrak, sol elinde kalkan.

168- AE : Ant. 20.5 mm; 3.51 gr.

Ref. : *RIC V*, 1, s.189,668

SALONINA Gallienus'un karısı

Roma

Ö.y. : SALO[NIN]A AVG

İmparatoriçenin diademli, giyimli büstü, sağa, omuzlarında hilal.

A.y. : IVNO CON|SER]VAT

Iuno ayakta, sola. Sağ elinde patera, sol elinde, asa; Ayakları dibinde tavus kuşu; Sağ boşlukta N.

169- AE : Ant. 20/23 mm; 2.55 gr.

Ref. : *R/C V, 1, s.193,11*

Roma

Ö.y. : SALONINA AVG

İmparatoriçe'nin diademli, giyimli büstü sağa, omuzlarında hilal.

A.y. : PVDICITIA

Pudicitia ayakta, sola. Sağ eliyle başındaki örtüyü tutuyor; Sol elinde asa. Sağ boşlukta S.

170- AE : Ant. 21 mm; 3.05 gr.

Ref. : *R/C V, 1, s.194,24*

Roma

Ö.y. : S[A]LONINA AVG

İmparatoriçe'nin diademli, giyimli büstü sağa, omuzlarında hilal.

A.y. : VESTA

Vesta oturuyor, sola. Sağ elinde patera, solda asa. Kesimde Q.

171- AE : Ant. 21 mm; 3.16 gr.

Ref. : *R/C V, 1, s.194,32*

Roma

Ö.y. : CORN. SALONINA

İmparatoriçe'nin diademli, giyimli büstü sağa, omuzlarında hilal.

A.y. : CONCORDIA AVGG

İmparator ve imparatoriçe el sıkışıyorlar.

172- AE : Ant. 19 mm; 3.86 gr.

Ref. : *R/C V, 1, s.114,63*

Asia I.S. 255-258 (ortak iktidar)

Ö.y. : CORN SALONINA AVG

İmparatoriçe'nin diademli, giyimli büstü sağa, omuzlarında hilal.

A.y. : CONCORDIA AVGG

İmpator ve imparatoriçe el sıkışıyor.

173- AE : Ant. 20 mm; 3.30 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.114,63

Asia I.S. 258-259

Ö.y. : [SA]LONINA AVG

İmparatoriçe'nin diademli, giyimli büstü sağa, omuzlarında hilal.

A.y. : IVN[O R]EGINA

Iuno ayakta, sola. Sağ elinde patera, sol elinde asa [ortak iktidar 258-59].

174- AE : Ant. 21 mm; 3.12 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.114,64

Asia I.S. 267

Ö.y. : SA[LONIN]A [AVG]

İmparatoriçe'nin diademli, giyimli büstü sağa, omuzlarında hilal.

A.y. : SA[LVS] AVG

Salus ayakta, sola; Kollarında yılan besliyor; Kesimde SPQR.

175- AE : Ant. 22 mm; 3.79 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.200,88

Asia I.S. 267

Ö.y. : SALONINA AVG

İmparatoriçe'nin diademli, giyimli büstü sağa, omuzlarında hilal.

A.y. : SALVS AVG

Salus ayakta, sola; Kollarında yılan besliyor; Kesimde VIIC

176- AE : Ant. 23 mm; 3.19 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.200,88

Asia I.S. 267

Ö.y. : SALONINA AVG

İmparatoriçe'nin diademli, giyimli büstü sağa, omuzlarında hilal.

A.y. : [VEN]VS AVG

Venus ayakta, sola. Sağ elinde miğfer, solda mızrak tutuyor; Kesimde PXV.

177- AE : Ant. 21 mm; 392 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.200,86

Asia I.S. 256-257

Ö.y. : SALONINA AVG

İmparatoriçe'nin diademli, giyimli büstü sağa, omuzlarında hilal.

A.y. : VENVS VICTRIX

Venus ayakta, sola. Sağ elinde elma sol elinde palmiye dalı ve asa (?) tutuyor; Sağda, yerde kalkan.

178- AE : Int. 2.4 mm; 212 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.115,68

Asia I.S. 256-257

Ö.y. : S[A]LONINA AVG

İmparatoriçe'nin diademli, giyimli büstü sağa, omuzlarında hilal.

A.y. : V[E]N[V]S VICTRIX

Venüs, ayakta, sola. Sağ elinde elma, sol elinde palmiye dalı; Sol dirseğini yere dayalı kalkan üstüne dayamış; Önünde solda Cupid.

179- AE : Ant. 2.2 mm; 4.03 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.115,68

Asia I.S. 256-257

Ö.y. : SALONINA AVG

İmparatoriçe'nin diademli, giyimli büstü sağa, omuzlarında hilal.

A.y. : VENVS VICTRIX

Venüs ayakta, sola. Sağ elinde elma, sol elinde palmiye dalı; Sol dirseğini yere dayalı kalkan üstüne dayamış; Önünde solda Cupid.

180- AE : Ant. 22 mm; 4.05 gr.

Ref. : R/C V, 1, s.115,68

II. CLAUDIUS GOTHICUS (I.S. 268-270)

Roma

- Ö.y. : IMP C CLAVDIVS AVG
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü sağa.
A.y. : ADVENTVS AVG
İmparator at üzerinde, sola. Sağ elini yukarı kaldırmış.
181- AE : Ant. 20 mm; 3.42 gr.
Ref. : *RIC* V, 1, s.212,13

Roma

- Ö.y. : IMP
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .
A.y. : [AN]NONA AVG
Annona ayakta, sola. Sağ elinde buğday başakları, sol elinde bereket boynuzu; ayakları gemi pruvasına basıyor.
182- AE : Ant. 2/21 mm; 4.19 gr.
Ref. : *RIC* V, 1, s.213,18

Roma

- Ö.y. : [IMP] CLAVDIVS PF AVG
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.
A.y. : FORTVNA REDVX
Fortuna ayakta, sola. Sağ elinde küre üstünde dümen, sol elinde bereket boynuzu.
183- AE : Ant. 20 mm; 2.59 gr.
Ref. : *RIC* V, 1, s.214,40

Roma

- Ö.y. : IMP[CLA]VDIVS AVG
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .
A.y. : GENIVS EXERC
Genius, ayakta, sola. Sağ elinde patera sol elinde bereket boynuzu.
184- AE : Ant. 20 mm; 2.45 gr.
Ref. : *RIC* V, 1, s.215,49

Roma

Ö.y. : [IMP] CLAVDIVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : GENIVS EX[ERCI]

Genius ayakta, sola. Sağ elinde patera, sol elinde bereket boynuzu; sol boşlukta Z (silik).

185- AE : Ant. 19 mm; 2.37 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.215, no.49

Roma

Ö.y. : [IMP] CLAVDIVS [AVG]

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .

A.y. : [GENI]US EXE[RCI]

Genius ayakta, sola. Sağ elinde patera, sol elinde bereket boynuzu.

186- AE : Ant. 19/20 mm; 2.95 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.215,49

Roma

Ö.y. : IMPC CLAVDIVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .

A.y. : [I]OVI STA[TORI]

Jupiter ayakta, sola. Sağ elinde asa, sol elinde şimşek demeti.

187- AE : Ant. 21 mm; 2.60 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.215,52;

Roma

Ö.y. : IMP [CLA]VDIVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .

A.y. : IOVI S[TATORI]

Jupiter ayakta, sağa; Sağ elinde asa, sol elinde şimşek demeti.

188- AE : Ant 21.5 mm; 4.15 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.215,52

Roma

Ö.y. : IMP C CLA[VDIVS AVG]

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : LIBERAL[ITAS AVG]

Liberalitas ayakta, sola. Sağ elinde tessera, sol elinde bereket boynuzu.

189- AE : Ant. 19 mm; 2.95 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.215,57

Roma

Ö.y. : IMP C CLAVDIVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .

A.y. : LIBERALI[TAS] AVG

Liberalitas ayakta, sola. Sağ elinde tessera, sol elinde bereket boynuzu.

190- AE : Ant. 21 mm; 3.21 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.215,57

Roma

Ö.y. : IMP C CLAVDIVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .

A.y. : LIB[ERALI]TAS AVG

Liberalitas ayakta, sola. Sağ elinde tessera, sol elinde bereket boynuzu.

191- AE : Ant. 21 mm; 2.79 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.215,57

Roma

Ö.y. : [IMP] C CLAVDIVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .

A.y. : [LIBER]TAS

Libertas ayakta sola. Sağ elinde pileus, sol elinde bereket boynuzu.

192- AE : Ant. 19 mm; 2.40 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.216,61

Roma

Ö.y. : IMP C CLAVDIVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : [M AR]S VL TO[R]

Mars sağa doğru ilerliyor; Sağ elinde mızrak, sol elinde tropaion tutuyor.

193- AE : Ant. 20 mm; 2.70 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.216,66

Roma

Ö.y. : IMP C CLAVDIVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : [P M TR P] II COS P[P]

İmparator ayakta, sola. Sağ elinde dal, sol elinde kısa asa .

194- AE : ANT. 21 MM; 2.64 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.212,10

Roma

Ö.y. : IMP CLAVDIVS [AV]G

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : SALVS AVG

Salus ayakta sola; Sunaktan çıkan yıılanı besliyor, Sol elinde asa.

195- AE : Ant. 21 mm; 2.85 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.218,99

Roma

Ö.y. : IMP CLAVDIVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .

A.y. : [SALVS] AVG

Salus ayakta, sola, Sunaktan çıkan yıılanı besliyor; Sol elinde asa.

196- AE : Ant. 21.5 mm; 252 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.218,99

Roma

- Ö.y. :** IMP C CLAVDIVS AVG
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .
- A.y. :** VICTORIA AVG
Victoria ayakta, sola. Sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı.
- 197- AE :** ANT. 21 mm; 2.82 gr.
Ref. : RIC V, 1, s.219,104

Roma

- Ö.y. :** [IMP] C [CLAVDIV]S AVG
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .
- A.y. :** VIRT[VS AVGV]STI
Asker, ayakta, sola. Sağ elinde defne çelengi, sol elinde mızrak;
Yerde kalkan, sol buşlukta X.
- 198- AE :** Ant. 19 mm; 2.97 gr.
Re. : RIC V, 1, s.219,113

Roma

- Ö.y. :** IMP[C CLAVDIVS AVG]
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.
- A.y. :** VIRT[VS AVG]
Asker ayakta, sola. Sağ elinde defne çelengi, sol elinde mızrak;
yerde kalkan.
- 199- AE :** Ant. 20 mm; 1.38 gr.
Ref. : RIC V, 1, s.219,109

Siscia

- Ö.y. :** IMP CLA|VDIVS AVG
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .
- A.y. :** LAETITIA AVG
Laetitia ayakta sola. Sağ elinde çelenk sol elinde bereket boynuzu.
- 200- AE :** Ant. 18/20 mm; 2.70 gr.
Ref. : RIC V, 1, s.226,181

Siscia

Ö.y. : IMP CLAV[DIVS] AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : [LAE]TITIA AVG

Laetitia, ayakta, sola. Sağ elinde çelenk, solda bereket boynuzu.

201- AE : Ant. 22 mm; 2.95 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.226,181

Siscia

Ö.y. : IMP CLAVD[IVS AVG]

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .

A.y. : SPES AVG

Spes yürüyor, sola. Sağ elinde çiçek; sol eli eteğini tutuyor; Sol boşlukta.

202- AE : Ant. 21 mm; 3.38 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.227,191

Antiochia

Ö.y. : IMP C CLAVDIVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .

A.y. : [AEQV]ITA[S AVG]

Aequitas ayakta, sola; Terazi ve bereket boynuzu tutuyor.

203- AE : Ant. 17/20 mm; 2.50 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.228,197

Antiochia

Ö.y. : IMP C CLAVDIVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .

A.y. : CONSER AVG

Serapis ayakta sola. Sağ elini yukarı kaldırılmış, sol elinde asa; Kesimde Γ.

204- AE : Ant. 22 mm; 2.88 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.228,201

Antiochia

Ö.y. : IMP C CLAVDIVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : VIRTVS AVG

Minerva ayakta, sağa; Sağ elinde mızrak, sol eliyle yanında yerde duran kalkanı tutuyor; KESİMDE S.

205- AE : ANT. 20.5 MM; 3.71 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.230,225

Cyzicus

Ö.y. : IMP CM AVR CLAVDIVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : AEQVITAS AVG

Aequitas ayakta, sola; Sağ elinde terazi, sol elinde bereket boynuzu; Kesimde SPQR.

206- AE : Ant. 24 mm; 29.8 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.231,228

Cyzicus

Ö.y. : IMP CM AVR CLAVDIVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .

A.y. : AEQVITAS AVG

Aequitas ayakta, sola. Sağ elinde terazi, sol elinde bereket boynuzu; kesimde; SPQR.

207- AE : Ant. 20/23 mm; 3.26 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.231,228

Cyzicus

Ö.y. : IMP C|M AVR] CLAVDIVS

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .

A.y. : [AEQV]ITAS AVG

Aequitas ayakta, sola. Sağ elinde terazi sol elinde bereket boynuzu.

208- AE : Ant. 20/21 mm; 3.75 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.231,228

Cyzicus

Ö.y. : CLAVDIVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : F[OR]TVNA [AV]G

Fortuna ayakta, sola. Sağ elinde dümen, sol elinde bereket boynuzu; kesimde SPQR.

209- AE : Ant. 18 mm; 2.25 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.231,232

Cyzicus

Ö.y. : [IMP CLAVDIVS PF AVG]

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : [FORTV]N[A] RED[V]X

Fortuna ayakta, sola. Sağ elinde dümen, sol elinde bereket boynuzu.

210- AE : Ant. 18.5 mm; 2.81 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.231,234

Cyzicus

Ö.y. : [IMP CM] AVR CLAVDIVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : [F O]RT[V NA] REDVX

Fortuna ayakta sola. Sağ elinde dümen, sol elinde bereket boynuzu; kesimde SPQR.

211- AE : Ant. 21 mm; 3.05 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.231,233

Cyzicus

Ö.y. : IMP CM AVR CLAVDIVS AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : LAETITIA AVG N

Laetitia ayakta, sola. Sağ elinde çelenk, sol elinde çapa; Sağ boşlukta C, sol boşlukta M.

212- AE : Ant. 24.5 mm; 3.22 gr.

Ref. : *RIC* V, 1, s.231,235

Cyzicus

- Ö.y. :** IMP CM AVR CLAVDIVS AVG
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.
A.y. : PAX AET[ER]NA
Paş ayakta, sola. Sağ elinde zeytin dalı, sol elinde asa; Kesimde SP[QR].

213- AE : Ant. 22 mm; 3.33 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.231,237

Cyzicus

- Ö.y. :** CLAVDIVS AVG
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.
A.y. : PROVIDENT AVG
Providentia ayakta, sola. Ayaklarını kavuşturmuş, sütuna dayanıyor. Sol elinde sopa, sağ elinde bereket boynuzu; Kesimde [SPQR] (sıkke kırık).

214- AE : Ant. 20 mm; 2.18 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.232,240

Cyzicus

- Ö.y. :** IMP CM AVR CLAVDIVS AVG
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa .
A.y. : ROMAE AET[ERNAE]
Roma oturuyor, sola. Sağ elinde Victoria, sol elinde mızrak; Kesimde SPQR.

215- AE : Ant. 22 mm; 3.36 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.232,241

Cyzicus

- Ö.y. :** IMP CM AVG CLAVDIVS AVG
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.
A.y. : VICTORIA AVG
Victoria ayakta, sola. Sağ elinde çelenk, sol elinde palmiye dalı.

216- AE : Ant. 22 mm; 3.54 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.232,246

Cyzicus

- Ö.y. : IMP CLAVDIVS [P AVG]
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.
A.y. : VI[C TORIA] GOTHIC
Oturan iki tutnak arasında tropaion; kesimde SPQR.
217- AE : Ant. 22 mm; 3.40 gr.
Ref. : *RIC* V, 1, s.233,252

Cyzicus

- Ö.y. : IMP CM AVR CLAVDIVS AVG
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.
A.y. : VIRTVTI AVGVSTI
Hercules ayakta, sağa; Sağ eli alçasında, sol elinde kayanın üstüne dayadığı aslan postu ve sopasını tutuyor; Sağ ve sol boşluklarada M C.
218- AE : Ant. 23 mm; 3.06 gr.
Ref. : *RIC* V, 1, s.233,255

Quintillus İ.S. 270

Cyzicus

- Ö.y. : IMP QVINTILLVS PF AVG
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.
A.y. : VICTORIAE GOTHIC
İki tutnak arasında tropaion.
219- AE : Ant. 22 mm; 4.58 gr.
Ref. : *RIC* V, 2, s.247, no:87

Probus I.S. 276-282

Siscia

- Ö.y.** : IMP PROBVS PF AVG
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.
A.y. : PAX AVGUSTI
Pax ayakta, sola. Sağ elinde zeytin dalı, sol elinde asa; Sağ boşlukta IV(?); Kesimde XXI.
220- AE : Ant. 22 mm; 3.51 gr.
Ref. : *RIC* V, 2, s.93, no:713

Siscia

- Ö.y.** : IMP C PROBVS PF AVG
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.
A.y. : [P]ROV[I]DENTIA [AVG]
Providentia sola, ayakta. Sağ elinde globus, solda asa; Kesimde XXIV.
221- AE : Ant. 21 mm; 3.45 gr.
Ref. : *RIC* V, 2, s.94, no:720

Numerianus I.S. 283-284

Cyzicus

- Ö.y.** : IMP C NVMERIAN[VS PF AVG]
İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.
A.y. : CLEMENTIA TEMP
İmparator ayakta, sağa, Iupiter'in elinden globus alıyor; İmparator ve Victoria arasında E; kesimde XXI.
222- AE : Ant. 21 mm; 3.64 gr.
Ref. : *RIC* V, 2, s.201, no:463

Diocletianus I.S. 284-305

Lugdunum 287-88

Ö.y. : [IMP C] DIOC[LETIANVS]PF AVG

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : [IO]VI CONSER[VATORI] AVG

Iupiter, ayakta, sola. Sağ elinde şimşek demeti, sol elinde asa;
Sağ boşlukta B.

223- AE : Ant. 21 mm; 2.89 gr.

Ref. : RIC V, 2, s.225, no:36

Galerius Valerius Maximianus I.S. 305-311

Cyzicus (295-99)

Ö.y. : [GALVAL] MAXIMIA[N]VS NOB CAES

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : [CONCORDI]A MILITVM

Prens ya da imparator, askeri kıyafetli, ayakta. Karşısındaki Iupiter'den küre üstünde Victoria alıyor; İmparatorun elinde asa; Victoria ve prens arasında KA.

224- AE : Ant. 13/22 mm; 1.71 gr.

Ref. : RIC V, 1, s.581, no.19,b

Cyzicus ?

Ö.y. : [GAL VAL MAXI]MIANVS AVG]

İmparatorun işin taçlı, zırhlı-giyimli büstü, sağa.

A.y. : V[I]RTVS AVGG

Iupiter ve Hercules, ayaktalar karşı karşıya.

225- AE : Ant. 21 mm; 2.32 gr.

Ref. : RIC V, 1,

Galeria Valeria (Galerius'un karısı)

Cyzicus

Ö.y. : GAL V[ALERIA] AVG

İmparatoriçenin diademli ve giyimli büstü, sağa.

A.y. : VICTORIA AVG

Victoria ayakta sola; sol elinde palmiye dalı ya da bereket boynuzu.

226- AE : Ant. 18/21 mm; 2.57 gr.

Ref. : RIC V, 1,

I. Licinius İ.S. 308-324

Roma İ.S. 313

Ö.y. : IMP LICINIVS PF AVG

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa

A.y. : SOLI INVICTO COMITI

Sol ayakta, çıplak sola; Omuzunda chlamys; Sağ elini yukarı kaldırılmış; sol elinde küre tutuyor. Solda [R], sağda [F]; Kesimde [R]P.

227- AE : Follis 20/21 mm; 2.00 gr.

Ref. : RIC VII, s.296, no.3-4

Siscia İ.S. 313-315

Ö.y. : IMP LIC[L]ICI[NI]VS PF AVG

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

A.y. : IOVI CONSERVATORI

Jupiter ayakta, çıplak sola. Sağ elinde küre üzerinde Victoria, sol elinde asa tutuyor; Solda, yerde kartal gagasında çelenk tutuyor. Sağ boşlukta A; Kesimde SIS.

228- AE : Follis 21 mm; 4.07 gr.

Ref. : RIC VI, 2, s.423,8

Siscia İ.S. 319

Ö.y. : IMP LICL[NIVS] AVG

İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

A.y. : VICT. LAETAE PRINC PERP

İki Victoria karşı karşıya sunak üzerindeki kalkanı tutuyorlar. Kalkanın üzerinde VOT/PR; Kesimde. ΙΣΙΣ.

229- AE : Ant. 19 mm; 3.41 gr.

Ref. : RIC VII, s.435,85

Nicomedia I.S. 321-24

Ö.y. : IMP V[AL]LICIN LICINIVS[PF AVG]
İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

A.y. : [IO]VI [CONSERVATORI]
Iupiter, ayakta, çıplak. Omuzunda chlamys sağ elinde küre üstünde Victoria; Sol elinde asa tutuyor; Solda, yerde, kartal ağzında çelenk tutuyor. Sağ boşlukta XN ve oturan esir; Kesimde [SMN]A.

230- AE : Follis 19 mm; 3.15 gr.

Ref. : RIC VII, s.607,44.

I. Constantinus I.S. 307-337

Roma I.S. 315-16

Ö.y. : IMP LICINIVS PF AVG
İmparatorun defne çelenkli büstü, sağa.

A.y. : SOLI INVICTO COMITI
Sol, ayakta, çıplak, sola; Sol omuzunda chlamys sağ elini yukarı kaldırmış; sol elinde globus tutuyor; Sol boşlukta T, sağda S; Kesimde RP.

231- AE : Follis 18/20 mm; 2.79 gr.

Ref. : RIC VII, s.300, No:40

Thessalonica I.S. 313-16

Ö.y. : [IMP CONS]TANTINVS PF AVG
İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.

A.y. : IOVI CONSERVATORI AVGG
Iupiter ayakta, çıplak, sağa; Sağ elinde şimşek demeti, sol elinde asa tutuyor, solda yerde kontrol, gagasında çelenk tutuyor. Sağ boşlukta E; Kesimde SMTS.

232- AE : Follis 22/24 mm; 630 gr.

Ref. : RIC VII, s.498, no:1

Cyzicus

- Ö.y. :** CONSTANTINVS AVG
İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.
A.y. : PROVIENTIA AVGG
Karargâh kapısı, iki burçlu. Yukarıda yıldız; Kesimde SMK.
- 233- AE :** Follis 17 mm; 2.68 gr.
Ref. : LRBC I, 1171

Constantinopolis I.S. 327-28

- Ö.y. :** [C]ONS[TANTINVS] MAX AVG
İmparatorun rozet diademli, başı, sağa.
A.y. : GLORIA EXERCITVS
Asker, ayakta, sola. Sağa bakıyor. Sağ elinde ters çevrilmiş mızrak tutuyor. Sol eli yerde duran kalkanda; Kesimde CONS[Γ].
- 234- AE :** Follis 14/16 mm; 1.65 gr.
Ref. : R/C VII, s.573, no:22; LRBCI 988

Antiochia I.S. 335-37

- Ö.y. :** CONSTANTINVS MAX [AVG]
İmparatorun rozet diademli başı sağa.
A.y. : GLOR[IA EXERCITVS]
İki asker, miğferli karşılıklı, ayaktalar; Bir ellerinde mızrak, diğer elerinde kalkan tutuyorlar. Aralarında Standart duruyor. Kesimde SMNA.
- 235- AE :** Follis 13/15 mm; 101 gr.
Ref. : R/C VII, s.697, no:108; LRBC I 1363

Antiochia I.S. 321-23

- Ö.y. :** [IMP]C FL VAL CONST[ANTIVS] PF AVG
İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.
A.y. : [I]OV[I] CONSERVA]TOR[!]
Jupiter ayakta, çıplak, sola; Omuzunda chlamys; Sağ elinde globus sol elinde asa tutuyor. Solda yerde gagasında çelenk tutan kartal. Sağda esir oturuyor; Sağ boşlukta A; Kesimde [SMANTA].
- 236- AE :** Follis 18 mm; 3.70 gr.
Ref. : R/C VII, s.682, no.34

Antiochia I.S. 324-25

- Ö.y. : [CONSTANTINVS AVG]
İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.
A.y. : PROVIDENTIA AVGG
Karargah kapısı, iki burçlu. Yukarıda yıldız. Kesimde SMANT [Γ].
237- AE : Follis 17/19 mm; 3.11 gr.
Ref. : *LRBC I*, 1333

Constantinopolis

Constantinopolis I.S. 330-335

- Ö.y. : CONSTANTINOPOLI
Constantinopolis'in miğferli büstü, sola. Mantolu ve mızraklı.
A.y. : GLORIA EXERCITVS
Zırhlı iki asker, karşılıklı ayakta. Bir ellerinde mızrak tutuyorlar, diğer elleri yerde dayalı kalkanlarının üstünde. Aralarında standart duruyor. Kesimde CONZ.
238- AE : Follis 15 mm; 1.69 gr.
Ref. : *LRBC I*, 1040; *RIC VII*, s.584, 144

Crispus (İS. 316-326 da Caesar)

Siscia I.S. 320-21

- Ö.y. : IVL CRIS[PVS] NOBC
Crispus'un defne çelenkli zırhlı ve paludamentumlu büstü sağa.
A.y. : CAE S[A] RVM NOSTRO[RVM]
Çelenk içinde VOTX;
Kesimde ASI[S*].
239- AE : Follis 15/18 mm; 3.11 gr.
Ref. : *LRBC VII*, s.444, 165

Siscia I.S. 324-330

- Ö.y. : [IVL CRISPVS NOBC]
Crispis'un defne çelenkleri başı, sağa.
- A.y. : PROVIDE[NTIAE CAESS] Karargah kapısı iki burçlu. Yukarıda yıldız. Kesimde [A]SIS.
- 240- AE** : Follis 19 mm; 3.00 gr.
Ref. : *LRBC I*, 715

Nicomedia I.S. 324-30

- Ö.y. : [FL IVL CRIS] PVSNOBC
Crispus'un defne çelenkli, zırhlı/paludamentumlu büstü sola.
- A.y. : PROVIDENTIA CAESS
Karargah kapısı, iki burçlu. Yukarıda yıldız, Kesimde MNB.
- 241- AE** : Follis 19 mm; 3.15 gr.
Ref. : *LRBC I*, 1095

Constans I.S. 337-350

Cyzicus I.S. 337-39

- Ö.y. : DN CONSTAN[S PF AVG]
İmparatorun defne çelenkli başı, sağa.
- A.y. : GLORIA EXER[CIT]VS
İki asker, karşılıklı ayakta. Bir ellerinde mızrak tutuyorlar, diğer eleri yerde dayalı kalkanlarının üstünde. Aralarında standart duruyor. Kesimde SMK[A].
- 242- AE** : Follis 15 mm; 1.45 gr.
Ref. : *LRBC I*, 1290

Cyzicus I.S. 335-37 (Caesar olarak)

- Ö.y. : FLIVL CONSTANTS NOB C
İmparatorun defne çelenkli zırhlı/giyimli büstü sağa.
- A.y. : GLOR[IA EXERCITVS]
İki asker karşılıklı ayakta. Bir ellerinde mızrak tutuyorlar, diğer eleri yerde dayalı kalkanlarının üstünde. Aralarında standart duruyor. Kesimde [SM]KB.
- 243- AE** : Follis 14/16 mm; 1.70 gr.
Ref. : *LRBC I*, 1267

II. Constantius I.S. 337-361

Roma I.S. 355-360

- Ö.y. : DN CONST[ANTIVS PF AVG]
İmparatorun diademli, paludamentumlu, büstü, sağa.
A.y. : [SPES] REIPV[BLICE]
Virtus miğferli, ayakta, sola. Sağ elinde küre, sol elinde mızrak tutuyor. Kesimde [R] P.
244- AE : Follis 16 mm; 2.30.
Ref. : *LRBC* II, 689

Thessalonica I.S. 351-54

- Ö.y. : DN CONST[ANTIVS PF AVG]
İmparatorun diademli, paludamentumlu, büstü, sağa.
A.y. : [FEL TEMP] REPARATIO
Virtus altından düşen düşmana mızrağını saplıyor. Sağda, yerde kalkan. Kesimde SMTSA.
245- AE : Follis 13/16 mm; 2.01 gr.
Ref. : *LRBC* II, 1683

Thessalonica I.S. 351-54

- Ö.y. : DN CONST[ANTIVS PF AVG]
İmparatorun diademli, paludamentumlu, büstü, sağa.
A.y. : [FEL TEMP] REPARATIO
Virtus altından düşen düşmana mızrağını saplıyor. Solda, yerde kalkan. Kesimde SMTS.
246- AE : Follis 17.50 mm; 1.85.
Ref. : *LRBC* II, 1681

Thessalonica I.S. 351-54

- Ö.y. : DN CONST[ANTIVS PF AVG]
İmparatorun diademli, paludamentumlu, büstü, sağa.
A.y. : [FEL TEMP] REPARATIO
Virtus altından düşen düşmana mızrağını saplıyor. Solda, yerde kalkan. Kesimde SMTS.
247- AE : Follis 16 mm; 2.50 gr.
Ref. : *LRBC* II, 1681

Thessalonica I.S. 351-54

- Ö.y. : DN CONST[ANTIVS PF AVG]
İmparatorun diademli, paludamentumlu, büstü, sağa.
A.y. : [FEL TEMP] REPARATIO
Virtus altından düşen düşmana mızrağını saplıyor. Solda, yerde kalkan. Kesimde [T]S[A].
248- AE : Follis 16 mm; 2.29 gr.
Ref. : *LRBC II*, 1675

Thessalonica I.S. 351-54

- Ö.y. : DN CONST[ANTIVS PF AVG]
İmparatorun diademli, paludamentumlu, büstü, sağa.
A.y. : [FEL TEMP] REPARATIO
Virtus altından düşen düşmana mızrağını saplıyor. Solda, yerde kalkan. Kesimde T[SA].
249- AE : Follis 14 mm; 2.23 gr.
Ref. : *LRBC II*, 1675

Thessalonica I.S. 351-54

- Ö.y. : DN CONST[ANTIVS PF AVG]
İmparatorun diademli, paludamentumlu, büstü, sağa.
A.y. : [FEL TEMP] REPARATIO
Virtus altından düşen düşmana mızrağını saplıyor. Solda, yerde kalkan. Kesimde T[SA].
250- AE : Follis 15.50 mm; 1.90 gr.
Ref. : *LRBC II*, 1675

Heraclea I.S. 346-50

- Ö.y. : DN CONST[ANTIVS PF AVG]
İmparatorun diademli, paludamentumlu, büstü, sağa.
A.y. : [FEL TEMP] REPARATIO
Virtus altından düşen düşmana mızrağını saplıyor. Solda, yerde kalkan. Kesimde SMHB.
251- AE : Follis 16 mm; 2.10 gr.
Ref. : *LRBC II*, 1900

Cyzicus I.S. 351-54

- Ö.y. : DN CONST[ANTIVS PF AVG]
İmparatorun diademli, paludamentumlu, büstü, sağa.
A.y. : [FEL TEMP] REPARATIO
Virtus altından düşen düşmana mızrağını saplıyor. Solda, yerde kalkan. Kesimde SMK A.
- 252- AE : Follis 15 mm; 1.75 gr.
Ref. : LRBC II, 2496

Antiochia I.S. 341-346

- Ö.y. : [TN CONST]N TIVS PF AVG
İmparatorun rozet diademli başı sağa.
A.y. : VOT/ x x /MVLT/ x x x
Çelenk içinde dört satır olarak; SMAN [A].
- 253- AE : Follis 14/16 mm; 1.55 gr.
Ref. : LRBC I, 1398

Antiochia I.S. 341-46

- Ö.y. : [TN CONST]N TIVS PF AVG
İmparatorun rozet diademli başı sağa.
A.y. : VOT x x MVLT/x x x
Çelenk içinde dört satır olarak; Kesimde SMAN (silik).
- 254- AE : Follis 14 mm; 1.47 gr.
Ref. : LRBC I, 1398

Antiochia I.S. 341-46

- Ö.y. : [TN CONST]N TIVS PF AVG
İmparatorun rozet diademli başı sağa.
A.y. : VOT/x x/MVLT/x x x
Çelenk içinde dört satır olarak; Kesimde [S]MAN[A].
- 255- AE : Follis 13 mm; 1.50 gr.
Ref. : LRBC I, 1398

Antiochia (?) I.S. 351-54

- Ö.y. : DN CON[STANTIVS PF AVG]
İmparatorun diademli, paludamentumlu büstü, sağa.
A.y. : [FEL]TEMP [REPARATIO]
Virtus atından düşen düşmenin bıçağını saplıyor. Sağda,
yerde kalkan. Kesimde [ANA].
256- AE : Follis 15 mm; 2.30 gr.
Ref. : *LRBC II* 2629

Antiochia (?) I.S. 351-54

- Ö.y. : DN CON[STANTIVS PF AVG]
İmparatorun diademli, paludamentumlu büstü, sağa.
A.y. : [FEL]TEMP [REPARATIO]
Virtus atından düşen düşmenin bıçağını saplıyor. Sağda,
yerde kalkan. Kesimde [ANA].
257- AE : Follis 14/16 mm; 1.60 gr.
Ref. : *LRBC II* 2629

Constantius Gallus I.S. 352-354'de Caesar

Cyzicus I.S. 351-54

- Ö.y. : DN FL CL CONSTANTIVS
Gallus'un çıplak başlı, giyimli büstü, sağa.
A.y. : FEL TEMP REPARATIO
Virtus düşen atıyla mızrağını saplıyor. Solda yıldız. Kesimde:
SMKA.
258- AE : Follis 17 mm; 2.52 gr.
Ref. : *LRBC II*, 2491

Valens I.S. 364-378

Constantinopolis I.S. 364-65

- Ö.y. : [DN VAL]ENS PF AVG
İmparatorun diademli, giyimli büstü sağa.
A.y. : SECVRITAS [REIPVBLICAE
Victoria ayakta, sola; çelenk ve palmiye dalı tutuyor. Kesimde:
[CON]SA.
- 259- AE : Folsis 17 mm; 1.93 gr.
Ref. : *LRBC II*, 2077

Antiochia I.S. 364-67

- Ö.y. : [DN VAL]ENS PF AVG
İmparatorun diademli, giyimli büstü sağa.
A.y. : SECVRITAS [REIPVBLICAE
Victoria ayakta, sola; çelenk ve palmiye dalı tutuyor. Kesimde:
ANTA.
- 260- AE : Follis 15/17 mm 2.35 gr.
Ref. : *LRBC II*, 2657

Antiochia I.S. 364-67

- Ö.y. : [DN VAL]ENS PF AVG
İmparatorun diademli, giyimli büstü sağa
A.y. : SECVRITAS [REIPVBLICAE
Victoria ayakta, sola; çelenk ve palmiye dalı tutuyor. Kesimde:
ANTA.
- 261- AE : Follis 14/16 mm; 1.50 gr.
Ref. : *LRBC II*, 2657

I. Valentinianus I.S. 364-375

Constantinopolis I.S. 364-65

- Ö.y. : DN VALE[NTINIANVS PF AVG]
İmparatorun diademli, giyimli büstü sağa.
A.y. : [RESTITVTOR REIPVBLCAE]
İmparator cephe'den, baş sağa. Sağ elinde sancak solda victorio-
la. Kesimde [CO]NSP[A].
262- AE : Follis 22 mm; 4.08 gr.
Ref. : *LRBC* II, 2065

Gratianus I.S. 367-383

Cyzicus I.S. 354-61

- Ö.y. : DN GRATIANVS PF AVG
İmparatorun diademli, giyimli büstü sağa.
A.y. : [GLO]RIA ROMANORVM
İmparator, ayakta, sağa. Sol elinde labarum tutuyor, sağ eli ile
esiri sürüklüyor. Kesimde [SM]KA.
263- AE : Follis 16/18 mm; 2.61.
Ref. : *LRBC* II, 2528

Cyzicus I.S. 354-61

- Ö.y. : DN GRATIANVS PF AVG
İmparatorun diademli, giyimli büstü sağa.
A.y. : [GLO]RIA ROMANORVM
İmparator, ayakta, sağa. Sol elinde labarum tutuyor, sağ eli ile
esiri sürüklüyor. Kesimde [SM]KA.
264- AE : Follis 16 mm; 1.85 gr.
Ref. : *LRBC* II, 2528

Cyzicus I.S. 354-61

- Ö.y. : DN GRATIANVS PF AVG
İmparatorun diademli, giyimli büstü sağa.
A.y. : [GLO]RIA ROMANORVM
İmparator, ayakta, sağa. Sol elinde labarum tutuyor. Sağ eli ile esiri sürüklüyor. Kesimde [SM]KA.
- 265- AE : Follis 16 mm; 2.00 gr.
Ref. : LRBC II, 2528

Cyzicus I.S. 354-61

- Ö.y. : DN GRATIANVS PF AVG
İmparatorun diademli, giyimli büstü sağa.
A.y. : [GLO]RIA ROMANORVM
İmparator, ayakta, sağa. Sol elinde labarum tutuyor. Sağ eli ile esiri sürüklüyor. Kesimde [SM]KA.
- 266- AE : Follis 16 mm; 2.22 gr.
Ref. : LRBC II, 2528

Antiochia I.S. 378-83

- Ö.y. : DN GRATIANVS PF AVG
İmparatorun rozet diademli, giyimli büstü sağa.
A.y. : CONCORDIA AVGGG
Roma miğferli, oturuyor, cepheden, baş sola. Sağ elinde küre, sol elinde asa tutuyor. Sağ bacağı çıplak. Solda Θ. Kesimde ANTA.
- 267- AE : Follis 18 mm; 2.54 gr.
Ref. : LRBC II, 2687

Antiochia I.S. 378-83

- Ö.y. : DN GRATIANVS PF AVG
İmparatorun rozet diademli, giyimli büstü sağa.
A.y. : CONCORDIA AVGGG
Roma miğferli, oturuyor, cepheden, baş sola. Sağ elinde küre, sol elinde asa tutuyor. Sağ bacağı çıplak. Solda Θ. Kesimde ANTA.
- 268- AE : Follis 18 mm; 2.40 gr.
Ref. : LRBC II, 2687

Antiochia I.S. 378-83

- Ö.y.** : DN GRATIAN[VS PF AVG]
İmparatorun diademli, giyimli büstü, sağa.
A.y. : CONCORDIA AVGGG
Constantinopolis, miğferli oturuyor cepheden, baş sağa. Sağ elinde asa, sol elinde küre tutuyor. Kesimde ANTA.
269- AE : Follis 20 mm; 4.72 gr.
Ref. : *LRBC II*, 2687

II. Valentinianus I.S. 375-392

Antiochica I.S. 83

- Ö.y.** : DN VALENTINIANVS PF AV6
İmparatorun miğferli, giyimli büstü, sağa; sol elinde mızrak sol elinde küre tutuyor.
A.y. : GLORIA ROMANORVM
İmparator kadırga içinde ayakta, sola, baş sağa. Sağ kolunu ileri uzatmış; arkasında dümende Victoria, solda çelenk. Kesimde ANTE.
270- AE : Follis 22 mm; 4.07 gr.
Ref. : *LRBC II*, 2713

I. Theodosius I. S. 379-395

Antiochica I.S. 83

- Ö.y.** : DN THEODOSIVS PF AVG
İmparatorun diademli, giyimli büstü sağa.
A.y. : GLORIA ROMANORVM
İmparator cepheden, baş sola. Sağ elinde globus, sol elinde labarum tutuyor.
271- AE : Follis 13 mm; 2.01 gr.
Ref. : *LRBC II*, 2186

Constantinopolis I.S. 393-95

Ö.y. : DN THEODOSIVS PF AVG

İmparatorun diademli, giyimli büstü sağa.

A.y. : SALVS REIPUBLICAE

Victoria sola doğru ilerliyor, omuzunda tropaion taşıyan ve esiri sürgülüyor. Solda Kesimde [C O] N S [A].

272- AE : 13 mm; 0.81 gr.

Ref. : LRBC II, 2192

Constantinopolis (?) I.S. 389-392

Ö.y. : DN THEODOSIVS PF AVG

İmparatorun miğferli, zırhlı, miğferli ve kalkanlı büstü sağa.

A.y. : GLORIA ROMANORVM

İmparator kadırga içinde ayakta sola, baş sağa, sağ elini yukarı kaldırmış. Dümende Victoria. Kesimde [CONA].

273- AE : Follis 24 mm; 3.31 gr.

Ref. : LRBC II, 2165

Antiochia I.S. 383-92

Ö.y. : [DN]TH[EODO]SIVS PF AVG

İmparatorun rozet diademli, giyimli büstü, sağa.

A.y. : VIRTVS EXERCITI

İmparator ayakta, sağa; sağ elinde standart, sol elinde küre tutuyor; sol ayağı ile yerdeki esirin üstüne basıyor. Resimde ANTA.

274- AE : 23 mm; 4.80 gr.

Ref. : LRBC 2757

Flaccilla

(I.Theodosius'un karısı)

Constantinopolis. I.S. 383

Ö.y. : AEL FLACCILLA A[VG]

Flaccilla'nın diademli, başı örten mantolu büstü, sağa.

A.y. : SAL[VS REIPUBLICAE]

Victoria duruyor, sağa. Önünde sütun üstüne dayalı kalkana Khristogram yazıyor. Kesimde CONE.

275- AE : Follis 22 mm; 3.75 gr.

Ref. : LRBC II, 2149

Arcadius I.S. 383-408

Constantinopolis I.S. 383-92

Ö.y. : [DN ARCADIVS PF]AVG

İmparatorun iki diademli paludamentumlu ve zırhlı büstü, sağa.

A.y. : SALVS REIPUBLICAE

Victoria, sola doğru ilerliyor. Omuzunda tropaion taşıyor. Sol eli ile esiri sürüklüyor. Solda Khistogram. Kesimde C[ONSA].

276- AE : Follis 13 mm; 0.91 gr.

Ref. : LRBC II, 2185

Constantinopolis I.S. 383-92

Ö.y. : DN AR[CADIVS PF] AVG

İmparatorun, inci diademli, paludamentumlu ve zırhlı büstü, sağa.

A.y. : VIRTVS EXERCITI

İmparator ayakta, cepheden baş sağa. Sağ elinde mızrak tutuyor, sol eli kalkan üzerinde duruyor. Sağda Victoria imparatoru çelenkliyor, sol elinde palmiye dalı tutuyor. Kesimde CONSB.

277- AE : Follis 16/18 mm; 1.80 gr.

Ref. : LRBC II, 2205

Constantinopolis I.S. 395-08

Ö.y. : DN AR[CADIVS PF] AVG

İmparatorun, inci diademli, paludamentumlu ve zırhlı büstü, sağa.

A.y. : VIRTVS EXERCITI

İmparator ayakta, cepheden baş sağa, sağ elinde mızrak tutuyor, sol eli kalkan üzerinde duruyor. Sağda Victoria imparatoru çelenkliyor, sol elinde palmiye dalı tutuyor. Kesimde CONSB.

278- AE : Follis 18 mm; 1.95 gr.

Ref. : LRBC II, 2205

Constantinopolis I.S. 393-95

Ö.y. : DN AR[CADIVS PF] AVG

İmparatorun inci diademli paludamentumlu ve zırhlı büstü sağa.

A.y. : SALVS REIPUBLICAE

Victoria, sola doğru ilerliyor. Omuzunda tropaion taşıyor. Sol eli ile esiri sürüklüyor; Solda Khristogram. Kesimde SMKA.

279- AE : Follis 13 mm; 0.99 gr.

Ref. : LRBC II, 2578

Cyzicus I.S. 395-08

Ö.y. : DN ARCADI[VS PF] AVG

İmparatorun inci diademli, paludamentumlu ve zırhlı büstü, sağa.

A.y. : VIRTVS EXERCITI

İmparator ayakta, cepheden, baş sağa. Sağ elinde mızrak tutuyor, sol eli kalkan üzerinde duruyor. Sağda Victoria imparatoru çelenkliyor. Sol elinde palmiye dalı tutuyor. Kesimde SMKA.

280- AE : Follis 18 mm; 2.35 gr.

Ref. : LRBC II, 2580

Antiochia I.S. 395-08

Ö.y. : [DN ARCADI]VS PF AVG

İmparatorun inci diademli, paludamentumlu ve zırhlı büstü, sağa.

A.y. : [VIRTVS] ER[ERCITI]

İmparator ayakta, cepheden, baş sağa. Sağ elinde mızrak tutuyor. Sol eli kalkan üzerinde duruyor. Sağda Victoria imparatoru çelenkliyor. Sol elinde palmiye dalı tutuyor. Kesimde AN[TA].

281- AE : Follis 16 mm; 1.75 gr.

Ref. : LRBC II, 2791

Eudoxia

(Arcadius'un karısı)

Constantinopolis I.S. 400-01

Ö.y. : AEL EVDOXIA AVG

Eudoxia'nın büstü sağa. Başının üstünde Manus Dei çelenk tutuyor.

A.y. : [SALVS] REIPUBLICAE

Victoria oturuyor, sağa. Önünde sütun üzerine dayalı kalkana Khi-Rho yazıyor. Kesimde CONSA.

282- AE : Follis 16/18 mm; 1.93 gr.

Ref. : LRBC II, 20213

Honorius I.S. 393-423

Nicomedia I.S. 393-95

Ö.y. : DN HONORIVS PF AVG

İmparatorun inci diademli paludamentumlu ve zırhlı büstü, sağa

A.y. : GLORIA ROMANORVM

İmparator ayakta cepheden, baş sağa, sağ elinde labarum, solda elinde globus tutuyor. Kesimde SMNA.

283- AE : Follis 19/22 mm; 4.30 gr.

Ref. : LRBC II, 2423

Cyzicus I.S. 395-08

Ö.y. : DN HONO[RIVS PF AVG]

İmparatorun inci diademli, pahudamentumlu ve zırhlı büstü, sağa.

A.y. : VIRTVS EXERCITI

İmparator ayakta, cepheden, baş sağa, sağ elinde mızrak tutuyor, sol eli kalkan üzerinde duruyor. Sağda Victoria imparatoru çelenkliyor. Sol elinde palmiye dalı tutuyor. Kesimde [SMKA].

284- AE : Follis 15.50 mm; 2.05 gr.

Ref. : LRBC II, 2581

Cyzicus I.S. 395-08

Ö.y. : DN HONO[RIVS PF AVG]

İmparatorun inci diademli, pahudamentumlu ve zırhlı büstü, sağa.

A.y. : VIRTVS EXERCITI

İmparator ayakta, cepheden, baş sağa, sağ elinde mızrak tutuyor, sol eli kalkan üzerinde duruyor. Sağda Victoria imparatoru Çelenkliyor. Sol elinde palmiye dalı tutuyor. Kesimde [SMKA].

285- AE : Follis 18 mm; 1.47 gr.

Ref. : *LRBC II*, 2581

Antiochia I.S. 395-08

Ö.y. : [DN HONORIVS PF] AVG

İmparatorun inci diademli, paludamentumlu ve zırhlı büstü, sağa.

A.y. : VIRTVS EXERCITI

İmparator ayakta cepheden, baş sağa, sağ elinde mızrak tutuyor, sol eli kalkan üzerinde duruyor. Sağda Victoria imparatoru çelenkliyor, sol elinde palmiye dalı tutuyor. Kesimde ANTA.

286- AE : Follis 14 mm; 2.01 gr.

Ref. : *LRBC II*, 2791

II. Theodosius I.S. 402-450

Constantinopolis I.S. 02

Ö.y. : DN THEODO[SIVS PF AVG]

İmparatorun miğferli, zırhlı 3/4 profilden büstü, sağa. Sağ elinde mızrak, sol elinde kalkan tutuyor.

A.y. : [CON]COR[DIA] AVGG

Constantinopolis, oturuyor baş sağa, sağ elinde mızrak, sol elinde globus üzerinde Victoria tutuyor, sağ ayağı gemi pruvası üzerinde duruyor. Kesimde CONSA.

287- AE : Follis 16 mm; 2.15 gr.

Ref. : *LRBC II*, 2212

Constantinopolis I.S. 02

Ö.y. : DN THEODO[SIVS PF AVG]

İmparatorun miğferli, zırhlı 3/4 profilden büstü, sağa. Sağ elinde mızrak, sol elinde kalkan tutuyor.

A.y. : [CON]COR[DIA] AVGG

Constantinopolis, oturuyor baş sağa, sağ elinde mızrak, sol elinde globus üzerinde Victoria tutuyor, sağ ayağı gemi pruvası üzerinde duruyor. Kesimde CONSA.

288- AE : 17 mm; gr.

Ref. : LRBC II, 2212

Constantinopolis I.S. 02

Ö.y. : DN THEODO[SIVS PF AVG]

İmparatorun miğferli, zırhlı 3/4 profilden büstü, sağa. Sağ elinde mızrak, sol elinde kalkan tutuyor.

A.y. : [CON]COR[DIA] AVGG

Constantinopolis, oturuyor baş sağa. Sağ elinde mızrak, sol elinde globus üzerinde Victoria tutuyor. Sağ ayağı gemi pruvası üzerinde duruyor. Kesimde CONSA.

289- AE : Follis 18 mm; 2.51 gr.

Ref. : LRBC II, 2212

Cyzicus I.S. 425-450

Ö.y. : [DN THEOD]OSIVS PF AVG

İmparatorun inci diademli, paludamentumlu ve zırhlı büstü, sağa

A.y. : Çelenk içinde haç. Kesimde SMKB.

290- AE : Follis 13 mm; 0.91 gr.

Ref. : LRBC II, 2605

Cyzicus I.S. 425-450

Ö.y. : [DN THEOD]OSIVS PF AVG

İmparatorun inci diademli, paludamentumlu ve zırhlı büstü, sağa

A.y. : Çelenk içinde haç. Kesimde SMKB.

291- AE : Follis 11 mm; 1.50 gr.

Ref. : LRBC II, 2605

C- BİZANS SİKKELERİ

I.Justinus 518-527 Constantinopolis Follis

518-527

Ö.y. : DN IVSTINVS PP AVC

İmparatorun diademli, sakalsız büstü, sağa. Zırh ve paludamentum giymiş.

A.y. : M, sağda ve solda yıldız. Yukarıda haç. Kesimde [C] ON; Altta B

292- AE : 29 mm; 12.17 gr.

Ref. : DOC I, s.39, 8 b1

518-527

Ö.y. : DN IVSTINVS PP AVC

İmparatorun diademli, sakalsız büstü, sağa. Zırh ve paludamentum giymiş.

A.y. : M, sağda ve solda yıldız; yukarıda haç. Kesimde [CON]; Altta B

293- AE : 31 mm; 14.80 gr.

Ref. : DOC I, s.39, 8 b1

Pentanummium

518-527

Ö.y. : DN IVSTINVS PP AVC

İmparatorun diademli, sakalsız büstü, sağa. Zırh ve paludamentum giymiş.

A.y. : İsa'nın monogramı; Sağında, ε, solunda B

294- AE : 13 mm; 1.97 gr.

Ref. : DOC I, s.45, 21 b7

518-527

Ö.y. : DN IVSTINVS PP AVC

İmparatorun diademli, sakalsız büstü, sağa. Zırh ve paludamentum giymiş.

A.y. : İsa'nın monogramı; Sağında, ε, solunda B

295-AE : 11 mm; 185 gr.

Ref. : DOC I, s.45, 21 b7

518-527

Ö.y. : DN IVSTINVS PP AVC

İmparatorun diademli, sakalsız büstü, sağa; Zırh ve paludamentum giymiş.

A.y. : Çelenk içinde, ε, sağında B

296-AE : 14 mm; 1.65 gr.

Ref. : DOC I, s.44, 18 b

Antiokhia
Pentanummium

518-527

Ö.y. : DN IVSTINVS PP AVC

İmparatorun diademli, sakalsız büstü, sağa; Zırh ve paludamentum giymiş.

A.y. : ♂ sağında Antiokhia Tykhe'si, kaya üzerinde oturuyor; Ayaklarının dibinde nehir tanrıları Orontes sağa doğru yürüyor. Başında kule şeklinde başlık, chiton ve himation giymiş.

297- AE : 13 mm; 1.77 gr.

Ref. : DOC I, s.56, 57, 8

I.Iustinianus 527-567

Constantinopolis

Yarım Follis

527-538

Ö.y. : DN IVSTINIANVS PP AVC

İmparatorun diademli, sakalsız büstü, sağa. Zırh ve paludamentum giymiş

A.y. : K, solunda uzun haç. Sağında Γ Aşağıda ve yukarıda yıldız.

298- AE : 23 mm; 10.78 gr.

Ref. : DOC I, s.81, 33 B2

538-539

Ö.y. : [DN IVSTINIANVS PP AVC]

İmparatorun sorguçlu miğferli büstü cepheden. Zırh ve pelerin giymiş, sağ elinde haçlı globus, solda kalkan.

A.y. : K, solunda ANNO, sağında XII altta B

299- AE : 19/22 mm; 3.33 gr.

Ref. : DOC I, s.95, 62 b2

Antiokhia

Yarım Follis

556-557

Ö.y. : [DN IVSTINIANVS PP AVC]

İmparatorun sorguçlu, miğferli büstü, cepheden. Zırh ve pelerin giymiş. Sağ elinde haçlı globus, solda kalkan.

A.y. : K, solunda ANNO, sağında XXX altta

300 AE : 19/22 mm; 10.78 gr.

Ref. : DOC I, s.150, 245

Decanummium
Nikomedia

556-557

Ö.y. : **[DN IVSTINIANVS PP A]**

İmparatorun diademli, sakalsız büstü, sağa; Zırh ve pelerin giy-
miş.

A.y. : I, solunda ANNO, sağında XXX; üstte haç; kesimde NIK

301- AE : 17 mm; 2.96 gr.

Ref. : *DOC I*, s.123, 156, 2

556-557

Ö.y. : **[DN IVSTINIANVS PP A]**

İmparatorun diademli, sakalsız büstü, sağa. Zırh ve pelerin giy-
miş.

A.y. : I, solunda ANNO, sağında XX

302- AE : 15 mm; 2.55 gr.

Ref. : *DOC I*, s.156, 2

556-557

Ö.y. : **[DN IVSTINIANVS PP A]**

İmparatorun diademli, sakalsız büstü, sağa; Zırh ve pelerin giy-
miş.

A.y. : I, solunda ANNO, sağında XXX altta

303- AE : 14 mm; 2.01 gr.

Ref. : *DOC I*, s.123, 156, 2

Constantinopolis
Pentanummium

543-565

Ö.y. : **[DN IVSTINIANVS PP AV C]**

İmparatorun diademli, sakalsız büstü, sağa. Zırh ve pelerin giy-
miş

A.y. : Çelenk içinde ε, sağında †.

304- AE : 13 mm; 1.80 gr.

Ref. : *DOC I*, s.103, 97 e5

543-565

Ö.y. : DN IVSTIN[ANVS] PP AVC

İmparatorun diademli, sakalsız büstü, sağa; Zırh ve pelerin giymiş

A.y. : Çelenk içinde ε, sağında †.

305- AE : 12 mm; 1.64 gr.

Ref. : *DOC I*, s.103, 97 e5

543-565

Ö.y. : [DN IVSTINIA]NVS PP AVC

İmparatorun diademli, sakalsız büstü, sağa; Zırh ve pelerin giymiş

A.y. : Çelenk içinde ε, sağında †.

306- AE : 13 mm; 1.74 gr.

Ref. : *DOC I*, s.103, 97 e5

II Iustinus 565-578

Thessalonika

Yarım Follis

569-570

Ö.y. : DN [IVSTINVS] PP AVC

II.Iustinus ve Sophia, cepheden oturuyorlar; başlarında nimbus;

Iustinus'un elinde haçlı globus, Sophia'nın elinde haçlı asa.

A.y. : K, solunda ANNO, sağında ε, üstte   ve haç, altta

307- AE : 18/23 mm; 5.16 gr.

Ref. : *DOC I*, s.222, 67, 1

574-575

Ö.y. : DN [IVSTINYS] PP AVC

II.Iustinus ve Sophia, cepheden oturuyorlar, başlarında nimbus;

Iustinus'un elinde haçlı globus, Sophia'nın elinde haçlı asa.

A.y. : K, solunda ANNO, sağında X, üstte   ve haç, altta

308- AE : 20/22 mm; 6.91 gr.

Ref. : *DOC I*, s.223, 78, 1

Constantinopolis
Pentanummium

570-571

Ö.y. : $\Phi\cdot I\cdot X\cdot C\cdot T\cdot I\cdot N\cdot X\cdot C$.

II.Iustinus'un monogramı

A.y. : Çelenk içinde ε, sağında Δ.

309- AE : 13/16 mm; 2.40 gr.

Ref. : *DOC I*, s.219, 60 d2

Kyzikos
Pentanummium

565-578

Ö.y. : $\Phi\cdot I\cdot X\cdot C\cdot T\cdot I\cdot N\cdot X\cdot C$.

II.Iustinus'un monogramı

A.y. : Çelenk içinde ε, sağında K.

310- AE : 12 mm; 1.80 gr.

Ref. : *DOC I*, s.240, 137, d

Phocas IS. 602-610
Nikomedia
Yarım Follis

608-609

Ö.y. : $\boxed{\delta\eta}$ FOCAS IN PERAV

İmparatorun haçlı taçlı, sakallı büstü, cepheden; sağ elinde mappa, sol elinde haç.

A.y. : XX, yukarıda ANNO, sağda IV, Kesimde NIK B

311- AE : 25/20 mm; 5.40 gr.

Ref. : *DOC II*, s.180, 68

Heraclius 613-638
Constantinopolis
Follis

612-613

Ö.y. :

Heraclius ve Heraclius Constantinus, cepheden, ayaktalar. Başları arasında haç. Üzerlerinde uzun elbiseler. Sağ ellerinde haçlı globus. Başlarında haçlı taç.

A.y. : M, yukarıda haç, altta A solda ANNO, sağda I, kesimde CO[N].

312- AE : 30 mm; 11.07 gr.

Ref. : *DOC II*, s.276, 71a1

Thessalonika
Yarım Follis

614-615

Ö.y. :

Heraclius ve Heraclius Constantinus, cepheden, ayaktalar. Başları arasında haç. Üzerlerinde uzun elbiseler. Sağ ellerinde haçlı globus. Başlarında haçlı taç.

A.y. : K, yukarıda Θ ve haç, solda ANNO; Kesimde ΘΕC

313- AE : 18/21 mm; 4.56 gr.

Ref. : *DOC II*, s.311, 140, 1

VI. Leon 886-912
Constantinopolis
Follis

886-912

Ö.y. :

İmparatorun haçlı taçlı, sakallı, büstü cepheden; chlamys giymiş; sol elinde akakia.

A.y. : + LEON/ENOCOBASI LEVSR /OMEON

314- AE : 23/25 mm; 5.68 gr

Ref. : *DOC III*, 2, s.520, 8, 40

VII Konstantinos 913-959
Constantinopolis
Follis

945-950

Ö.y. : CONS^T bASIL ROM

İmparatorun haçlı taçlı, sakallı, büstü cepheden; Chlamys giymiş;
Sol elinde akakia.

A.y. : CONST^T ENTHOCOB^A SILEVSR/OMEOON

315- AE : 26 mm; 7.08 gr.

Ref. : DOC III, 2, s.566, 26, 1

IV. Romanos 1068-1071
Constantinopolis
Follis

1068-1071

Ö.y. : İsa'nın sakalı büstü, cepheden başının üzerinde noktalı haç; Sağ
elini kutsamak için kaldırılmış; Sol elinde kutsal kitap (bozuk).

A.y. : Latin haçı; Hacın dört köşesinde C/R/P/Δ. Hacın kesişme nokta-
sında X, her ucunda bir büyük, iki küçük nokta, Alt noktaların her
iki yanlarında ← →

316- AE : 22/25 mm; 3.97 gr.

Ref. : DOC III, 2, s.796, 8, 4

I. Aleksios 1081-1118
Constantinopolis
Yarım Follis

1081-1118

Ö.y. : IC-XC

İmparatorun büstü, cepheden; sağ elinde uzun haç, sol elinde
haçlı globus tutuyor.

A.y. : + AAE[=]IΨΔEC-

İsa'nın büstü, cepheden; başında haçlı nimbus

317- AE : 15/18 mm; . gr.

Ref. : DOS 12, s.87, 5, 6

1081-1118

Ö.y. : $\overline{IC}-\overline{XC}$

İsa'nın büstü, cepheden. Başında haçlı nimbus.

A.y. : $+AΛEΞΙWΔECΞ$.

İmparatorun büstü, cepheden; sağ elinde uzun haç, sol elinde haçlı globus tutuyor.

318- AE : 14/17 mm; 1.60 gr.

Ref. : DOS 12, s.87, 5, 6

Thessalonica

Yarım Follis

1081-1118

Ö.y. : Λ, Δ, K, Φ

Basamak üzerinde haç;

A.y. : İmparatorun büstü, cepheden; stemma giymiş Sağ elinde uzun haç, sol elinde haçlı globus tutuyor.

319- AE : 16 mm; 1.80 gr.

Ref. : DOS 12, s.89, 13

Anonim Follisler

A Tipi

970/76-1030/35

Ö.y. : $[E\Gamma\Gamma\Lambda] NOV\Lambda$

İsa'nın sakallı büstü, cepheden. Başında haçlı nimbus, hacın yan kollarında ikişer nokta; tunica ve manto giymiş. Sağ eli dua halinde, sol elinde kapağı süslü İncil; Sol ve sağ boşluklarda $\overline{IC}$ ve $\overline{XC}$

A.y. : $+ hS4S / X R I S T 4 S / b A S I L E 4 / b A S I L E$

320- AE : 29 mm; 11.05 gr.

Ref. : *DOC III*, 2, s.627, A 2, 4, 6

970/76 - 1030/35

Ö.y. : +EMMA NOVHA

İsa'nın sakallı büstü, cepheden. Başında haçlı nimbus. Haçın yan kollarında ikişer nokta. Tunica ve manto giymiş. Sağ eli dua halinde, sol eli dua halinde, sol elinde kapağı süslü İncil. Sol ve sağ ve boşluklarda IC ve XC

A.y. : +IhS4S / XRIST4S / ...

321 AE : 25/29 mm; 1096 gr.

Ref. : DOC III, 2, s.627, A 2, 4, 6

970/76 - 1030/35

Ö.y. : +EMMA NOVHA

İsa'nın sakallı büstü, cepheden. Başında haçlı nimbus. Haçın yan kollarında ikişer nokta; Tunica ve manto giymiş, Sağ eli dua halinde, sol elinde kapağı süslü İncil; Sol ve sağ boşluklarda IC ve XC

A.y. : +IhS4S / XRIST4S / bASILEY / bASILE

322 AE : 25-28 mm; 8.90 gr.

Ref. : DOC, III, 2, s.657, A 2, 4, 6

970/76 - 1030/35

Ö.y. : +EMMA NOVHA

İsa'nın sakallı büstü, cepheden. Başında haçlı nimbus. Haçın yan kollarında ikişer nokta; Tunica ve manto giymiş, Sağ eli dua halinde, sol elinde kapağı süslü İncil; Sol ve sağ boşluklarda IC ve XC

A.y. : +IhS4S / XRIST4S / bASILEY / bASILE

323 AE : 25 mm; 6.60 gr

Ref. : DOC, III, 2, s.657, A 2, 4, 6

970/76 - 1030/35

Ö.y. : +EMMA NOVHA

İsa'nın sakallı büstü, cepheden. Başında haçlı nimbus. Haçın yan kollarında ikişer nokta; Tunica ve manto giymiş, Sağ eli dua halinde, sol elinde kapağı süslü İncil; Sol ve sağ boşluklarda IC ve XC

A.y. : +IhS4S / XRIST4S / bASILEY / bASILE

324 AE : 29/32 mm; 13.40 gr

Ref. : DOC, III, 2, s.657, A 2, 4, 6

970/76 - 1030/35

Ö.y. : **+ΕΤΜΙΑ ΝΟΥΗΛ**

İsa'nın sakallı büstü, cepheden. Başında haçlı nimbus. Haçın yan kollarında ikişer nokta; Tunica ve manto giymiş, Sağ eli dua halinde, sol elinde kapağı süslü İncil; Sol ve sağ boşluklarda IC ve XC

A.y. : +IhS4S / XRIST4S / bASILEY / bASILE

325- AE : 27 mm; 9.80 gr.

Ref. : DOC, III, 2, s.657, A 2, 4, 6

970/76 - 1030/35

Ö.y. : **+ΕΤΜΙΑ ΝΟΥΗΛ**

İsa'nın sakallı büstü, cepheden. Başında haçlı nimbus. Haçın yan kollarında ikişer nokta; Tunica ve manto giymiş, Sağ eli dua halinde, sol elinde kapağı süslü İncil; Sol ve sağ boşluklarda IC ve XC

A.y. : +IhS4S / XRIST4S / bASILEY / bASILE

326- AE : 26/30 mm; 9.92 gr.

Ref. : DOC, III, 2, s.657, A 2, 4, 6

B Tipi

1030/35-1042

Ö.y. : **+ΕΤΜΙΑ ΝΟΥΗΛ**

İsa'nın sakallı büstü, cepheden; Başında haçlı nimbus, Hacın her kolunda ve üst ucunda bir nokta; Tunica ve manto giymiş; Sağ eli dua halinde; Sol elinde üzerinde beş nokta bulunan İncil; Sol ve sağ boşlukta IC ve XC

A.y. : ISXS / bASILE / bASILE üç basamaklı haçın kolları arasında; haçın yan kollarında birer nokta

327- AE : 27/30 mm; 9.54 gr

Ref. : DOC, III, 2, s.678, B 40

1030/35-1042

Ö.y. : **+EMMA NOVHA**

İsa'nın sakallı büstü, cepheden; Başında haçlı nimbus, Hacın her kolunda ve üst ucunda bir nokta; Tunica ve manto giymiş; Sağ eli dua halinde; Sol elinde üzerinde beş nokta bulunan İncil; Sol ve sağ boşlukta IC ve XC

A.y. : ISXS / bASILE / bASILE üç basamaklı haçın kolları arasında; haçın yan kollarında birer nokta.

328- AE : 27/29 mm; 9.82 gr.

Ref. : DOC, III, 2

1030/35-1042

Ö.y. : **+EMMA NOVHA**

İsa'nın sakallı büstü, cepheden; Başında haçlı nimbus, Hacın her kolunda ve üst ucunda bir nokta; Tunica ve manto giymiş; Sağ eli dua halinde; Sol elinde üzerinde beş nokta bulunan İncil; Sol ve sağ boşlukta IC ve XC

A.y. : ISXS / bASILE / bASILE üç basamaklı haçın kolları arasında; Haçın yan kollarında birer nokta.

329- AE : 27 mm; 12.51 gr.

Ref. : DOC, III, 2, s.

D Tipi

1050-1060

Ö.y. : İsa, sakallı, arkası yüksek kare bir tahtta oturuyor; başında haçlı nimbus, haçın her kolunda birer nokta; tunica ve manto giymiş; sağ eli dua halinde; sol elinde üzerinde beş nokta bulunan İncil. Sol ve sağ boşluklarda IC ve XC

330- AE : 28 mm; gr.

Ref. : DOC, III, 2, s.786 D,23

1050-1060

Ö.y. : İsa, sakallı, arkası yüksek kare bir tahtta oturuyor; başında haçlı nimbus, haçın her kolunda birer nokta; tunica ve manto giymiş; sağ eli dua halinde; sol elinde üzerinde beş nokta bulunan İncil. Sol ve sağ boşluklarda $\overline{IC}$ ve $\overline{XC}$

A.y. : - + - /ISXS /bASILE /bASIL / - U -

331- AE : 27 mm; 9.60 gr.

Ref. : DOC, III, 2, s.686, D, 23

1050-1060

Ö.y. : İsa, sakallı, arkası yüksek kare bir tahtta oturuyor; başında haçlı nimbus, haçın her kolunda birer nokta; tunica ve manto giymiş; sağ eli dua halinde; sol elinde üzerinde beş nokta bulunan İncil. Sol ve sağ boşluklarda $\overline{IC}$ ve $\overline{XC}$

A.y. : - + - /ISXS /bASILE / bASIL / - U -

332- AE : 27 mm; 14.98 gr.

Ref. : DOC, III, 2, s.686, D, 23

1050-1060

Ö.y. : İsa'nın sakallı büstü, cepheden; başında haçlı nimbus; hacın üst ucunda bir, yan kollarında ikişer nokta; tunica ve manto giymiş; sağ eli dua halinde, sol elinde üzerinde beş nokta bulunan İncil; sol ve sağ boşluklarda $\overline{IC}$ ve $\overline{XC}$

A.y. : - + - /ISXS /bASILE / bASIL / - U -

333- AE : 24 mm; 8.40 gr.

Ref. : DOC, III, 2, s.689, E,6

**X. Konstantinos
Constantinopolis
Follis**

1059-1067

Ö.y. : +επιπλ ΝΟΥΗΛ

İsa sakallı, cepheden, kare şeklinde bir kürsüde ayakta duruyor; başında haçlı numbus, haçın yan kollarında nokta, tunika ve manto giymiş; sağ kolu dua halinde, sol kolu İncil'i alt kenarından tutuyor; sol ve sağ boşluklarda

Α.γ. : ΚΩΝΤΔΚ ΕΥΛΚΑΝΓΟ

Constantinus ve Eudoxia, cepheden ayakta aralarında üç basamak üzerinde duran laborumu tutuyorlar; üzerlerinde süslü elbiseler; her ikisi de birer elini göğüslerinde tutuyorlar.

334- AE : 28 mm; 11.30 gr

Ref. : *DOC. III. 2. s.774, 8, 10*

Kilikia Ermeni Krallığı

Hethoum 1226-1269

Sis
Follis

1226-1269

Ö.y. : +ΖΕΡΗΤΥ ΡΙΣΑΛΙΤΖΙΒ

Kral tahtta oturuyor. Sağ elinde mızrak, sol elinde üzerinde haç olan globus tutuyor

A.v. : + ZRETURRZKUHGERUTU

Ortada hac ve dört boslukta da birer yıldız

335- AE : 29 mm: 11.60 gr

Ref : Bedoukian 1352

III. DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Klasik Çağ Ainos darlarının ayrıntılı biçimde incelenmiş olduğu önceki bölümlerde belirtilmiştir. Kazılarda ele geçen sikkeler ise, Hellenistik, Roma ve Bizans dönemlerinde kentin yaşadığı tarihsel evrelerle paralellik göstermektedir.

Ainos kazılarında ele geçen, kente ait sikkelerde de görüldüğü gibi, Hermes figürü ilk darplardan beri kesintisiz kullanılmıştır. Herodotos, Hermes'in Thrakia'da "Kralların Tanrıları" olarak kutsandığını yazmaktadır(110). Thrak kralları, soylarını Hermes'e bağlayarak tebaları ile aynı soydan olmadıklarını vurgulamak istemişlerdir(111). Ancak Ainos Hermes'i diğer Thrak kentlerinden çok farklıdır(112). Özellikle en erken örneklerin ön yüzlerinde büyük bir ustalıkla işlenmiş olan Hermes betimi, sanatsal açıdan, ancak aynı dönemde Atina sikkelerindeki Athena ile karşılaştırılabilir, hatta bunlardan da üstün niteliktedir(113).

Ainos'un Thrakia'da yaygın tapınım gören Dionysos ya da Asklepios(114) gibi tanrıların yerine Hermes'i seçmesi, onun diğer kentlerden farklı kılarken, tipik bir Yunan kenti olma özelliğini en çok taşıyan kentlerden biri yapar.

Hermes'in Perpheraios epitetini(115) taşımaya başlaması ise, önce sembol olarak görüldüğü I. Evre XV. grup sikkeleri (455/4-453/2), daha sonra ise, ön yüz betimi olarak kullanıldığı IV. Evre (357-342) sikkeleri ile olmuştur. Tahtta oturken betimlenen Hermes Perpheraios, Kallimakhos'un bir şiirinde de "Ainos'un Tanrıları" olarak anılmaktadır(116). Yolların Tanrısı, Ticaretin Patronu olan Tanrı Hermes'in önemli ticaret yolları kavşağında bulunan Ainos tarafından benimsenmesi doğaldır.

En erken tedradrahmilerin arka yüz tiplerinde görülen "kerykeion" betimi ise daha sonra yerini "teke"ye bırakmış ve sikkelerde yalnız sembol olarak yer almıştır. Ancak bronz sikkelerle, yeniden kullanılmaya başlamıştır(117).

İ.Ö. V. yy. sonlarına doğru diğer Yunan kentlerinde olduğu gibi, Ainos'da da bronz para darbı başlamıştır. Bu sikkelerde temel betim yine Hermes ve atribüleridir. En küçük para biriminin Tetrobol olduğu III. Dönem XL Grup (400/399-398/7 ve sonrası) döneminden sonra gümüş diobollerin yerini bu bronzlar almıştır. Bu ilk bronz dioboller kazılarda da ele geçmiştir (Katalog No.2-7).

Aynı döneme rastlayan Kypsela bronz sikkelerinin ön yüzlerinde görülen Hermes başı Ainos'a mal olmuş bir betimdir. Başka kentler tarafından da benimsenmesinin iki nedeni olabilir. Bu dönemde Ainos gelişmiş ve ünlü bir kenttir ve bunun sonucu olarak başka kentler tarafından örnek alınması doğaldır(118), ya da bu sikkeler Ainos darphanesinde basılmıştır(119).

Bu çalışmada vurgulanması gereken bir diğer ayrıntı ise kentin gümüş para basımına son verişinin, darphanesinin işlevini yitirdiği anlamını taşımaması gerektiğiidir. May tarafından verilen, otonom sikkelerin son basılma tarihi olan İ.Ö. 342'den sonra Makedonia egemenliğine giren Ainos'un sikke basma sürecini izlemek zorlaşmıştır. Ancak Lysimakhos döneminde kralî darphanelerinden biri olduğu öne sürülmektedir(120). Gerçekten de III.yüzyılın yaklaşık tamamı boyunca tedavülde kalan İskender sikkelerinin arka yüzlerinde görülen bazı sembollerin, belli kentlerin işaretti olduğu varsayımlı giderek güç kazanmaktadır(121). Şimdiye kadar "Tanımlanamayan Atölyeler" olarak sınıflandırılan bu darphaneler arasında Hermes ve Caduceus simbolü taşıyanlarının(122), Ainos'da basılmış oldukları ileri sürülmektedir(123).

Lysimokhos'un ölümünden hemen sonrasında tarihlenen ve bazı araştırmacılar(124) tarafından "Ainos Tirarı" olarak adlandırılan Skostokos kısa bir süre için hazırda bulunan Lysimakhos sikkelerinin arka yüzlerine "Basileus" ünvanını koymadan bastırılmış olmalıdır. Bunların Ainos'da basılmış olabileceklerinin iki kanıtı vardır: Tiranın hüküm sürdüğü sanılan Sestos'un, Lysimokhos'un başkenti Lysimacheia'ya çok yakın olması nedeni ile burayı darphane olarak kullanmasının düşünülemeyeceği ve de arka yüzde görülen herme simbolü(125).

Bu çalışmada Ainos'un Sikke Tarihinin önemli bir bölümü sayılabilcek ve kataloglarda İ.Ö. II. ve I.yüzyıllara tarihlenen ve yeniden adını kullanarak bastığı sikkeler önem taşımaktadır. Ön yüzlerde Poseidon betimi taşıyan bu sikkelerde arka yüzde yine Hermes yer almaktadır. Bu önemli bir yenilikdir. Thrakia'da pek kutsanmayan bu tanrıya, Ainos belki de coğrafi koşulların giderek zorlaştığı,

Hebros'un getirdiği alüviyonlar nedeniyle denizden uzaklaşmaya başladığı için seçmiş olabilir. Bu bir yakarış, bir kutsanma dileği şeklinde değerlendirilebilir.

Kentin tarihçesini anlatan bölümde ele alınan, İ.O. II. ve I. yüzyıllardaki çeşitli evreler gözle alınacak olursa, Ainos'un bir Yunan kenti olarak uzun süre kimliğini korumaya başardığını söyleyebiliriz. Ancak kent Roma İmparatorluk Dönemi'ne girerken artık eski önemini yitirmiştir.

Kazılarda Ainos sikkelerinden daha çok sayıda ele geçen Maroneia sikkelerinde ise (No. 27-60) en çok kullanılan ve en eski betimler At ve Dionysos'dur. İ.O. 500 öncesine tarihlenen örneklerden bir hemiobolün(126) ön yüzünde görülen "at protomu" ve daha sonraki kalıplardaki "dört nal ilerleyen at"(127). İ.O. III. yüzyıl ortasında sonra yerini Dionysos başına bırakmıştır. Arkayüzde görülen en erken betimler ise yine Dionysos'a atfedilen "üzüm" motifidir ve en erken dönemlerden başlayarak sürekli kullanılmıştır.

Maroneia sikkelerinin Ainos kazılarındabu kadar çok sayıda ele geçmesi anlamsız değildir. Tarihi kaynaklarda Ainos'un adı hep Moraneia, Abdera gibi Kuzey Ege sahil şeridinde yer alan diğer Yunan kentleri ile birlikte anılmaktadır. Diğer yandan bu durum birbirlerine rakip olmadıkları anlamına gelmez. Kazılar ele geçen ve 398/97-348/47'ye tarihlenen çok sayıdaki Moraneia sikkesinin, Ainos'un gerileme süresine girdiği bir döneme ait olması bu rekabetin bir yansımasıdır.

Ainos ve Moraneia'nın İ.O. II. ve I. yüzyıl arasına tarihlenen sikkeleri ise Roma'da yapılan anlaşmanın sonucu(128) daha özgür bir ortamda darp edilmiş olabilirler.

Moraneia'nın bu dönemde Ainos'un aksine (ön yüz betimlerinde Hermes yerine Poseidon'u kullanmaya başladığı için) ön yüz tipini değiştirmemesi kentin durumunun Ainos'a göre daha güvenli olduğu anlamına gelebilir. Dionysos'un Thrakia'nın en çok kutlanan tanrıısı olması, Moraneia'nın Ainos'a göre daha çok thrak özellikleri kazanmış olduğunu göstermektedir.

Sikkelerin resmi devlet kültürünü yansıttıklarını ve yazıtlara göre –ki bunlar özel olabilirler– daha gerçek bulgular verdikleri kabul edilecek olursa(129), kent yaşamı ile ilgili doğrudan bilgiler verdiklerini söyleyebiliriz. Maroneia'da yeni olarak ortaya çıkartılan, İ.O. IV. yüzyıla tarihlenen Dionysos'a ait kutsal alan, kentte bu kültür kutsandığının kanıtıdır.

İ.Ö. II. yüzyıl ile İ.S. I. yüzyıl arasına tarihlenen, aralarında kontrmarklıların da bulunduğu bir grup Maroneia sikkesi ise dikkat çekicidir (No.48-58). Hellenistik döneme ait definelerin de ortaya koyduğu gibi, Yunan para akışının İ.Ö. III. yüzyıl daki tutarlılığı, İ.Ö.II. yüzyılda yerini adeta bir kaosa bırakmıştır. En yaygın ödeme birimi olarak kullanılan Aleksandreioslar, Makedonia egemenliğinin sona ermesinden sonra süratle ortadan kalkmıştır. Bunların yerini, sikkenin arka yüzündeki betim değişikliğinden başka bir farkı olmayan "Çelenk" betimli Stephanophoroslar almıştır. Küçük Asya'da ise Kistophoros'lar ortaya çıkmıştır(130). Thrakia ve Makedonia bu karmaşadan en az etkilenen bölgelerdir. Maroneia'nın bu yerel bronz paraları olasılıkla III Antikhos IV, Selenkos veya IV. Antiokhos dönemlerinde Roma'lılara karşı yapılan savaşların giderleri için yeniden tedavüle sokulmak üzere kontrmarklanmıştır(131). Kontrmarkın en çok görüldüğü paralar yerel bronz paralardır. Bu katalogdaki Maroneia paralarının kontrmarklanması ise, bu işlemin yapılmasıının birkaç nedeninden(132) biri olan aşınmış paraları yeniden kazanmak amacı olmalıdır. Yeni bir kalıp gereksinmeyi karşılaşacak kadar çok sayıda darbe-dilene kadar, elde olan eski paralara revaluation uygulanabilir.

Kontrmarklar çoğunlukla o kente ait betimleri içerirler. Örneğin Maroneia sikkelerinde kontrmark üzüm salkımı ya da Dionysos'dur(133).

Ainos kazılarında ele geçen bir diğer sikke grubu ise Roma İmparatorluk Dönemi Şehir Sikkeleridir (No.59-66). Bunlar Augustus zamanından beri Roma İmparatorluğunun doğu eyaletlerinde basılan ve kullanılan Yunanca lejandlı sikke-lerdir(134). Bronz para basma izni kolay elde edilemeyen bir ayrıcalık olduğundan, bu hakkı kazanmış olan kentlerin statülerini korumaları gerekiyordu. Bu yerel bronzlar resmi ödemelerde, halka yapılan dağıtımlarda, ya da kente gelen ziyaretçilere ait yabancı paraların yerlilerle değişim tokusunda kullanılıyordu.

Ptolemaios'ların Kuzey Ege'deki varlıklarını kanıtlayan birkaç belgeden biri de İ.Ö. 242 yılına ait, Kos Kutsal alanının rahiplerinin taleplerine cevap veren bir Ainos kararnamesidir. Bu belgede Ptolemaios, Berenike oğulları ve de kültlerinin bir rahibinin adı geçmektedir(135). Kazılarda ele geçen Ptolemaios sikkeleri de (No.68-71) aynı döneme ait olduğundan, Ainos'da Ptolemaios'ların hüküm sürdürükleri dönemin bir göstergesidirler.

Ainos, Roma döneminde artık sikke basmasa da yaşamını sürdürdü. Komşusu olan kentler ise yerel paralarını basmaya devam ediyorlardı. Bu dönem için Ainos'da komşularından daha etkin bir Roma hakimiyeti düşünülebilir. İ.S. 214'de Caracalla'nın tedavüle soktuğu "Antoninianus" adı verilen para biriminin yaygınlaşmasıyla bu yerel paralar (Roma İmparatorluk ya da Grek İmparatorluk sikkeleri adı verilen paralar) yavaş yavaş ortadan kalktılar. Hellenistik dönemde başlayarak Hellas ve Küçük Asya'daki para sistemlerine müdaхale etmek gereği duymayan Roma artık daha özgür ve etkin bir sistem geliştirmeye başladı. Ancak zamanla yozlaşan antoninianuslar gümüş kaplama olmaktan çıkıp, sıradan bronz paralara dönüştüler. Kazılarda bu tür sikkeler çok sayıda ele geçmiştir.

III. yüzyılda Roma darphanelerinin sayıları sınırlandırıldı ancak bunların birçok şubesi olabiliyordu(136). Bu şubelerde aynı ön yüz kalıbı kullanılıyor, ancak arka yüzde imparatorun kazandığı zaferlerin propagandasını yapmak amacıyla farklı betimler yer alabiliyordu(137).

Bizans dönemine ait sikkeler ise kentteki Bizans varlığını kanıtlar niteliktedir. Sikkesine (No.298-307) en çok rastlanan Bizans İmparatoru olan I.Iustinianus döneminde kent surları yenilenmiştir(138).

Komnenos'lar döneminde ise kente imar faaliyetleri olmuştur(139). On altın sikkeden oluşan küçük bir define olan Komnenos ve Palaiologos dönemlerine ait paralar ise bu dönemi yansıtmaktadır(140).

1971-1996 yılları arasında Ainos kazlarında ele geçen tüm sikkelerden ancak 450 kadarı üzerinde çalışılmıştır. Bunların 115 adedi temizlenip fotoğrafları çekilmesine karşın tanımlanamamıştır. Aşırı korozyona uğramış ve temizlenme olanağı olmayan sikkeler ise ele alınmamıştır.

Kataloğu oluşturan 335 sikkenin genel bir değerlendirilmesi yapılacak olursa bunların %22'sinin Yunan (Ek 1) %65'inin Roma (Ek 2) ve %13'ünün Bizans (Ek 3) sikkesi olduğu görülür.

Edirne Müzesi'nde envanterlenmiş olarak saklanan 125 adet sikke, 1984 yılı kazlarında Mozaik Alan'da yoğun bir yanım tabakası üzerinde dağılmış olarak ele geçmiştir. Bu sikkelerin 106'sı katalogda yer almaktadır. Bunların 65'i Gallienus, 27'si Claudius, 7'si Salonina'ya aittir. Ayrıca Gordianus(1), Trebonianus

Gallus(1) Quintillus(1), Probus(1), Numerianus(1)'a ait sikkeler de vardır. Define olarak adlandırılmasının zor olan bu toplu buluntu mozaik alanı tarihlemeye yardımcı olacaktır. Bu yapı en geç Numerianus Dönemi'ne (İ.S. 283-284) tarihlenebilir. Bu tarihten sonra olasılıkla yanım, deprem ya da barbar kavimlerin akınları sonucu zarar görmüştür.

Sikkelerin buluntu yerleri olarak Mozaik Alan'dan başka, Nekropol, Kale İçi, Kral Kızı kazı alanları sayılabilir. Ayrıca çok sayıda sikke yüzey bulutusu olarak ele geçmiştir.

NOTLAR

- 1- Göçmen 1977, 172 vd; Dalyan Gölü'nün taraça cephesi batıya doğru takip edilirse, eski Enez kentinin surlarına ait, deniz tarafından yuvarlaklaştırılmış burçlarla karşılaşılır.
- 2- May 1950, 2; Adel 1959, 140 vdd.; Göçmen 1973, 253.
- 3- Casson 1926, 91; May 1950, 3; Pangaion bölgesinin maden zenginlikleri, bu bölgede basılan altın sikkelere gül ve güneş sembollerı olarak yansımıştır. Bu semboller Ainos, Marmara, Akdeniz gibi kentlerin paralarında görülmmez ama, mısır, üzüm salkımı, koyun, teke, sığır arka yüz bölümü ya da sembollerı olarak hep kullanılmıştır. Bu tasvirlerin kentlerin doğal zenginlikleri ve de aynı zamanda gelir kaynakları olduğu düşünülecek olursa, bunların yalnızca dekoratif değil ayrıca sembolik bir anlam da içerdikleri düşünülebilir. Svoronos 1919, 113.
- 4- May 1950, 7.
- 5- May 1950, 4.
- 6- Pirî Reis, 227.
- 7- Casson 1926, 91.
- 8- May 1950; 1, not 2'den Stephanus Byzantius.
- 9- Casson 1926, 174.
- 10- Hom II. IV, 520; Lenk 1936, 415-452; Erzen 1994, 84.
- 11- May 1950, 1 not 2'den Stephanus Byzantius.
- 12- May 1950, 1 not 24'den Euphoros, Harpocration.
- 13- Hdt. VII, 58.

- 14- May 1950, 1 not 2'den Euphoros, Harpocration.
- 15- Strab VII, 6, 319.
- 16- Mansel 1971, 253.
- 17- Mansel 1971, 255; Erzen 1994, 88; Kraay 1976, 152 vdd.
- 18- Mansel 1971, 259.
- 19- May 1950, v, 10.
- 20- Mansel 1971, 268.
- 21- Hdt. VII, 58.
- 22- Abdera 470, Ainos ve Maroneia, İ.O. 454'den sonra Birliğe katılmışlardır.
May 1950, 10, 11; Mansel 1971, 299; 6.
- 23- May 1950: 13.
- 24- Casson 1926: 200, May 1950, 9; Meritt 1950b, 215-16: Doriskos çıkışta iken, Ainos inişte oluyordu. Kserkses zamanında Hebrus'un ağını kontrol altında tutan Persler burada ordu ve donanma barındırıyorlardı: Hdt. VII, 59.
- 25- Gomme 1950a, 96, 2: Ainos'un vergisinin Sitalkes baskısı nedeni ile giderek azaldığına işaret edilirken, Sestos'un çok az ödeme yapması, Thasos ve Argilos'un hiç ara ödeme yapmamaları açıklanamamaktadır. Meritt 1950a, 204-465; Meritt 1950b, 216 not 97; Güney Thrakia kentlerinin 454-425 yılları arasında yaptıkları ödemeler: Merit 1950b, 312.

	I.Dönem	II. Dönem	III. Dönem	IV. Dönem	V.Dönem		VI. Dönem		VII. Dönem	IX. Dönem
	454	450	446	443	435/4	436/5	434	432/1	430	425
Ainos	12 T.	12 T.	10 T.	10 T.	4 T.	-	-	-	-	20 T.
Maroneia	1 T.	1 T.	1 T.	1 T.	10 T.	-	10 T.	-	3 T.	21 T.
	3000 Dr.	3000 Dr.	3000 Dr.	3000 Dr.						
Abdera	15 T.	15 T.	15 T.	-	442/1	-	15 T.	10 T.	10 T.	-
					15 T.					
Samothrake	6 T.	6 T.	6 T.	6 T.	4 T.	6 T.	6 T.	6 T.	2 T.	15 T.

- 26- Bu yasa ile Atina, birlige dahil olan kentlerin, Attika ölçüsünden başkasını kullanmalarını ve gümüş para basmalarını yasaklıyordu. May 1950, 9; Meritt 1950a, T.69.

- 27- Casson 1926, 200; May 1950, 16-17; Gomme 1950b, II, 97, 1; Erzen 1994, 91, 92.
- 28- May 1950, 18; Meritt 1950b, 310 not 55.
- 29- May 1950, 34, 35.
- 30- Odrys Krallığı ile Atina arasında çok stratejik bir konumu olan Ainos'un çifte balta simbolü kullanması, Atina'ya karşı da kendini korumak istediğini göstermektedir. May 1950, 85 not 1: "Çifte balta" Odrys krallarının kullandığı bir sikke betimidir ve en erken Medokos'a ait sikkeler de görülmektedir. Jurukova 1976, 19, lev. 5, 24, 25. Çift balta simbolü ve betimi Ainos sikkelerini taklit eden Trak barbar sikkelerinde de kullanılmıştır. May 1950, 279, lev. 7.
- 31- Mansel 1997, 327, 328; May 1950, 87. Atina için tam bir felaketle sonuçlanan Sicilya seferine Ainos'un da birlikler gönderdiği bilinmektedir. Müttefiklerin zararlı çıktıği bu sonuctan, Ainos çok fazla etkilenmemiş gözükmemektedir.
- 32- Erzen 1994, 93.
- 33- May 1950, 96.
Bu dönemde (II. Dön. XXIX, XXX, XXXI. grupları) yalnızca büyük para birimi olan tetradrahmi basılması ve bugüne kadar ele geçmiş olan tek altın Ainos sikkesinin bazı araştırmacılar tarafından yine bu döneme tarihlendirilmesi (West NNM XI, 1929 146-159) bu savı desteklemektedir. Svoronos ise altın sikkeyi Ptolemaios'lara tarihlemektedir. May 1950, 278, not.5.
- 34- II. Attika-Delos Deniz Birliği'ne katılan kentler özgürlük ve otonomilerini koruyorlar, Atina ise müttefikleri üzerinde hegemonya kurmaktan kesin olarak vazgeçiyordu. Mansel 1971, 388; Erzen 1994, 95.
- 35- May 1950, 187.
Perinthos, Maroneia, Abdera, Ainos, Thasos ve Propontis kıyılarındaki kentlerin çoğunlukta olması, Birliğin odak noktasını Kuzey Ege'de yoğunlaştırmıştır.
Casson 1926, 206, 207; Kraay 1976, 156.
- 36- May 1950, 173.
Sanatsal niteliğin düşüş göstermesi, başka ülkelerden, olasılıkla Ionia gelen sanatçılardan sikke darbında çalışıklarını göstermektedir. May 1950, 188. Klazomenai'da basılan bazı sikkelerdeki stilistik benzerlik May tarafından vurgulanmıştır. May 1950, 250.

37- May 1950, 193. Bu Odrys prenslerinden Kersobleptes başkent Kypsela olmak üzere Doğu Thrakia'da, Amadokos, Hebro's'a kadar, Maroneia civarında, Berisades ise Strymon ile Nestos arasında hüküm sürüyordu. Erzen 1994, 96, 97; Casson 1926, 203.

38- Mansel 1971, 399 vd.; Erzen 1994, 97 vd.

39- Ainos'un bu dönemde kullandığı sistem, önceden kullandığı Khios sistemi ile de uyuşmaktadır. May 1951, 195-198; Jurukova 1976, 25; Le Rider 1963, 18. Ainos sikkelerinde, evrelere göre aşağıdaki üç sistem kullanılmıştır.

Attika-Euboia Sistemi: 17.2 gr'luk tetradrahmi, Drahmi (4.3 gr) ve Obol (0.72 gr) alt birimleri basılmıştır. Atina Euboia, Khalkidike, Sicilya, Delos, Kyrenaika ve B.İskender tarafından kullanılmıştır.

Khios Sistemi: 15.6 gr'luk tetradrahmi. Drahmi ve diğer alt birimleri vardır. Khios, Rhodos, Ainos ve İ.O. IV. yüzyılda Küçük Asya'da yaygın olarak kullanılmıştır.

Fenike Sistemi: 7 gr'luk gümüş şekel. Sidon, Tyre ve Byblos'da kullanılmıştır. Tekin, 1992, 28.

40- Mansel 1971, 403-405.

41- Başaran 1996, 116.

42- Jurukova 1976, 22, 23.

43- Jurukova 1976, 28, Seyrig 1958, 603, not 2.

44- Barbar sikkeler olarak adlandırılan bu Thrak sikkelerinin kalıplarının aslında Yunan sanatçılar tarafından hazırlandığı ve darb edildikleri sanılmaktadır: Jurukova 1976, 28. Aynı tiplerin kullanılması ise ekonomik ve politik amaçlı olmalıdır. Bir paranın uzun süre tedavülde kalması, onun kimliğinin benimsenmesi ile ilgili olduğu için, yeni tip bir paranın aynı pazara girmesi karışıklığa neden olabilirdi: Picard 1986, 140.

45- Jurukova 1976, 29, 81 no.103.

46- Mansel 1971, 470 vd; Erzen 1994, 103 vd.

47- Plin. Nat. XXXIII, 66; Jones 1937, 6; Isaac 1986, 142.

48- Atlan 1970, 78; Mansel 1971, 480; Erzen 1994, 104 vd.

- 49- Mansel 1971, 482, Erzen 1994, 106.
- 50- Mansel 1971, 485 vd; Erzen 1994, 108 vd.
- 51- Jones, 1937, 7.
- 52- Oppermann 1984, 169, 170.
- 53- Jurukova 1976, 37, 38.
- 54- Erzen 1994, 116.
- 55- Jones 1971, 10, 11.
- 56- Jones 1971, 10, 11.
- 57- Başaran 1996, 119.
- 58- Jones 1971, 24; Aksit 1985, 513; Müller 1893, 1028-29; Danoff 1979, 177.
- 59- Ostrogorsky 1963, 25.
- 60- Ostrogorsky 1963, 60.
- 61- Bizans devrinde sahildeki Ainos ile az içerisinde, Meriç'in batı kıyısındaki Bema, Beros'un (Fere ve Ferecik) aynı yer gibi kabul edildiği anlaşılıyor: Eyice, 1963, 142.
- 62- Hasluck, 1908-09, 250; Eyice 1963, 142.
- 63- Eyice 1963, 143.
- 64- Erzen-Kaygusuz, 1988, 429-435.
- 65- Eyice 1969, 351-354.
- 66- Ostrogorsky, 1963, 390 vd.; Soustol 1991, 170-173; Mango 1979, 50 vdd, 70 vdd.
- 67- Eyice 1963, 143.
- 68- Eyice 1963, 143-144.
- 69- Hasluck 1908-09, 253.

- 70- Eyice 1963, 150-158: Kaptan-ı Derya Yunus Bey'in türbesi olarak kabul edilen yapı da yine eski bir Bizans şapelidir. Hasluck 1929, 581: Hasluck'a göre burada geleneksel bir aziz efsanesi süregelmiştir. Yunus ismi de Aziz Jonas ile eşdeşdir. Yine Hasluck'a göre Yunus Bektaşı'ler arasında bilinen bir isimdir ki bu da Trakya'da Bektaşılığın yaygın olması ile ilgili olmalıdır. Pirî Reis, 98: Ainos dışında kilise olarak işaretlenmiş bir binanın yanında "Yunusluk" yazılıdır.
- 71- Hasluck 1908-09, 254.
- 72- 1971 yılında Pr.Dr.Arif Ezzen'in başkanlığında başlayan Ainos kazıları, şu anda Doç.Dr.Sait Başaran tarafından yürütülmektedir.
- 73- Erzen 1972, 235-248; Erzen, 1974, 217-222.
- 74- Erzen 1983, 62 vd.
- 75- Erzen 1984, 215-216.
Erzen-Başaran, 1988, 94.
- 76- Erzen-Başaran, 1988, 94.
- 77- Erzen-Başaran, 1992, 206-208.
- 78- Erzen-Başaran, 1992, 205-206.
- 79- Erzen, 1985, 4-12; Erzen-Başaran 1989, 111-115.
- 80- Erzen 1983, 64-67; Erzen-Kaygusuz 1986, 7-16. Ainos kazılarında ele geçen damgalı amphora kulpları üzerinde yazılarda kullanılan harflerin özellikleri ve daha önceden incelenip tarihleri saptanmış bol malzeme örneklerine dayanarak, İ.O. V. yüzyılın 2. yarısından başlayarak, Hellenistik çağ boyunca süren bir zaman dilimi içinde değerlendirilebilir. Bunlar, monogramlı, mühür baskılı, yazıtsız, atrübülü damgalı, tek isimli-atribülü, atribüsüz-tek veya iki isimli (etnikon ve tüccar adı) atrübülü-iki isimli ve monogramlı olarak çeşitli grplarda toplanmıştır.
- 81- Erzen 1983, 67-72.
- 82- Erzen 1983, 69.
- 83- Erzen 1983, 71.

- 84- Erzen 1983, 72.
- 85- Kaygusuz 1983a, s.299-306.
- 86- Erzen-Kaygusuz 1988, 429-435: Edirne Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen ve A.Erzen ve İ.Kaygusuz tarafından yayınlanan 11 Bizans altın sikkesi (ilki 1980 yılında kale girişinde, diğerleri ise 1983 Kral Kızı kazısında). XII. yüzyıla tarihlenmektedir. Mozaik alanda 1984 yılı kazılarında toplu olarak ele geçen 125 adet bronz sikke ve diğer kazı açmaları ve moloz içinden ayıklanan tüm sikkeler bu tezin kapsamında incelenmiştir.
- 87- Kaygusuz 1983b, 275-295.
- 88- Erzen-Başaran 1992, 210-221; Başaran 1996, 122-125.
- 89- Başaran 1994, 211.
- 90- Schefer 1972, 173-174.
- 91- Pirî Reis 2, 227.
- 92- Evliya Çelebi 5/6, 325.
- 93- Choiseul-Gouffier, 1809, 107-109.
- 94- Eyice 1963, 149. Ainos'un 7000 nüfuslu, son zamanlarda gelişmiş olan ve denizci milletlerin hepsinin gemilerinin uğrak yeri bir limanı bulunduğu, yün, devetüyü, pamuk, ipek bakır ve balık ihraç ettiği anlatılmaktadır.
- 95- Başaran 1996, 108, not 10.
- 96- Enez ile ilgili diğer seyyahlar için, Eyice 1963, 149.
- 97- Hasluck, 1929: 249-257.
- 98- Casson 1926, 255-259; Thrakia ve Makedonia'da Pan kutsamasına pek rastlanmamaktadır. Oysa Pan'ın Ainos sikkelerinde (May, 1950, 65, I.evre, XVI. gr) sembol olarak kullanıldığı düşünülecek olursa, Pan kültürünün varlığı kabul edilebilir.
- 99- May 1950, 8: May bu evrelerin her birini kendi içerisinde gruplara ayırarak incelemiş ve bu gruplarda, yıllara göre hangi birimlerde (tetradrahmi, drachmi,) kaçar adet sikke basıldığını, kaç kalıp, kaç farklı ön ve arka yüz kalıbı

kullanıldığıni saptamıştır.

Bu I. Evre 17 grup (I-XVII) içermektedir. Bu evreye özgü semboller ise şöyledir: Aşık kemiği kentauros, domuz başı, köpek, amphora, silen başı, baykuş, hilal, hilal ve yıldız, hilal ve sarmışak yaprağı, Hermes Perpheraios, Pan Kerykeion.

- 100- May 1950, 70: II. Evre 19 grup içerir (XVIII-XXXVI) semboller ise: sakallıherme, cefte, balta, asma filizi, ağustos böceği, genç erkek ya da genç satır, söğüt aғacı, defne dalı, yengeç olarak sıralanabilir.
- 101- May 1950, 266.
- 102- May 1950, 173: III. Evre 28 grup içerir (XXXVII-LXIV). Bu grubun sembolleri ise şöyledir: Gül, buğday başlığı, yanmış meşale, hydria, rhyton, yunus, petasos ve kerykeion, buğday tanesi ve üzüm salkımı, yıldız, sunak, yılan, sorguçlu kalkan, arı, kitara, tripod, kartal ve EP (darphane yetkilisinin adının ilk harfleri).
- 103- May 1950, 258: IV. Evre'de 4 grup vardır. Semboller ise bucraenum, thyrsos gibi bu evreye özgü yeni sembollerdir.
- 104- May 1950, 57, XV. gr., Lev 2, no 70, 71, 72, 73, Lev 3, 74.
- 105- May 1950, 259; LXV. gr., Lev 10, no 436, 444, 446, 448, 449, 451, 452.
Ainos drahmilerinde, görülen Hermes Perpheraios taht üzerinde oturan heykeli, Gerassimova göre Sofia ve Basel müzelerinde bulunan Ainos'a ait kabartmalardaki kült heykeline benzemektedir. Bu kabartmaların İ.O. 480'lerdeki heykel grupları ile stilistik benzerlikler gösterdiği düşünülecek olursa, aynı dönemlerde kentte Hermes'in böyle bir kült heykelinin bulunduğu söylenebilir: Gerassimov 1941, 265-87. Ayrıca Babelon Leake'den aldığı verilere göre Ainos sikkelerindeki Hermes Perpheraios figürünün, Pausanias'ın Lakonia Amyklai ve Thornaks'da gördüğü, tahta oturan Apollon heykellerini andırdığını ve olasılıkla Ainos'da böyle bir heykel bulduğunu ifade etmektedir. *Traité* 4, 962; Head, *HN* 246-248.
- 108- Kaygusuz, 1983; 275-295.
- 108- Seure 1900, 147; Taşlıklioğlu 1972, 3-5; Erzen 1972, 240.
- 109- Bu yayınlar kaynakçada yıl sırasına göre verilmiştir.

- 110- Hdt V, 7.
- 111- Perdrizet 1911, 116: Heredotes bu bilgiyi Thrakia gezisi sırasında kendine eşlik eden rehberlerden almış olabilir. Bu da aynı dönemde Thrakia'daki dinî eğilimleri yansitan bir kanıt olarak kabul edilebilir. Ayrıca Edon Kralı Geta'ya ait sikkelerin arka yüz betimlerinde Tanrısal çoban Hermes'in hikayeleri –hayvan güderken– tasvir edilmiştir. *Traité II*, 1, lev XLIV 1.
- 112- Bu kentler çoğunlukla sikkelerinde hayvan betimleri kullanıyorlardı; Abdere'nin grifonu, Maroneia'nın atı gibi: Kraay 1976, 159.
- 113- Kraay 1976, 155.
- 114- Kazarov 1936, 488 vdd.
- 115- *ΤΕΡΦΥΕΣ* ismi Hyperbore'lilerin sunularını Delos'a götürülmesine eşlik eden kişi olarak geçer. Ayrıca Methymna'da Dionysos Phallen kültünde de benzer bir ritüel (*ΤΕΡΙΦΥΡΕΙΝ*) vardır. May 1950, 273.
- 116- *Ἐρυας ὁ Περφεράτος Αἰνεωνθεός* Panopeus'un oğlu, Tahta At'ın heykeltraşı, Triola'lı Eperos, tanrı Hermes'in de bir ksaononunu yapar. Skamander nehrinin sularına karışan bu heykel Hebros nehri ağzında yerel balıkçıların ağlarına takılır. Balıkçılar heykelden kurtulmak isterler ve onu suya atarlar, ancak tanrıının heykeli yeniden ağlarına takılır. Bunun üzerine balıkçılar onu alıp, sahilde adına bir sunak yaparlar. Daha sonra Apollon'un buyruğu ile tanrı olarak kabul edilir. Cahen 1935, 308-310.
- 117- May 1950, 274, 277-77, 1-9 lev. X.
- 118- May 1950, 96 not.2.
- 119- May 1950, 275.
- 120- Seyrig 1958, 616 Res.I.
- 121- Lischine 111-112.
- 122- Seyrig 1965, 27 714; SNG Cop Thrace 1113-1115.
- 123- Seyrig 1963.
- 124- Seyrig 1958.
- 125- Jurukova 1976, 100, kat no. 103.

- 126- SNG Cop Thrace, 592-93; Kraay 1976, 154.
- 127- SNG Cop Thrace, 628 vd.
- 128- Roma ve Moraneia arasında yapılan bir anlaşmada Ainos halkının da adı geçmektedir: Isaac 1986, 122 not 267'den Deltion 28, 1975, lev. 418.
- 129- Bu konuda özellikle Roma İmparatorluk Dönemi kent sikkelerinde arka yüz tiplerinin o kent için bir anlam taşıyabileceğini ve betimlenen tanrıının, o kente kültü, kültür, kutsal alanı vb. olabileceği fikrini savunan J. Nolle'ye karşı (Nolle 1992, 78-86), H.Brandt (Brandt 1988, 237-250) bu ilişkinin olamayacağını savunmaktadır.
- 130- Giovannini 1978, 14-21.
- 131- Seyrig 1958, 196.
- 132- Bir sikkeye kontarmark basılmasının birçok nedeni olabilir. İmparatorun ziyareti, kazandığı zaferleri simgeleme, sıfatlarının değişmesi, aşınmış para ya yeniden değer katmak vb. gibi Howgego 1985, 4-8.
- 133- Le Rider 1975, 38.
- 134- Harl 1987, 9 vdd.
- 135- Bagnall 1976, not 3.
- 136- Eddy 1967, 65.
- 137- Eddy 1967, 53.
- 138- Eyice 1963, 142.
- 139- Eyice 1963, 143.
- 140- Erzen-Kaygusuz 1988, 429, 435.

KAYNAKÇA ve KISALTMALAR

Bu tezde Archaeologische Bibliographie 1993 ve Archaeoligischer Anzeiger 1992, s.743-754'de verilen kısaltmalar kullanılmıştır. Bunların dışındakiler aşağıda sıralanmıştır.

A. ANTİK KAYNAKLAR

- Hdt. Herodotos, *Herodot Tarihi*, çev. M.Ökmen, İstanbul 1973.
Hom.II. Homeros, *Ilyada*, çev. A.Erhat-A.Kadir, İstanbul 1975.
Plin.HN Pliny, *Naturalis Historiae*, çev. H.Rackham, London 1958.
Ptol. Ptolemaios, *Geographica*, çev. Nobbe, Lipsiae 1845.
Strab. Strabon, *The Geography of Strabo*, çev. H.L. Jones, London 1949.

B. KATALOGLAR

- BMC Thrace B.V. Head - P.Gardner, *Catalogue of the Greek Coins of the Tauri Chersonese, Sarmatia, Dacia, Moesia, Thrace*, Bologna 1963.
BMC Ptolemies R.S.Poole, *The Ptolemeis*, Kings of Egypt, Bologna 1963.
DOC A.R.Bellinger - P.Grierson, *Catalogue of Byzantine Coins in the Dumbarton Oaks Collection and in the Whittemore Collection* 1-3, Washington 1966-1973.
DOS M.F. Hendy, *Coinage and Money in the Byzantine Empire 1081-1261*, Columbia 1969.
Head, HN B.V. Head, *Historia Numorum*, London 1977.

- Lischine C.N.Lischine, *Monnaies Grecques, Thrace*, Mâcon 1902.
- LRBC P.V. Hill - J.P.C. Kent - R.A.G., Carson, *Late Roman Bronze Coinage*, London 1960.
- RIC 4,5 H.Mattingly - E.A.Sydenham, *The Roman Imperial Coinage* 4-5, London 1968.
- RIC 6,7 C.H.V. Sutherland - R.A.G. Carson, *The Roman Imperial Coinage* 6-7, London 1968.
- Sabatier J. Sabatier, *Description Générale des Monnaies Byzantines* 1-2, Leipzig 1930.
- Schönert-Geiss E. Schönert-Geiss, *Die Provinzialprägung der Stadt Perinthus*, Berlin 1960.
- Schönert-Geis. E.Schönert-Geiss, *Die Münzprägung von Moraneia*, Berlin 1987.
- SNG Cop. Thrace *Sylloge Nummorum Graecorum; Thrace, The Royal Collection of Coins and Medals, Danish National Museum, Cophenagen*, 1942-43.
- SNG Cop Troas *Sylloge Nummorum Graecorum; Troas, The Royal Collection of Coin's and Medals, Danish National Museum Cophenagen*, 1945
- Traité E.Babelon, *Traité des Monnaies Grecques et Romaines* 4, Paris 1933.

C. YENİ ESERLER

- Akşit 1985 O. Akşit, *Roma İmparatorluk Tarihi*, İstanbul 1985.
- Ardel 1959 A Ardel, "Keşan, Enez, Bölgesinde Coğrafi Müşahedeler. Keşan, Geographical Observations in the Region of Enez", Coğrafya Enstitüsü Dergisi 5/109 1959, 140 vd.
- Babelon 1942 J.Babelon, *Le Portrait dans l'Antiquité d'Après les Monnaies*, Paris 1942.
- Bagnall 1976 R.S. Bagnall, *The Administration of the Ptolemaic Possessions Outside Egypte*, Leiden 1976.

- Başaran 1989 S.Başaran, "Enez'in Tarihi Önemi, Arkeolojisi ve Turizm Bakımından Oynayacağı Rol. Gala Gölü ve orunları Sempozyumu" *Enez Doğal Hayatı Koruma Derneği Bilimsel Yayın Serisi* 1989, 67-69.
- Başaran 1996 S.Başaran, "Ainos Kazıları 1971-1994" *Anadolu Araşt. 14*, 1996, 105-141.
- Bedoukian 1968 P. Bedoukian, *Coinage of the Cilician Armenia*, New York 1968.
- Brandt 1988 H.Brandt, "Kulte in Aspendos", *Ist Mitt* 38, 1988, 237-250.
- Cahen 1935 E.Cahen, "L Oeuvre Poétique de Callimaque. Documents Nouveaux". *REG* 48, 1935, 279-321.
- Casson 1926 S.Casson, *Macedonia, Thrace and Illyria*, Oxford 1926.
- Chois-Gouff 1809 M Le Comte de Choiseul-Gouffier, *Voyage Pittoresque de la Grèce* 2, Paris 1809.
- Danoff 1979 C.Danoff, "Ainos", *Kleine Pauly* 1, 1979, 177.
- Eddy 1967 S.K.Eddy, *The Minting of Antoniniani A.D. 238-249 and the Smyrna Hoard*, New York, 1967.
- Erzen 1972 A.Erzen, "Enez (Ainos) Araştırmaları", *GDAAD* 1, 1972, 235-248.
- Erzen 1974 A.Erzen, "Enez (Ainos) 1972 Kazıları" *GDAAD* 2-3, 1974, 217-223.
- Erzen 1976 A.Erzen, "Enez Araştırmaları ve Kazıları", *Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni*, İstanbul 1976 (Ayrı basım).
- Erzen 1983 A. Erzen "1981 Yılı Enez Kazısı Çalışmaları", *GDAAD* 10-11, 1983, 59-76.
- Erzen 1984 A.Erzen, "1983 Yılı Enez Kazısı", *VI.KST*, 1984, 213-234.
- Erzen 1985 A.Erzen, "Edirne, Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Merkezi ve Enez Kazıları", *Arkeoloji ve Sanat* 24/27, 1985, 4-12.
- Erzen 1987 A.Erzen, "1986 Yılı Enez Kazısı Çalışmaları", *IX.KST* 2, 1987, 279-297.

- Erzen 1994 A.Erzen, *İlk Çağ Tarihinde Trakya*, İstanbul 1994.
- Erzen-Başaran 1988 A.Erzen - S.Başaran, "Enez (Ainos) Kazıları, 1987 Yılı Çalışmaları", *X.KST 2*, 1988, 89-107.
- Erzen-Başaran 1989 A.Erzen - S.Başaran "1988 Yılı Enez Kazısı Çalışmaları", *XI. KST 2*, 1989, 107-123.
- Erzen-Başaran 1990 A.Erzen - S.Başaran, "Enez (Ainos) Kazısı, 1989 Yılı Çalışmaları", *XII. KST 2*, 1990, 155-170.
- Erzen-Başaran 1991 A.Erzen - S.Başaran, "Enez (Ainos) Kazısı, 1990 Yılı Çalışmaları", *XIII. KST 2*, 1991, 53-67.
- Erzen-Başaran 1992 A.Erzen - S.Başaran, "1991 Yılı Enez (Ainos) Kazıları", *XIV. KST 2*, 1992, 205-221.
- Erzen-Kaygusuz 1986 A.Erzen-İ.Kaygusuz, "Stempel auf Amphoren-nenkeln aus Ainos (Enes)", *Epigr Anat 7*, 1986, 7-16.
- Erzen-Kaygusuz 1988 A.Erzen - İ.Kaygusuz, "Thrakia Enez (Antik Ainos) Kazılarında Bulunan Bizans Altın Sikkeleri", *Belleoten CLII*, 1988, 429-435.
- Evliya Çelebi Evliya Çelebi, *Seyahatname 5/6*, düz. M.Çevik, İstanbul 1985.
- Eyice 1963 S.Eyice, "Enez'de Yunus Kaptan Türbesi ve Has Yunus Bey'in Mezarı Hakkında Bir Araştırma", *Tarih Dergisi 13*, 1963, 141-158.
- Eyice 1969 S.Eyice, "Trakya'da Bizans Devrine ait Eserler", *Belleoten 131*, 1969, 348-354.
- GDAAD *Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*.
- Gerassimov 1941 Th.Gerasimov, "Ein Hermesxoanon auf der Ainosmünzen", *BI Bulg 13*, 1941, 265-287.
- Giovannini 1978 A.Giovannini, *Rome et la Circulation Monétaire en Grèce au IIe Siècle Avant Jésus-Christ*, Basel 1978.
- Gomme 1945a A.W.Gomme, *A Historical Commentary on Thucydides 1*, London 1950.

- Gomme 1945b A.W.Gomme, *A Historical Commentary on Thucydides 2*, London 1956.
- Gomme 1945c A.W. Gomme, *A Historical Commentary on Thucydides 4*, London 1956.
- Göçmen 1973 K.Göçmen, "Enez Limanının Değişen Öneminde Meriç Deltasının Etkileri", *GDAAD 2-3* 1973, 253-265.
- Göçmen 1977 K.Göçmen, *Aşağı Meriç Vadisi Taşkın Ovası ve Deltasının Alüviyal Jeomorfolojisi*, İstanbul 1977.
- Harl 1987 K.W.Harl, *Civic Coins and Civic Politics in the Roman East 180-275 AD*, California 1987.
- Hasluck 1908 F.W.Hasluck, "Monuments of the Gattelusi", *BSA 15*, 1980/9, 249-257.
- Hasluck 1929 F.W.Hasluck, *Christianity and Islam under the Sultans 2*, Oxford 1929.,
- Hoddinott 1981 R.F.Hadinott, *The Thracians*, London 1981.
- Homolle 1893 M.Th.Homolle, "Nouvelles et Correspondance", *BCH 17*, 1893, 624-641.
- Howgego 1985 C.J.Howgego, *Greek Imperial Countermarks*, London 1985.
- Isaac 1986 B.Isaac, *The Greek Settlements in Thrace Until the Macedonian Conquest*, Leiden 1986.
- Jones 1937 A.H.M.Jones, *The Cities of the Eastern Roman Provinces*, Oxford 1937.
- Jurukova 1973 J.Jurukova, "Epanouissement du monnayage de Thrace", *Actes du 88. Congrès Internationale de Numismatique*, New York 1973, 173-178.
- Jurukova 1976 J.Jurukova, *Coin of the Ancient Thracians*, Oxford 1976.
- Jurukova 1987 J.Jurukova, "Le Monnayage des Villes en Mésie Inférieur et en Thrace pendant le II-IIle s, Hadrianopolis", Sofia 1987.

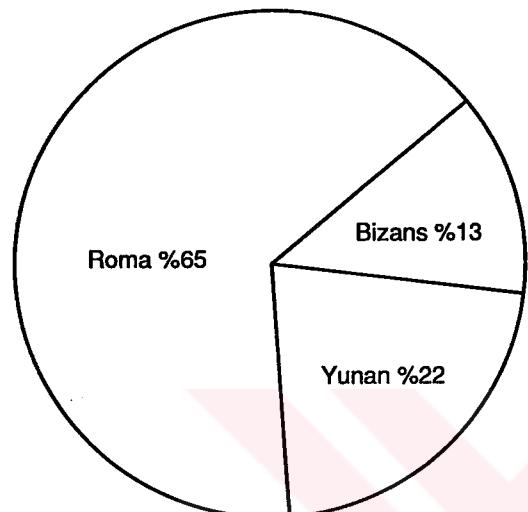
- Kaygusuz 1983a I.Kaygusuz, "Enez (Ainos)'da Bulunmuş Molybdobulla (kurşun mühür)", *GDAAD* 10-11, 1983, 299-306.
- Kaygusuz 1983b I.Kaygusuz, "Enez (Ainos)'dan Yazıtlar", *GDAAD* 10-11, 1983, 275-297.
- Kazarov 1936 G.Kazarov, "Thrakische Religion", *REG/1*, 1936, 472-551.
- Kraay 1976 C.M.Kraay, *Archaic and Classical Greek Coins*, London 1976.
- KST *Kazı Sonuçları Toplantısı.*
- Le Rider 1963 G.Le Rider, *Deux Trésors de Monnaies Grecques de la Propontide*, Paris 1963.
- Le Rider 1975 G.Le Rider, "Contremarques et Surfrappes dans l'Antiquité Grecque", *Numismatique Antique Problèmes et Méthodes, Etude d'Archéologie Classique 4*, Nancy 1975, 27-56.
- LENK 1936 B Lenk, "Thrakien Geschichte", *RE 2/1*, 1936, 414-452.
- Mango 1979 C.Mango, *Byzantium, The Empire of the New Rome*, Oxford 1979.
- Mansel 1971 A.M.Mansel, *Ege ve Yunan Tarihi*, Ankara 1971.
- May 1950 J.M.F. May, *Ainos, Its History and Coinage*, London 1950.
- May 1965 J.M.F. May, "The Coinage of Maroneia to 449 BC" *Num Chron*, 1965, 27-56.
- May 1966 J.M.F. May, "The Coinage of Abdera", London 1966.
- Meritt 1950a B.D.Meritt - H.T.Wades-M.F. McGregor, *The Athenian Tribute Lists 1*, New Jersey, 1950.
- Meritt 1950b B.D.Meritt - H.T.Wades - M.F.Mc.Gregor, *The Athenian Tribute Lists 3*, New Jersey, 1950.
- Müller 1893 D.H.Müller, "Ainos", *RE 1/1*, 1893, 1028-1029.
- Nollé 1992 J.Nollé "Fchungen in Pisidien Zur Geschichte von Etenna", *AM 6* 1992, 78-86.

- Oberhummer 1936 E.Ober hummer, "Die Beövlkerung" *REG/1*, 1936, 401-472.
- Olcay Seyrig 1965 N.Olcay - H.Seyrig, *Le Trésor de Mektepini en Phrygie*, Paris 1965.
- Opperman 1984 M.Oppermann, *Thraker*, Leipzig 1984.
- Ostrogorsky 1981 G.Ostrogorsky, *Bizans Devleti Tarihi*, Ankara 1981.
- Perdrizet 1911 P.Perdrizet, "Géta, Roi des Edones", *BCH* 25, 1911- 108-119.
- Picard 1986 O.Picard, "Illyriens, Thraces et Grecs. La Monnaie dans les Rapports entre Populations Grecques et non Grecques. *Iliria* 16, 1986, 137-141.
- Pirî Reis Pirî Reis, *Kitab-ı Bahriye* 2, düz. V.Çabuk - T.Duran, İstanbul 1988.
- Schefer 1972 C.Schefer, "Le voyage de Bertrandon de la Broquière, publié et annoté par C.Schefer", Westmead 1972.
- Seure 1900 C.Seure,"Inscriptions de Thrace", *BCH* 24, 1900, 147-148.
- Seyrig 1958a H.Seyrig, "Parion, au IIe Siècle Avant Notre Ere" *Centennial of the American Numismatic Society*, New York 1958, 603-624.
- Seyrig 1958b H.Seyrig "Monnaies Contremarquées en Syrie" *Revue Syria* 35, 1958, 187-197.
- Seyrig 1963 H.Seyrig, "Monnaies Hellénistiques", *R.Num* 5, 1963, 7-64.
- Seyrig 1968 H.Seyrig, "Monnaies Hellénistiques de Byzance et de Calcédoine", *Essays Robinson*, 1968, 183-200.
- Soustal 1991, P.Soustal, *Thrakien Tabula Imperii*, Wien 1991.
- Svoronos 1919 J.Svoronos, "Sur la Signification des Types Monétaires des Anciens", *BCH* 100-136.
- Taşlıklioğlu 1971 Z.Taşlıklioğlu, *Trakya'da Epigrafya Araştırmaları* 2, İstanbul 1971.

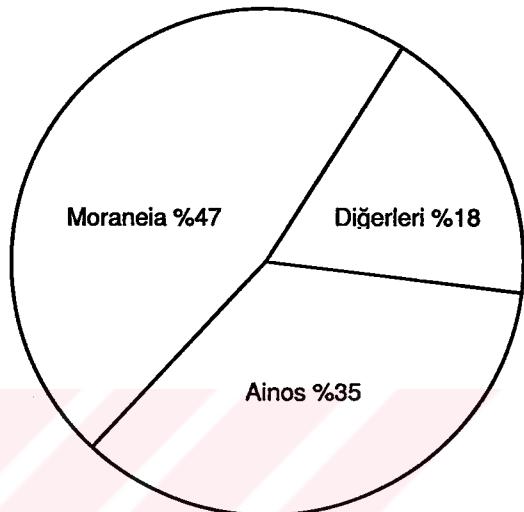
- Tekin 1991   O.Tekin, Perge Kazılarında Bulunan Sikkeler Hakkında ön Rapor, *Anadolu Araş.* 11, 1991, 149-154.
- Tekin 1992   O.Tekin, *Antik Nümismatik ve Anadolu (Arkaik ve Klasik Çağlar)*, İstanbul 1992.
- Tekin 1993   O.Tekin, *Antik Anadolu Numismatiği Bibliografyası*, İstanbul 1993.

EK 1: Yunan Sikkeleri Dağılımı

Katalogdaki sikkelerin dağılımı

Yunan sikkelerinin kentlere göre dağılımı

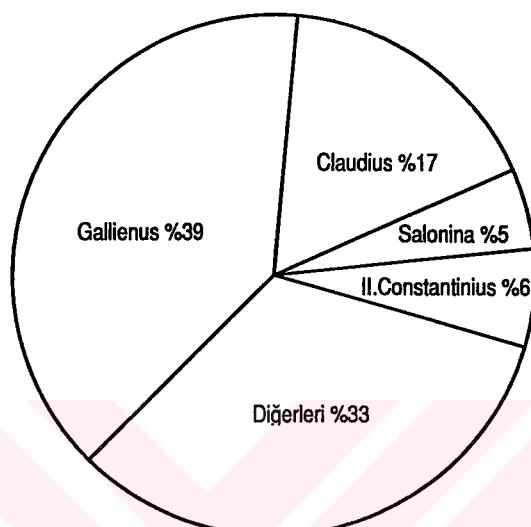

Yunan sikkelerinin bölgelere göre dağılımı

	Thrakia	Troas	Kappadokia	Mısır	Toplam
Krallar	1				1
Ainos	25				25
Maroneia	34				34
Perinthos	1				1
Lysimakhia	1				1
Aleksandria Troas		4			4
Eusebia			1		1
III.Ptolemaios				2	2
II. Berenike				2	2
					71

EK 2: Roma Sikkelerinin Dağılımı

Roma sikkelerinin imparatorlara göre dağılımı

Roma sikkelerinin darphanelere göre dağılımı (I.Licinius'a kadar)

Lugdunum	Roma	Mediolanum	Siscia	Asia (Antiochia)	Cyzicus	Nicomedia	Toplam
III Gordianus		1					3
Herennia Etruscilla		1					1
Trebonianus Gallus		1					1
I. Valerianus	3			3			6
Gallienus	34	6	9	37			86
Salonina	4			8			12
II.Claudius Gothicus	19		3	3	13		38
Quintillus					1		1
Probus			2				2
Numerianus					1		1
Diocletianus	1						1
Galerius Valerius Maximianus					2		2
Galeria Valeria					1		1
I.Licinius		1		2		1	4

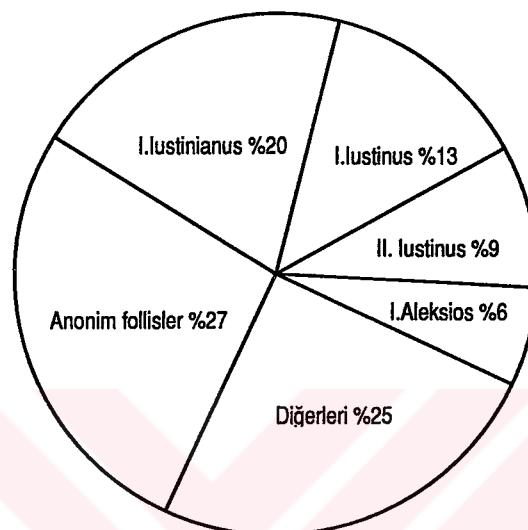
EK 2: devamı

**Roma sikkelerinin darphanelere göre dağılımı
(I.Constantinus'dan II.Theodosius'a kadar)**

	Roma	Siscia	Thessalonia	Heraclea	Constantinopolis	Nicomedia	Cyzicus	Antiochia	Toplam
I.Constantinus	1		1		1		1	3	7
Constantinopolis					1				1
Crispus		2				1			3
Constans							2		2
II.Constantinus	1		6	1				6	14
Constantinus Gallus							1		1
Valens					1			2	3
I.Valentinianus					1				1
Gratianus						4	3	7	
II.Valentinianus							1	1	
I Theodosius					2			2	4
Flacilla					1				1
Arcadius					4		1	1	6
Eudoxia					1				1
Honorius						1	2	1	4
II Theodosius					3		2		5

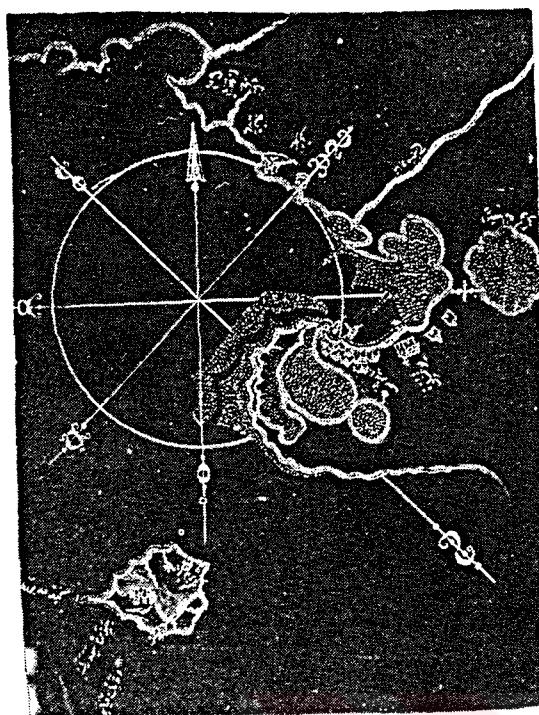
EK 3: Bizans Sikkelerinin Dağılımı

Bizans Sikkelerinin İmparatorlara göre dağılımı

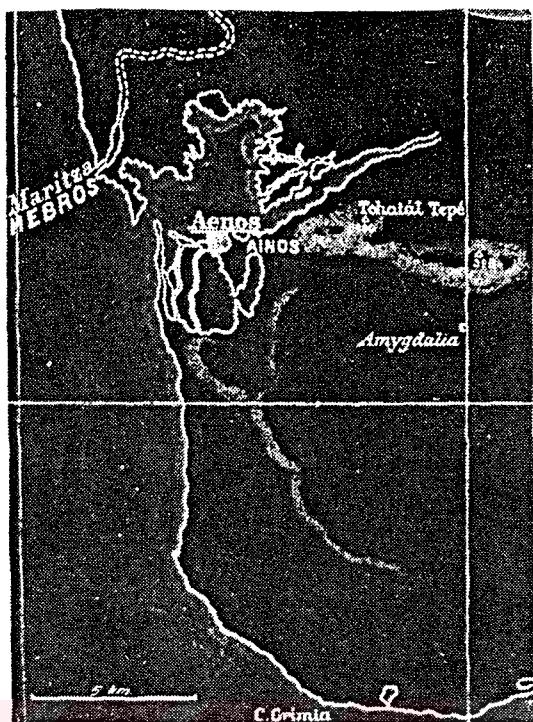
Bizans sikkelerinin darphanelere göre dağılımı

	Constantinopolis	Antiochia	Nikomedia	Kyzicus	Thessalonika	Toplam
I.Iustinus	5	1				6
I.Iustinianus	5	1	3	1		9
II.Iustinus	1				2	4
Phocas			1			1
Heraclius	1				1	2
VI.Leon	1					1
VII.Konstantinos	1					1
IV.Romanos	1					1
I.Aleksios	2				1	3
Anonim Follisler	13					13
X.Konstantinos	1					1
Kilikia Ermeni Krallığı						1
						44

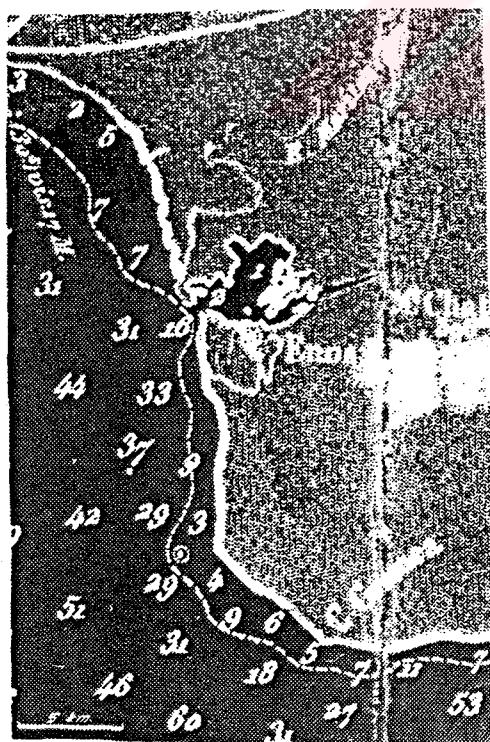
Harita 1

Pirî Reis'in Enez Limanını gösteren haritası
(Kitab-ı Bahriye, 1526)

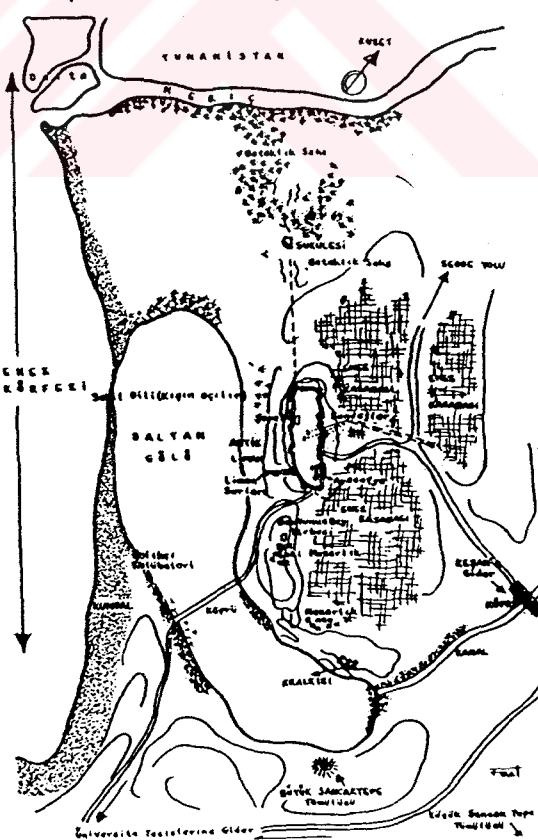
Harita 2

Enez Limanını gösteren Fransız Deniz Haritası
(Carte de la Partie Septentrionale de l'Archipel
Publiée par ordre de l'Empereur M.T.Ducos, 1854).

Harita 3

Kiepert haritasında Enez Limanı ve Meriç Deltası
(Specialkarte vom Westlichen Kleinasien,
Heinrich Kiepert, 1890 Berlin.)

Harita 4

Bugünkü Enez. Çizim: T.Tarhan.
Anadolu Araş 14, s.127.

LEVHALAR

1

2

3

4

6

7

8

9

10

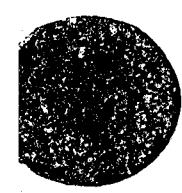

11

12

25

26

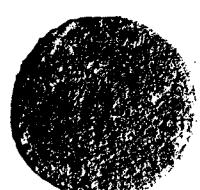
27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

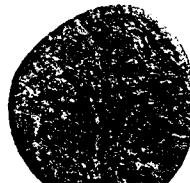
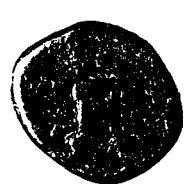
58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

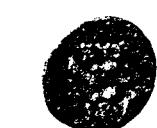
68

69

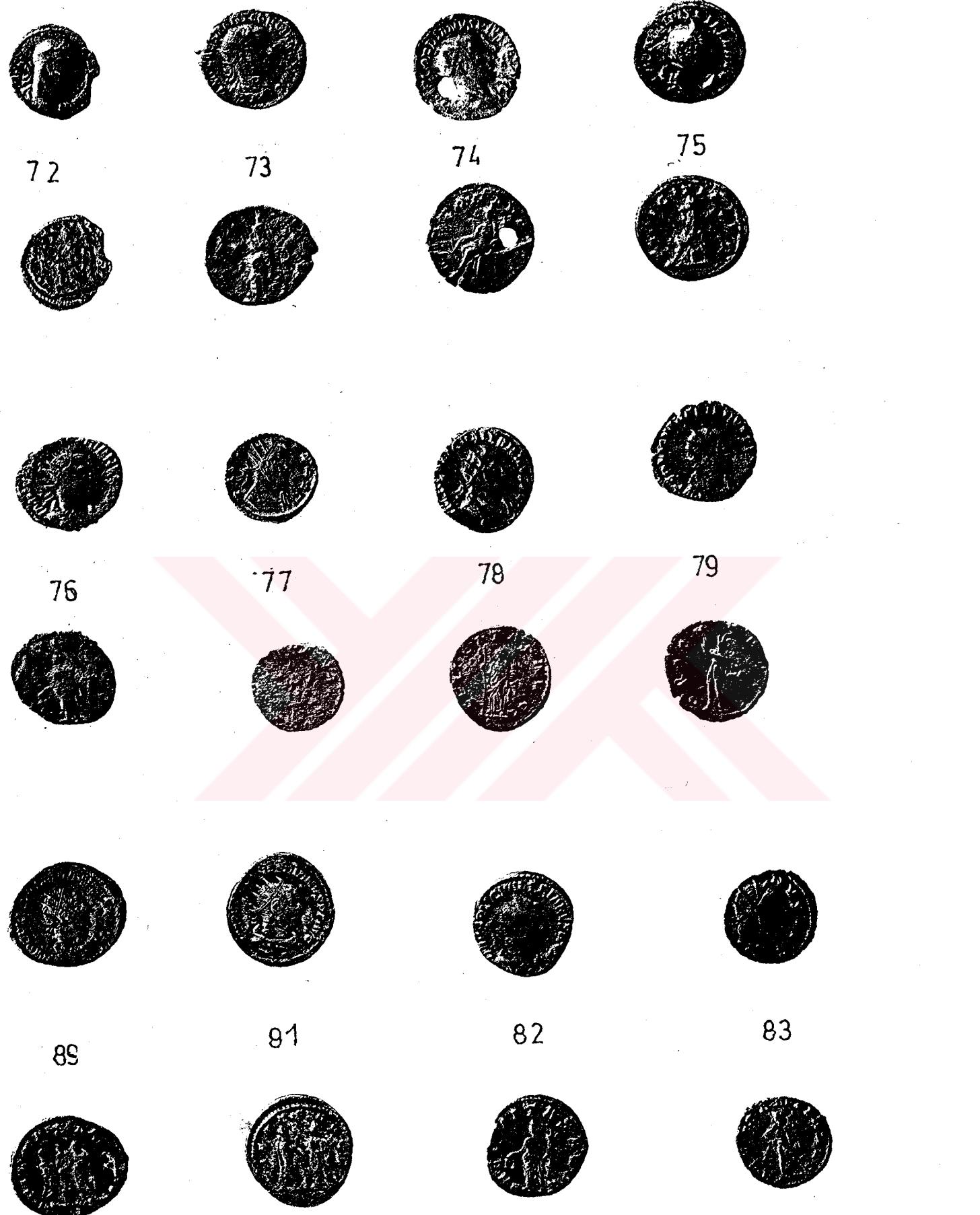

70

71

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

95

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

Levha X

08

109

110

111

2

113

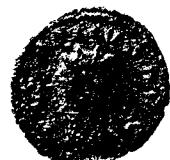
114

115

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

Levha XII

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

140

141

142

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

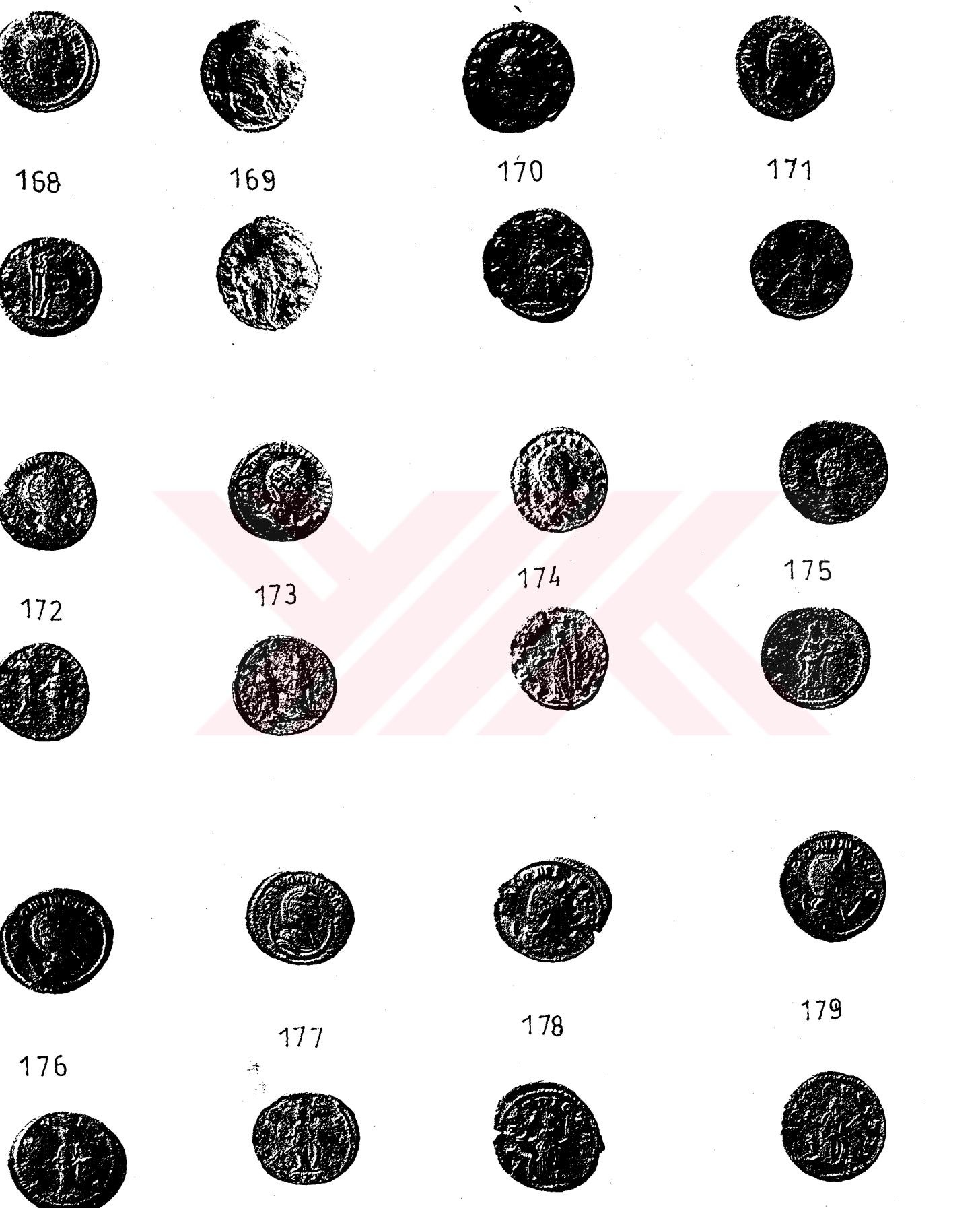

166

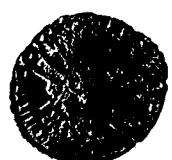
167

180

181

182

193

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

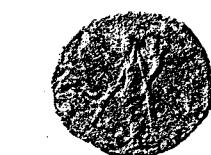
209

210

211

212

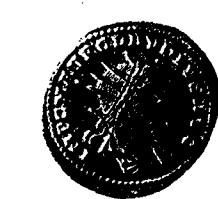
213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

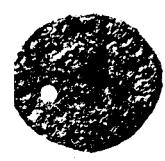

238

239

240

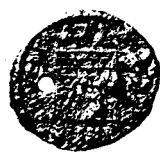
241

242

243

244

245

246

247

248

249

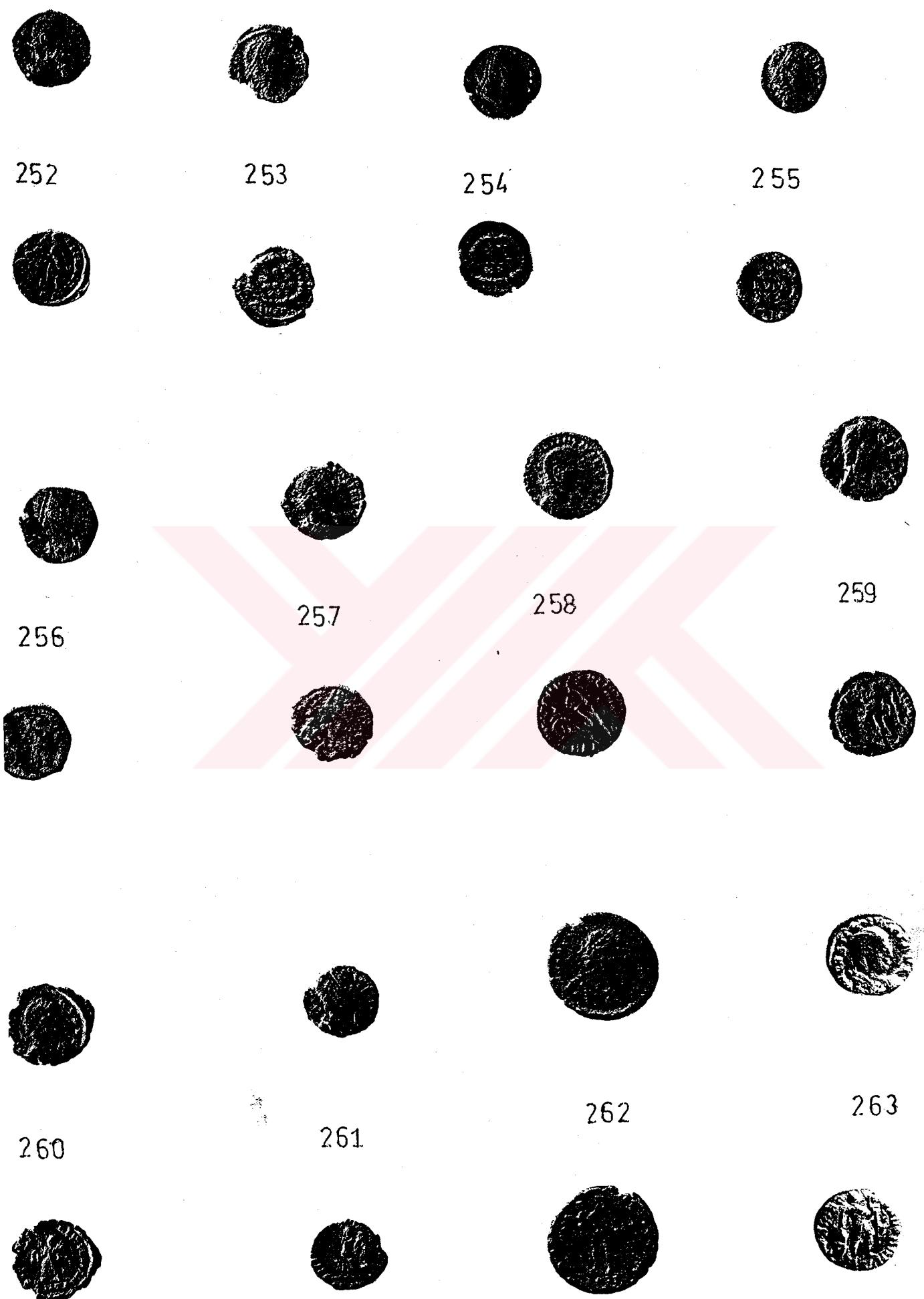

250

251

264

265

266

267

268

269

270

271

272

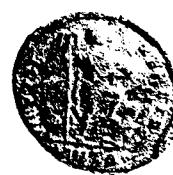
273

274

275

276

277

278

279

0

281

282

283

84

285

286

287

38	289	290	291
92	293	294	295
16	297	298	299

00

301

302

303

04

305

306

307

18

309

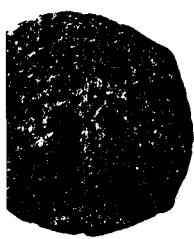

310

311

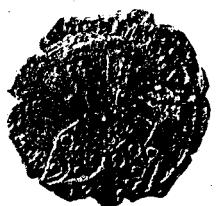
312

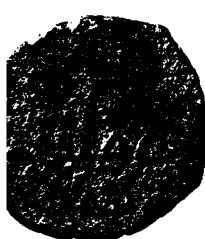
313

314

315

316

317

318

319

20

321

322

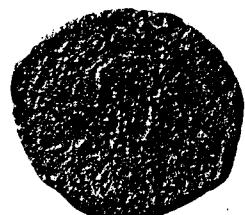

323

324

325

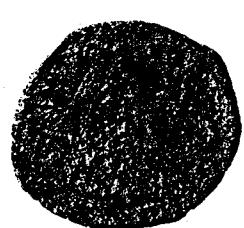
326

327

28

329

330

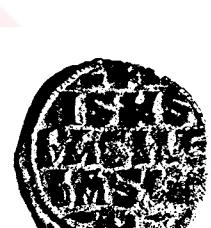
331

32

333

334

335